

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2016
30 stp

En studie av innendørs amfier i grunnskolebygg

A Study of Indoor Seating Stairs in Primary School
Buildings

Ida Christine H. Løland

"We shape our buildings; thereafter they shape us."

Winston Churchill

I Forord

Denne masteroppgaven er skrevet ved NMBU, våren 2016, og utgjør en milepæl i min sivilingeniørutdanning innen Byggeteknikk og arkitektur. Det har vært en utrolig reise gjennom grunnskole-Norge, og veldig motiverende og inspirerende for meg at så mange, både skoleansatte og fagfolk, har vist interesse for oppgaven.

Temaet for oppgaven er *Amfier i skolebygg*. Det er et tema som faller meg nært, da jeg selv har vært elev i første kull på en ny ungdomsskole. Der så jeg hvordan inkluderende fellesarealer og god arkitektur i skolen var med på å øke kvaliteten og trivselen i skolehverdagen. Samtidig er dette et tema som tar for seg mye upløyd mark, hvilket har vært både spennende og utfordrende. Spennende i den forstand at det hver dag har blitt gjort nye oppdagelser og nye kunnskapsfunn, og utfordrende ved at det har vært en svært omfattende og tidkrevende prosess.

Jeg har gjennom arbeidet med oppgaven blitt svært glad i amfier i skolebygg, og håper at denne forskningsrapporten også vil kunne inspirere andre. Jeg håper at denne oppgaven vil fungere som et grunnstudie for videre forskning, og at det gjennom oppgaven og den kontakten jeg har hatt med folk, vil føre til et større fokus på amfikonstruksjonene i fremtiden.

Veileder for oppgaven har vært førsteamanuensis ved NMBU, og sivilarkitekt Leif Daniel Houck. Jeg ønsker å takke ham for å legge fram denne spennende oppgaven, og for gode tips og innspill på veien.

Videre ønsker jeg å rette en takk til alle som har vært med å bidra til oppgavens konkrete resultater. Takk til de 623 rektorene på skoler rundt i landet som avsatte tid til å svare på spørreundersøkelsen. Takk til de ti skolene som tok meg i mot på uanmeldte skolebesøk, og som allikevel ønsket meg og mine spørsmål velkomne. Og takk til arkitektene Martin Ebert og Ola Roald som stilte opp til dybdeintervju og som har bidratt til mange gode synsvinkler, teorier og verdifullt bildemateriell.

Ellers vil jeg takke pedagogisk rådgiver i Undervisningsbygg Per Fladmoe for innsikt og tips i startfasen av prosjektet. Takk til senior adviser Henning Vik i SINTEF Byggforsk for tips og faglig informasjon. Og takk til seniorforsker Karin Johanne Buvik for gode råd og tilbakemeldinger.

I tillegg ønsker jeg å takke familievenn Erik Skauen for gjennomlesing og verdifulle tilbakemeldinger. Likeledes takk til familie, og ikke minst en stor takk til min kjæreste Mikael for faglig og mental støtte og oppvarming døgnet rundt.

Ida Christine H. Løland
Ås, Mai 2016

II Sammendrag

De siste årene har vi sett en tendens til et økende omfang av innendørs amfier i norske grunnskoler. Med utgangspunkt i dette har denne forskningsoppgaven som mål å belyse hvilken rolle innendørs amfier har i skolene. Til forskningsspørsmålet følger det underspørsmål som har som hensikt å redegjøre for amfitrenden, ved å svare på når og hvorfor innendørs amfier inntok de norske grunnskolene, kategorisere ulike amfityper, og sammen benytte de innsamlede dataene for å kunne svare på spørsmålet "Hva kjennetegner et godt amfi?".

Gjennom en kombinasjon av kvantitative og kvalitative tilnærminger i en metodetriangulering, legges det til grunn et omfangsrikt datamateriale. De kvantitative metodene består av en innhenting av skoledokumentasjon som kartlegger 2442 grunnskoler i Norge, og en spørreundersøkelse utsendt til samtlige av disse skolene. Det kvalitative arbeidet består i hovedsak av skolebesøk hos ti utvalgte grunnskoler, og suppleres med dybdeintervjuer av to arkitekter.

Funn i denne oppgaven viser at den største brukergruppen av amfiet er elevene, etterfulgt av henholdsvis ansatte, kveldsgjester og foresatte. Videre er amfiens største bruksområde forestillinger, deretter informasjon, sosialt samlingspunkt og undervisning. Dette viser at amfiene er flerfunksjonelle konstruksjoner som kan brukes til ulike bruksområder og av ulike brukergrupper.

Videre viser spørreundersøkelsen at 68 % av rektorene mener at amfiet i deres skole innfrir forventningene. Samtidig sier 72 % at amfiet er en stolthet for skolen. 50 % av rektorene på skoler *uten* amfi ser behovet for en slik konstruksjon. Samtidig avdekker skolebesøkene at tiltak for sikkerhet og universell utforming er momenter ved amfiet som har fått lite fokus.

Resultatene tyder på at en amfikonstruksjon har en pedagogisk, sosial og estetisk rolle, utover å være en del av skolens infrastruktur. Samtidig er amfiet ofte en del av skolens identitet. Amfiene er et forholdsvis nytt fenomen innen skolebygging, og antall amfier har økt betraktelig de siste ti årene. Pådrivere for amfiens inntog og forankring er et resultat av flere faktorer som samfunnsutvikling, befolkningsøkning, skolelovgivning og pedagogisk og arkitektonisk utvikling.

Amfiene som har fremkommet av forskningsoppgaven varierer i størrelse, fasong, funksjon og formål. Ut fra dette deles de inn i fire kategorier: Samlingsamfi, sceneamfi, undervisningsamfi og trinnamfi. I tillegg til kategoriseringen kan hvert amfi deles inn i åpent og lukket. I spørsmålet om hva som utgjør et godt amfi, antyder resultatene at den beste løsningen er situasjonsbestemt.

Amfier i skolebygg er et tema det er forsket lite på. Denne forskningsoppgaven utgjør dermed et grunnstudium for videre forskning. Som det fremkommer av studien er amfiene populære, mange og forskjellige. Ut fra dette er det spennende å se hvilken retning den videre utviklingen av amfiet i skolebygget vil ta.

III Abstract

In the last few years there has been a tendency of increasing popularity of indoor seating stairs in Norwegian primary schools. With that as the starting point of this thesis, the objective is to elucidate the role indoor seating stairs have in Norwegian schools. In addition to the main objective, there is also a number of underlying issues that help explain the trend of indoor seating stairs, such as answering when and why indoor seating started to emerge in Norwegian schools, categorization of different types of indoor seating stairs, and to use all the gathered data to answer the question: "What characterizes good indoor seating stairs?"

Through a combination of quantitative and qualitative research, by eclectic approaches combining both methods, the thesis has an extensive amount of data. The quantitative research consists of obtained school documentation from 2442 primary schools, and a survey that has been sent out to all of these schools. The qualitative research is based on visits to ten carefully chosen schools, and is supplemented by interviews with two architects.

Findings in the thesis show that the biggest user group of the seating stairs is the pupils, followed by staff, visitors during after school hours, and guardians. Furthermore the main usage of the seating stair for school plays, information, social gatherings and teaching. This shows that seating stairs are versatile constructions that can be used for a number of tasks by different user groups.

Moreover the survey shows that 68% of the principals feel that the seating stairs in their school meets the expectations they have towards them. Additionally 72% claim that the seating stairs is a pride for their school. 50% of principals at schools without seating stairs see the need for such a construction. At the same time, school visits reveal that safety measures and universal design are aspects that have received little focus.

The results imply that the seating stair construction has an educational, social and esthetic role, beyond being a part of the school infrastructure. Furthermore the seating stair is often a part of the school's identity. The seating stair is a relatively new phenomenon within school construction, and the number of indoor seating stairs has increased significantly in latter years. Driving forces behind the entry and entrenchment of the seating stairs, is a result of several different factors, such as social evolution, increase in population, changes in school legislation, and educational and architectural progression.

The seating stairs that are procured in the thesis vary in size, shape, functions and purposes. Because of that they have been categorized into four different types: Assemblage seating stairs, stage seating stairs, lecture seating stairs, and hall seating stairs. In addition to this categorization, each seating stair can be classified to be either open or closed. In the question of what makes a good seating stair, the results imply that the answer is determined by the situation and purpose of the seating stair.

Seating stairs in school buildings is a subject that has seen little research. This thesis will therefore be a basic study for further research. As discovered in the thesis, the seating stairs are popular, abundant and diverse. It will be exciting to see how seating stairs in school buildings will evolve in the future.

IV Innholdsfortegnelse

I	Forord	2
II	Sammendrag	3
III	Abstract.....	4
IV	Innholdsfortegnelse	5
V	Figurliste	7
VI	Tabelliste	7
1.0	Innledning	8
1.1	Bakgrunn for valg av tema	8
1.2	Forskningsspørsmål	9
1.3	Avgrensning av oppgaven.....	9
1.4	Forskningsdesign	9
1.5	Oppgavens oppbygging	10
2.0	Teori.....	11
2.1	Amfiet sett i et historisk perspektiv.....	11
2.2	Amfiet sett i et pedagogisk perspektiv	12
2.3	Amfiet sett i et sosialt perspektiv	12
2.4	Amfiet sett i et byggteknisk og estetisk perspektiv	13
2.5	Skolebyggets historie.....	15
2.6	Skolebygget i dag og drivkreftene bak.....	15
2.6.1	Samfunnsutvikling	16
2.6.2	Befolkningsøkning.....	18
2.6.3	Skolelovgivning	21
2.6.4	Pedagogisk utvikling	21
2.6.5	Stilutvikling og arkitektens påvirkning.....	22
2.7	Oppsummering av teori.....	25
3.0	Metode.....	26
3.1	Valg av metodisk tilnærming	26
3.2	Litteratursøk	27
3.3	Skoledokumentasjon	27
3.4	Spørreundersøkelse.....	29
3.5	Skolebesøk.....	31
3.6	Dybdeintervju	32
3.7	Uformelle samtaler.....	33
3.8	Analyse.....	34
3.9	Validitet og reliabilitet	34
3.10	Oppsummering av metode.....	35
4.0	Resultater	36
4.1	Skoledokumentasjon	36
4.2	Spørreundersøkelse.....	38
4.3	Skolebesøk.....	53
4.4	Dybdeintervjuer.....	57
4.5	Oppsummering av resultater.....	59
4.5.1	Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?.....	59
4.5.2	Når og hvorfor inntok innendørs amfier norske grunnskoler?	60
4.5.3	Hvordan kan amfiene kategoriseres?	60

4.5.4	Hva kjennetegner et godt amfi?	60
5.0	Diskusjon	61
5.1	Diskusjon av resultatene.....	61
5.1.1	Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?.....	61
5.1.2	Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?	64
5.1.3	Hvordan kan amfiene kategoriseres?	66
5.1.4	Hva kjennetegner et godt amfi?	70
5.2	Oppsummering av diskusjon	74
6.0	Konklusjon	75
7.0	Avslutning	77
7.1	Betydning av funn.....	77
7.2	Studiens implikasjoner og videre forskning.....	77
8.0	Litteraturliste	79
9	Vedlegg	84
Vedlegg A	Spørreskjema i Questback.....	84
Vedlegg B	Intervjuguide	88
Vedlegg C	Kommentarer fra åpent felt i spørreundersøkelsen.....	89

V Figurliste

Figur 1 - Oversikt over befolkningsvekst i Norge	19
Figur 2 - Oversikt over elevtall på grunnskolene fra 2003 til 2014	20
Figur 3 - Oversikt over skoler med innendørs amfi og år på ferdigstilling.....	37
Figur 4 - Utbredelse av amfityper	37
Figur 5 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Har skolen ett eller flere innendørs amfier?	39
Figur 6 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Dersom skolen din ikke har amfi; ser du behovet for et?	39
Figur 7 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Er skolen et kompaktbygg?.....	40
Figur 8 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor i skolebygget ligger amfiet?	41
Figur 9 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet er stort nok for din skoles behov?	42
Figur 10 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at det er nok dagslys i amfiet?	43
Figur 11 - Krysstabulering av dagslys og beliggenhet	44
Figur 12 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet er komfortabelt å sitte i?.....	45
Figur 13 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvem bruker amfiet?.....	46
Figur 14 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hva brukes amfiet til?.....	47
Figur 15 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hver enig er du i at amfiet er en stolthet for skolen?	48
Figur 16 - Krysstabulering av stolthetsfølelse og beliggenhet av amfi.....	49
Figur 17 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet innfrir forventningene?.....	50
Figur 18 - Krysstabulering av forventninger til amfiet og beliggenhet.....	51
Figur 19 - Oversikt over de typiske temaene fra det åpne kommentarfeltet	52
Figur 20 - Bilder av amfiene fra skolebesøkene	57
Figur 21 - Illustrasjon: Samlingsamfi beliggende i hjertet av skolen	68
Figur 22 - Illustrasjon: Sceneamfi på Åsgård skole, Ås	69
Figur 23 - Illustrasjon: Fleksible trinnamfier	70

VI Tabelliste

Tabell 1 - Oversikt over populariteten av de ulike valgfagene i ungdomsskolen.....	18
Tabell 2 - Oversikt over antall grunnskoler, delt i skoleslag.....	20
Tabell 3 - Oversikt over de besøkte skolene	53
Tabell 4 - Oversikt over amfienes utforming og hensyn som er tatt.	53
Tabell 5 - Oversikt over amfiene fra skolebesøkene med beliggenhet og bruksområder	55
Tabell 6 - Oversikt over utvalgte svar fra de to kvalitative dybdeintervjuene.	57

1.0 Innledning

Dette kapitlet har som formål å introdusere forskningsoppgaven. Først vil bakgrunnen for valg av tema presenteres, fulgt av oppgavens forskningsspørsmål og avgrensninger. Deretter vil oppgavens oppbygging gi en oversikt over oppgavens innhold og struktur.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Grunnskolen er en av de viktigste samfunnsinstitusjonene vi har. Den er med på å forme, oppdra og utdanne den yngste gruppen av befolkningen. De pedagogiske retningslinjene og sosiale satsningene som skjer i skolen er avhengig av en fysisk ramme som tilfredsstillende og muliggjør de bestemmelser og satsninger som er tilstede. Som det fremkommer av Buvik et al. (1995) er det i selve skolebygget at samfunnets prioriteringer kommer til syne.

Man skal ikke mange år tilbake før klasserommet ble kalt undervisningsanstalten og var et rektangulært rom med enkeltpulter til tretti elever og krittavle i front (Baune, 2007). I dag finnes det skoler som ikke engang har klasserom, men i stedet består av baser og grupperom i ulike størrelser og utforminger (Vinje, 2011). På samme måte bestod undervisningen i all hovedsak av en enveiskommunikasjon fra lærer til elever.

Samtidig som samfunnet har endret seg, har skolen utviklet seg til å bli et sted hvor elevenes stemme teller like mye som lærerens. Ikke bare skal elevene tilpasse seg skolene, men skolene skal også tilpasses den enkelte elev (Utdanningsdirektoratet, 2006). Med en endring i skolens organisering og pedagogikk, har det også skjedd en endring innen utformingen av skolebygget. En ny og økende tendens er *innendørs amfier i skolebygg*.

Ifølge skoleforsker Thomas Nordahl er det fysiske miljøet i skolebygget en viktig faktor for et godt læringsmiljø (Amundsen, 2015). Betyr dette at amfiet har som formål å fremme gode resultater? Eller er konstruksjonen et resultat av pedagogiske retningslinjer? Hvilke samfunnsprioriteringer tyder inntredenen av amfier i skolebygget på?

På bakgrunn av en økende trend av innendørs amfier i norske grunnskoler, og en manglende forskning på området, vil denne forskningsoppgaven ta for seg amfiens rolle i skolen.

1.2 Forskningsspørsmål

I dag prosjekteres flere av grunnskolene i Norge med innendørs amfi. På bakgrunn av dette har denne forskningsoppgaven som mål å sette et fokus på temaet. Forskningsspørsmålet tar for seg ulike aspekter ved amfiet, og har som hensikt å peke på fenomenet som en helhet. Ut fra dette er oppgavens forskningsspørsmål:

Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?

For å kunne belyse forskningsspørsmålet er det utledet følgende underspørsmål:

- Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?
- Hvordan kan amfiene kategoriseres?
- Hva kjennetegner et godt amfi?

1.3 Avgrensning av oppgaven

Oppgaven avgrensner seg til å kun se på amfikonstruksjoner. Med dette menes en trappekonstruksjon designet til å sitte i. Et auditorium går ikke under denne definisjonen, og faller derfor utenfor forskningsrammen.

Utendørs amfier vil ikke vektlegges oppmerksomhet, da disse har andre formål og bruksområder enn det vi finner innendørs.

Populasjonen for utvalget er grunnskolene i Norge. Videregående skoler er ikke tatt med i betraktning, da det er vesentlige forskjeller i hvordan en grunnskole og en videregående skole styres og utformes. Videregående skole drives av fylkeskommunen, og den er primært forberedende til videre studier (Undervisningsbygg 2011). Grunnskolen drives av kommunene, og er etter opplæringsloven etter § 2-1 et pliktig skoleprogram for alle barn i alderen 6 til 16 år (Opplæringsloven, 1998b).

Disse punktene utgjør avgrensningen til forskningsspørsmålet. Videre er det ulike avgrensninger knyttet til hver anvendt metode. De vil bli presentert fortløpende gjennom metodekapittelet.

1.4 Forskningsdesign

Denne forskningsoppgaven er gjennomført ved bruk av metodetriangulering, der både kvantitative og kvalitative metoder benyttes. Slik tilnærmingen er brukt i denne oppgaven vil funnene fra den kvantitative undersøkelsen ha som primært formål å forklare amfifenomenet, mens de kvalitative analysene vil fungere som et supplement og gi en dypere innsikt utover de kvantitative funnene.

1.5 Oppgavens oppbygging

Gjennom syv kapitler skal oppgaven basert på teori, forskning og analyse av funnene besvare forskningsspørsmålet ” Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?”, og tilhørende underspørsmål.

Det første kapitlet har som formål å gjøre leseren kjent med bakgrunnen for og hensikten med oppgaven, gjennom å presentere forskningsspørsmålet og dens avgrensinger og empiriske rammeverk. Deretter vil teorikapitlet ta for seg tidligere forskning og litteratur, som kan nyansere og være med på å beskrive forskningsspørsmålet. Teorien tar for seg ulike sider ved henholdsvis amfiet og skolebygget.

Etterfulgt av teorien kommer metoden. Denne delen tar for seg fremgangsmåten for datainnsamlingen, sett i forståelsesrammen av oppgavens forskningsspørsmål. Aktuelle feilkilder for de anvendte metodene vil drøftes underveis, samtidig som relevant metodelitteratur vil belyse de valgene som er gjort.

Videre vil resultatene fra de ulike metodene presenteres hver for seg, før en oppsummering av resultatkapitlet tar for seg hovedfunnene. Disse drøftes deretter opp mot teorien og svarer på forskningsspørsmålet i diskusjonskapitlet. Deretter følger en konklusjon av funnene, etterfulgt av et avsluttende kapittel som vil presentere en refleksjon over eget arbeid, og tanker og ideer til videre forskning på temaet.

2.0 Teori

Teorikapitlet har som sikte å bekjentgjøre oppgavens teoretiske rammeverk og presentere tidligere relevant forskning. Formålet med dette er å skape et grunnlag for forståelse og utvikling av ny erkjennelse, festet til forskningsspørsmålet. Teorien som gjennomgås er relevant for forskningsspørsmålet, og vil diskuteres nærmere i diskusjonskapittelet. Holme og Solvang (1996) beskriver teorier som et sammensatt bilde av de fenomener en forsker på, og som man ønsker å teste.

For å få en helhetlig forståelse av amfifenomenet vil kapitlets første del omhandle ulike perspektiver på amfiet. Innledningsvis følger et historisk bilde av amfikonstruksjonen, som tar for seg amfiteateret slik det ble bygget i antikken. Videre vil teori belyse amfiet i et pedagogisk, sosialt og byggteknisk perspektiv. Deretter tar kapitlets andre del for seg skolebygget. Med en introduksjon av skolebyggets historie, følger en beskrivelse av dagens skole med særlig fokus på hvilke drivkrefter som står bak utviklingen av dagens skolebygg.

2.1 Amfiet sett i et historisk perspektiv

Dette kapitlet vil ta for seg amfiets historie. Et innblikk i konstruksjonens opprinnelige utforming og formål vil kunne bidra til å belyse forskningsspørsmålet senere i oppgaven.

Ordet amfi er en forkortelse for amfiteater. I boka Arkitekturleksikon av Arne Gunnarsjaa beskrives et amfiteater slik de ble bygget i antikken: "Et helrundteater på lavt podium med innvendig og sandstrødd arena for forestillinger." (Gunnarsjaa, 1999). David L. Bomgardner skriver således om amfiteateret som et majestetisk byggverk som dominerer plassen det opptar. Sammen utgjør definisjonene til Gunnarsjaa og Bomgardner det de fleste av oss mest sannsynlig ser for oss når vi hører ordet amfi: Colosseum i Roma oppført i typisk romersk arkitektur.

Det romerske amfiteateret var et symbol på de sosiale og politiske normene som regjerte i det romerske samfunn. Amfiteatrene i antikken var på den måten et sted hvor kulturen kom til syne, blant annet gjennom underholdning. Infrastrukturen i amfikonstruksjonen er kjent for å være svært funksjonell, med høy grad av kontroll på tilskuerne og en effektiv sirkulasjon (Bomgardner, 2000). Videre i leksikonet skriver Gunnarsjaa "I vår tid brukes betegnelsen amfiteater også om et teater med trinnvis oppstigende tilskuerplasser og med krum grunnplan som utsnitt av en sirkel." (Gunnarsjaa, 1999). Denne definisjonen passer bedre til amfiene som bygges i norske skoler i dag, som i noen tilfeller kan minne mer om en trappekonstruksjon.

Ifølge Campbell og Tutton (2014) finnes det kun et begrenset antall mulige konfigurasjoner for en trapp, som følge av liten tilgang på konstruksjonsmaterialer fra antikken til i dag. Unntaket er de trapper som kun er mulig å prosjektere ved bruk av ny teknologi. Utviklingen av trappen er ut fra dette ikke-lineær, der trapper går av moten, men dukker opp igjen på et senere tidspunkt. Dette samsvarer med virkelighetsbildet der en videreføring av amfiet nå finnes i norske grunnskoler.

I tillegg til at amfiteateret var et element i det romerske samfunnet, var amfiteateret med karakteristiske søyler et symbol på demokrati (Ebdrup, 2010). Ebdrup (2010) skriver i sin artikkel hvordan arkitekturen kan være med å påvirke til demokratiske verdier. Dersom den arkitektoniske utformingen legger opp til åpenhet og inkludering, kan man si at arkitekturen fremmer demokratiet (Ebdrup, 2010).

2.2 Amfiet sett i et pedagogisk perspektiv

Skolen er en av de samfunnsinstitusjonene hvor demokratiet kommer til syne, både i arkitekturen, og av de lover og regler som er tilstede. Opplæringsloven § 1-1. sier at et av målene med opplæringen i grunnskolen er å fremme demokrati (Opplæringsloven, 1998a). En måte å gjøre dette på er ifølge ERFA (1969) å demokratisere undervisningen. Betydningen av dette ligger i å skape et fleksibelt bygg, som legger opp til en fleksibel undervisningssituasjon, slik at enhver elev uansett evner, interesser og forutsetninger, gis lik læringsmulighet (ERFA 1969).

I likhet med ERFA (1969) skriver Buvik (2000) at den fysiske utformingen av skolebygget kan bidra til å fremme et godt samarbeid mellom elever og ansatte i skolen. Ifølge Utdanningsdirektoratet (2012) kan dette kan oppnås i et skrått amfi, hvor kontakten mellom formidler og forsamling blir tettere. Likeledes vil man få mulighet til å gjennomgå læring og informasjon til et større publikum på én gang. Selve amfiet kan være en forsamlingsplass med beliggenhet i vestibyle, bibliotek eller i musikkrom, og kan brukes til ulike presentasjoner og fremføringer. Samtidig kan et amfi med beliggenhet i hjemmearealet på skolen være et verdifullt formidlingsareal (Utdanningsdirektoratet, 2012).

Baune (2007) skriver at "det er viktig for elever å ses og høres". Med det tatt i betraktning er amfikonstruksjonen et velegnet sted for debatt. Det skapes en uformell stemning, hvor nærheten bidrar til at alle ses og høres, i tillegg til at alle blir en del av fellesskapet (Buvik et al., 1995). På den måten kan vi si at demokratiske verdier kan fremmes gjennom en inkluderende arkitektur (Ebdrup, 2010).

Samtidig som et amfi fremmer demokratiske verdier i skolen, tilrettelegger det for storklassundervisning. Dette kan være nødvendig i en moderne skolehverdag hvor bruk av audiovisuelt utstyr har blitt en metode for å formidle læring på (Buvik et al., 1995). Definisjonen på et undervisningsareal fra OECD er ifølge Kuuskorpi og González (2011) et fysisk areal som tilrettelegger for sosial deltakelse gjennom ulike pedagogiske læringsmetoder og bruk av dagens teknologi.

2.3 Amfiet sett i et sosialt perspektiv

Sosiale møteplasser som inviterer til rekreasjon og aktiviteter utenfor undervisning, er viktig for elevene (ERFA, 1969). Dette kan oppnås ved å legge til rette for uformelle møter gjennom skolebyggets utforming (Buvik, 2000). Ifølge de "Ti bud for skoleanlegg" av Jordheim (1995) bør fellesarealene være en slik møteplass. Dette oppnås ved å planlegge åpne og flerfunksjonelle arealer, hvor det sosiale liv kan drives frem (Jordheim, 1995).

På samme måte som skolen bør være et sosialt senter for elevene, må den også betraktes som en del av samfunnet. I det ligger at skolebygget må planlegges som en sosial og kulturell arena for publikum i og etter skoletid (ERFA, 1969). Likeledes sier Buvik (2000) at en god løsning for å knytte skolen og lokalsamfunnet sammen på, er å utarbeide innbydende inngangspartier som fører publikum rett inn i inkluderende fellesarealer.

Cold (1980) peker på amfiet som et "flerformålsareal". Betydningen av det er en innredning som legger til rette for møter og informasjon, debatt og forestillinger. I heftet 342.205 *Grunnskolebygg Funksjoner og Arealer* av Byggforsk (2009) bekreftes viktigheten av skolens sosiale liv. Det rådes til å prosjektere skoleanlegget på en slik måte at det legger opp til uformelle og formelle møter i ulike situasjoner. Gjennom større samlingsarealer, gjerne med scene, som aula, storstue og kantine, tilrettelegges det for samling av elever og ansatte til konserter og forestillinger. Selv om en amfikonstruksjon aldri nevnes som en innsats i et fellesareal, benytter heftet allikevel et illustrasjonsbilde til teksten, som viser hvordan en skole har amfi i fellesarealet (Byggforsk, 2009).

På lik linje som fellesarealene er viktige og opplagte møteplasser, peker ERFA (1979) på gangarealet som en plass for uformelle møter og opphold. Dette har arkitektene bak Spjelkavik ungdomsskole tatt utgangspunkt i, når de har skapt gode samlingsplasser for elevene, i form av et nedfelt amfi i gangarealet (Hovik, 2015).

Oslo kommune har utarbeidet en felles kravspesifikasjon som gjelder utformingen av skoleanlegg. Under kapittelet som omhandler felles læringsareal, står blant annet retningslinjer til planlegging av allrom. Rommet, som aller helst er en vestibyle, har som formål å samle et stort publikum til aktiviteter i og etter skoletid. I beskrivelsen av allrommet presiseres det at arealet skal ha et trappeamfi, såkalte "Kunnskapstrappen", for å kunne gi sitteplasser til større forsamlinger og for å holde "amfiarrangementer". Videre står det i kravspesifikasjonen at allrommet skal henvende seg til utsiden, i tillegg til at amfiet skal ligge i nærheten av bibliotek, og hos ungdomstrinnet i nærhet til kantine (Utdanningsetaten, 2012).

Et amfi kan således være en medspiller for å fremme gode fellesskapsløsninger i skolen. Imidlertid vil et fleksibelt og allsidig skoleanlegg, virke utfordrende for skolebyggplanleggerne (ERFA, 1979). Neste kapittel vil derfor ta for seg amfiet i et byggt teknisk og estetisk perspektiv, for å få et innblikk i hvilke krav og føringer som eksisterer i forbindelse med amfiet som en konstruksjon.

2.4 Amfiet sett i et byggt teknisk og estetisk perspektiv

Hva voksne opplever som kommunikasjonsareal, kan for barn og unge være verdifulle steder i skolebygget, og bør derfor planlegges utenfor standarders rammer. Det skriver Björklid (2005) og referer til rapporten *Vad betyder skolhuset?* av Skantze (1989). I tillegg til bibliotek, sløyd- og tekstilrom, kom det fram at de mest attraktive arealene i skolebygget for elevene, var såkalte mellomrom. Dette var arealer og steder mellom funksjoner, som for eksempel trapper og avsats (Björklid, 2005). Björklid skriver videre at man i planleggingen av skolebygg må ta hensyn til barns ønsker og væremåte, ved å legge opp til frihet for å benytte arealer til utforsking, spenning og eventyr. Dette underbygges av Buvik et al., (1995)

hvor de sammenligner skolebygget som et moderne teater hvor forestillingen stadig endrer sted.

Birgit Cold med flere utførte et studie i 2003 som gikk ut på å undersøke i hvilken grad skolens estetiske uttrykk hadde betydning for læring. I form av gåturer i ulike skolebygg ble elevenes meninger og vurderinger notert. Resultatet viste at elevene i stor grad betrakter arkitekturen og skolens omgivelser på lik linje som de voksne. Av oppsummeringen fremgår det at elevene synes det er "fint med amfi", hvilket samsvarer med funnene fra Skantzé sin rapport, dersom vi betrakter amfiet som et såkalt mellomrom (Cold, 2003).

I 1995 skriver Buvik et al. om miniauditoriet. Begrepet viser til et samlingsareal på 15-30m², deriblant amfi, i et rom med akustikkdempning i tak og vegger og med muligheter for å skjerme dagslysinntrengningen. Hensikten med arealet er at elever skal kunne bruke det til diskusjon, informasjon og sang. Amfiløsningen med gjennomgående sitteplasser fremmes ved den fordel at den har en større plassutnyttelse enn et setelagt areal (Buvik et al., 1995).

I henhold til Byggforsk (2009) bør man i skoleplanleggingen i dag etterstrebe tilpasningsdyktige skoleanlegg. Det er særlig tre prinsipper som gjelder for å oppnå dette; generalitet, fleksibilitet og elastisitet. *Generalitet* betyr at et areal kan brukes til flere formål, uten å gjøre endringer. *Fleksibilitet* på den annen side viser til at et areal raskt kan tilpasses nye formål. I *elastisitet* ligger betydningen av at et areal kan økes eller reduseres etter behov. Buvik et al. (1995) viser til oppskriften på et tilpasningsdyktig skolebygg, og påpeker utfordringen av å ha et fastmontert amfi i skolebygget, da det legger en hindring for arealets fleksibilitet.

Direktoratet for byggkvalitet har utarbeidet et veiledningshefte for universell utforming i offentlige bygg. Med utgangspunkt i kravene i TEK10 tar prosjekteringsverktøyet for seg sjekklistene og anbefalte tiltak. Et av temaene i utgaven, er "Rom med amfi". Denne delen inneholder generelle bestemmelser for offentlige rom med amfi, ingen konkrete krav, kun anbefalte tilleggsytelser. Tiltakene viser til temaet trapper, der mange av tiltakene er like. Eksempelvis anbefales amfiet å være utstyrt med trappeneser av sklisikkert materiale, rullestoler bør ha tilgang fra minimum første og siste rad i tillegg til at det bør være tilstrekkelig areal til snusirkler for rullestoler (Dale et al., 2013).

I likhet med Dale et al. (2013) sammenliknes ofte amfiet med en trappekonstruksjon. I internasjonal forskningslitteratur finnes det mange begreper på skoleamfiet, som for eksempel "gathering stairs", "seating stairways", "learning stairs" og "seating stairs". Felles for alle begrepene er at de viser til en trapp. Et "indoor amphitheatre" har en annen betydning, og viser til store publikumshaller og auditorier. Campbell og Tutton (2014) sin beskrivelse av trapper er dermed passende til amfiet som en trappekonstruksjon. De skriver at trapper er hovedpulsåren for sirkulasjon og møte mellom mennesker.

Med et innblikk i ulike perspektiver på amfikonstruksjonen, vil teorikapitlet videre ta for seg skolebygget.

2.5 Skolebyggets historie

Dette underkapittelet tar for seg det norske skolebyggets historie i grove trekk fra 1800-tallet til i dag. Den historiske oversikten har som mål å redegjøre for skolebyggets utvikling i et bredere perspektiv, samt å danne en historisk fortolkningsramme for senere diskusjon av forskningsspørsmålet.

Skolene bygget på 1800-tallet var monumentale byggverk der flotte fasader og inngangspartier kunne minne om kirkearkitektur (Ulleberg, 2002). I ettertid har skolene fra tiden fått navnet avdelingsskoler, da de gjerne var todelte, og segregerte kjønnene med separerte trappehus. Avdelingsskolene hadde lite gang- og garderobeareal, og korridorer ble først vanlig i tiden rundt århundreskiftet. Likeledes begynte gymnastikksalene å dukke opp i skoleanleggene fra slutten av det 19. århundret (Mydland og Sognnæs, 2010).

Med funksjonalismen i mellomkrigstiden gjenspeiler den arkitektoniske stilen seg i skolebygget. Skolehusene tok utgangspunkt i verdier som demokrati og progressivitet, som resulterte i funksjonsrettede bygninger (Ulleberg, 2002). I de større byene i årene før andre verdenskrig utvikles imidlertid kaserneskolen. Dette var skolebygg der klasserom stod på rekke og rad rundt en stor midtkorridor med trapperom (Mydland og Sognnæs, 2010).

Andre verdenskrig resulterte i en samfunnsomveltning. Etterkrigstiden bestod av en stor tilflytning til byene, og behovet for større skoler og kulturarenaer oppstod. Konsekvensen av dette var en sterk satsning på utbygging av skoleverket, der skoleanleggene fungerte som kulturelle møteplasser for lokalmiljøet. Kulturhuset ble en del av skolen, men der det ikke var mulig ble gymnastikksalen eller aulaen i skolen utstyrt med scene og publikumsareal (Mydland og Sognnæs, 2010).

Myhre (1997) omtaler perioden fra 1955 til 1975 som en tid hvor utdannings-Norge ser en stor utvikling. Skoleanleggene fra 60-tallet styres i større grad av pedagogiske tanker og metoder (Ulleberg, 2002). Eksempelvis ser åpne skoler dagens lys i Norge fra 1970-årene. Ideologien omfatter pedagogikk og skoleutforming, der åpent landskap og et fleksibelt undervisningstilbud står sentralt i utformingen (Vinje, 2010). I tillegg kom Mønsterplanen i 1974, som hadde eleven i fokus. Dette krevde nye fysiske strukturer med åpne og fleksible planløsninger (Mydland og Sognnæs, 2010).

I årene frem mot i dag har skolen som samfunnsinstitusjon fått en ny betydning. Det legges i større grad opp til fellesarealer for uformelle møter, i tillegg til at selve arkitekturen har et sterkere uttrykk enn før (Ulleberg, 2002). Dette vil utdypes nærmere i påfølgende kapittel.

2.6 Skolebygget i dag og drivkreftene bak

Denne oppgaven tar sikte på å forklare amfiets rolle i den norske grunnskolen, og blant annet når og hvorfor amfiet fikk sin plass i skolene. For å kunne forklare det vil det i dette underkapittelet gå inn på hvilke faktorer som har hatt en betydning for inntredenen og utformingen av dagens skolebygg. Som Ulleberg (2002) sier uttrykkes den dynamiske samfunnsutviklingen i skolenes arkitektoniske utforming.

For å få et dypere innblikk i hvordan samfunnsutviklingen speiles i skolebygget, vil utviklingen av skolebygget presenteres nedenfor, etter punktene angitt i *Verneplan for Oslo skolene* (Undervisningsbygg 2011).

I hvilken grad har samfunnsutvikling, befolkningsøkning, skolelovgivning, pedagogisk utvikling, og stilutvikling og arkitektonisk påvirkning vært med på å influere utformingen av grunnskolen, og hatt en betydning for amfiets inntog og forankring? Ved å koble teorien opp til amfifenomenet og se på hva amfiet er et resultat av, er det enklere å redegjøre for hva som kjennetegner et godt amfi senere i oppgaven.

2.6.1 Samfunnsutvikling

Dagens skoleanlegg er mer enn et verktøy for undervisning og oppdragelse. Skolen er en av de viktigste samfunnsinstitusjonene vi har, der pedagogiske og politiske idealer kommer til uttrykk. Det gjenspeiler seg i et gjensidig påvirkningsforhold, der skolen svinger i takt med samfunnsendringene, på lik linje som skolen er en av pådriverne bak samfunnssvingningene (Kunnskapsdepartementet 2003; Ulleberg 2002). De siste årene har Norge gått fra å være et utdanningsfattig, til å bli et utdanningsrikt land (Baune, 2007). På grunnlag av dette er det derfor vesentlig å betrakte sentrale endringer og samfunnsaktuelle temaer.

Kunnskapssamfunn

Bondevik regjeringen II. skriver i 2003 en statsmelding om grunnskolen og peker på et kunnskapsdrevet samfunn som et av flere utviklingstrekk for grunnopplæringen (Kunnskapsdepartementet, 2003). Kunnskap er veien til verdiskapning og fremdrift, og understøtter teknologiens profet, Francis Bacon, sitat "Kunnskap er makt" (Baune, 2007).

I et kunnskapssamfunn der menneskene selv er de styrende innsatsfaktorene, stilles det større krav til skolen enn før. For å holde tritt med utviklingen må nye arbeidsmetoder, strukturer og kunnskap innføres. Regjeringen svarer på dette med høyere undervisningskvalitet og økt kompetanse blant lærerne med det såkalte "Lærerløftet" (Kunnskapsdepartementet. 2003; Kunnskapsdepartementet 2014).

Selve ordet kunnskap er et mektig og fremtidsrettet ord, og noe vi ofte ser i sammenheng med den norske skolen. Kunnskapsløftet, kunnskapsskolen og nå "Kunnskapstrappa".

Teknologi

I 1995 spår Buvik et al. (1995) at det vil bli en økende bruk av storklasserom i form av auditorium eller videosaler i fremtiden, som et resultat av audiovisuelle utstyr og læremidler. Skoleforskerne har rett, den hyppige utviklingen av teknologi, tilbyr nye undervisningsmetoder og nye globale samfunn for elevene.

Den hyppige teknologifremgangen er ikke til å se bort i fra når man snakker om utviklingen av dagens skoleanlegg. Debatten om hvorvidt elevene må legge fra seg mobiltelefonen i en hatt under forelesningen eller ikke, er ikke relevant for denne oppgaven. Fokuset er heller rettet mot bruk av audiovisuelt utstyr i undervisningen, og hva som kreves av skoleutformingen ut fra dette.

Teknologiutviklingen i skolen startet for fullt med Kunnskapsløftet i 2006. IKT ble en del av kunnskapsmålene i skolen. Den handlet dels om å mestre teknologien og å gjøre den til gjenstand for nye læringsmetoder av høy kvalitet (Kunnskapsdepartementet, 2007). Mäkitalo-Siegel et. al. (2010) sier at den teknologiske utviklingen har utvidet seg fra å gjelde standard datamaskiner, til ny mobilteknologi og intelligente vegger, tak og møbler.

Innovativ teknologi er ifølge Mäkitalo-Siegel et. al. (2010) med på å motivere elevene til å lære, i tillegg til at læringen blir mer variert og morsom. I tillegg er man i dag i mindre grad avhengig av det tradisjonelle klasserommet, og undervisningen kan forekomme en rekke andre steder. Dessuten mener Mäkitalo-Siegel et. al. (2010) at riktig bruk av ny teknologi og medier har et stort potensial for å øke læringsutbyttet.

Som vi ser er utviklingen av teknologi en viktig ressurs i skolen, men samtidig en effekt som setter krav til utformingen og åpner for nye læringsarealer i skolebygget.

Økonomiske endringer

Samtidig som ny teknologi gir nye utfordringer og behov, gir økonomien muligheter. Et økt skolebudsjett gir mer frihet til utformingen av skolene.

I 2002 innførte Kjell Magne Bondeviks andre regjering *Rentekompensasjonsordningen*. Ordningen hadde som hensikt å ruste opp og bygge nye skolebygg og svømmeanlegg. Kommuner og fylkeskommuner fikk gjennom denne, muligheten til å ta opp rentefrie lån, der den totale rammen utgjorde femten milliarder kroner (Statsbudsjettet, 2012). Dette førte til at 1300 skoler ble nybygd eller rehabilitert, i løpet av ordningens seks første år (Nettavisen, 2013). Som følge av stor interesse fra kommuner og fylkeskommuner, ble rentekompensasjonsordningen forlenget med ytterligere femten milliarder i 2009 (Statsbudsjettet, 2012).

Sosiale og kulturelle holdninger

Som det ble skrevet om i kapittel 2.4 har skolebygget etter etterkrigstiden vært et senter for lokalsamfunnet, så vel som det har vært et kunnskapsbygg. Dette er et satsningsområde ved skolen som har fått mye fokus. I 1979 skriver ERFA om skolebygg som et fleksibelt verktøy. Skolen skal være et sted for læring om dagen og holde åpent for kulturelle aktiviteter etter skoletid. I likhet med ERFA påpeker Jordheim (1995) i sine ti bud for skoleanlegg skolens viktighet for nærmiljøet. Hun fastslår at skolebygget skal være en bidragsyter til at voksne og unge, og lokal næring, møtes i det som skal være et ressurs og kultursenter for nærmiljøet.

I 2001 starter arbeidet med *Den kulturelle skolesekken*, som er et samarbeid mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet, gjeldende for alle Norges skoler. Ordningen sørger for at barn i alderen 6 til 19 år får et utvidet tilbud av kunst og kultur i skolen. Gjennom ordningen får elevene boltre seg i alt fra litteratur til scenekunst og musikk til kulturarv (Kulturdepartementet, 2002).

Med et fokus på å integrere kultur i skolen oppnevner Kunnskapsdepartementet i 2009 *Kulturskoleløftet* (Kunnskapsdepartementet, 2010). Det består av et eget utvalg med formål om å tilby barn og unge undervisningstilbud i kunst- og kulturfag, gjennom et styrket

samarbeid mellom kulturskolen og grunnskolen. I en rapport av Kunnskapsdepartementet (2010) fremmes det at gjennom et slikt samarbeid kan kulturskolen undervise i skoletiden på grunnskoler som har undervisningsflater på dagtid og egnede lokaler.

Fra høsten 2012 får elever på ungdomsskolen innført nye valgfag i skolen. Med sikte i å øke motivasjon og læringsutbytte er fagene praktisk anlagte. Ett av disse valgfagene er *Sal og scene*, som tilrettelegger for et samarbeid mellom skole og kulturskole. I faget får elevene uttrykket sine kreative evner gjennom å delta i en skapende og gjennomførende prosess av produksjon og tilhørende momenter (Kulturdepartementet, 2011). Under følger en tabell som viser at hele 18 321 elever per dato har Sal og Scene som valgfag og at dette er skolenes mest populære valg etter Fysisk aktivitet og helse.

Tabell 1 - Oversikt over populariteten av de ulike valgfagene i ungdomsskolen. Per 2013/2014. Kilde: Utdanningsdirektoratet (2014).

Valgfag	Totalt	
	Antall	Andel
Fysisk aktivitet og helse	42 136	34 %
Sal og scene	18 321	15 %
Design og redesign	15 253	12 %
Teknologi i praksis	9 638	8 %
Medier og informasjon	8 336	7 %
Produksjon av varer og tjenester	7 517	6 %
Natur, miljø og friluftsliv*	6 501	5 %
Forskning i praksis	5 629	5 %
Internasjonalt samarbeid	3 969	3 %
Innsats for andre*	2 056	2 %
Reiseliv*	1 109	1 %
Trafikk*	872	1 %
Demokrati og praksis*	545	0 %
Levande kulturarv*	531	0 %
Sum valgfag	122 413	100 %

*nye valgfag høsten 2013

Kilde: GSI/Utdanningsdirektoratet

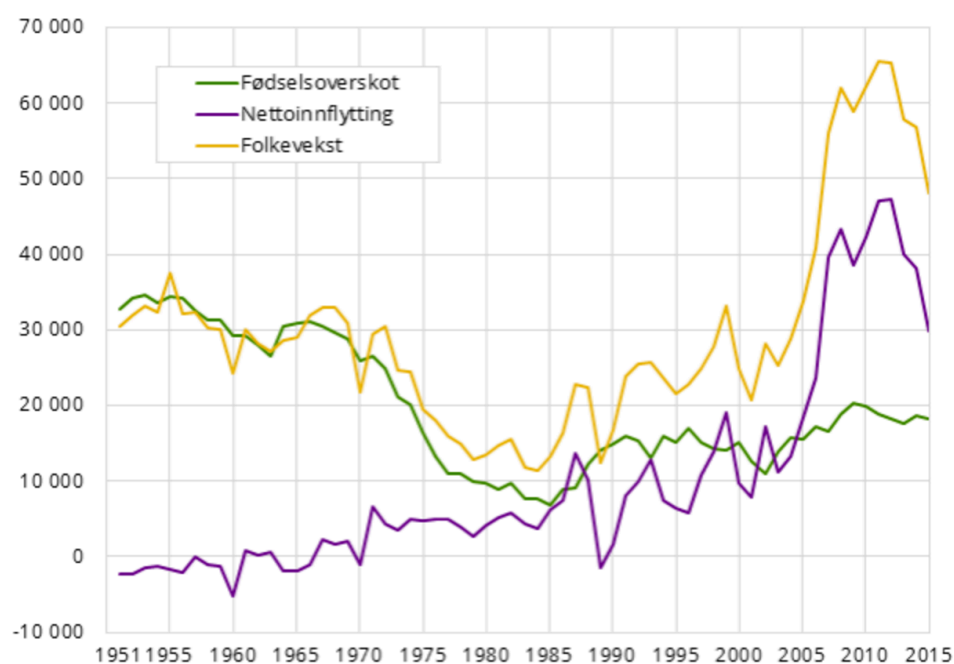
2.6.2 Befolkningsøkning

Befolkningsøkning er en sentral faktor som påvirker bygging av skoler og utvikling av skolevesenet (Undervisningsbygg, 2011). Det er derfor interessant å se på hvordan befolkningen har utviklet seg de siste årene.

Økt innflytting

Norge har siden år 2000 hatt en høy folkevekst som følge av økt innflytting (Statistisk Sentralbyrå, 2016). Nedenfor viser en figur hvordan befolkningsøkningen i Norge har utviklet seg fra 1950 og til i dag. Som det fremgår av tabellen er det netto innflytting til Norge som utgjør den positive veksten i landet.

Figur 1. Fødselsoverskot, nettoinnflytting og folkevekst. Heile landet

Figur 1 - Oversikt over befolkningsvekst i Norge. Kilde: Statistisk Sentralbyrå (2016)

I 2003 skriver Kunnskapsdepartementet (2003) i en statsmelding om skolen i en ny tid, som følge av et samfunn i endring. Et av utviklingstrekkene som berører og setter krav til skolen er hvordan Norge de siste årene er blitt mer mangfoldig. Selv om globaliseringen og teknologien forminsker avstandene i verden, er avstandene og forskjellene i skolen, synligere enn i andre arenaer. Dette medfører utfordringer, muligheter og ressurser (Kunnskapsdepartementet, 2003).

Tidligere statsminister Jens Stoltenberg påpeker i en tale til Oslo Arbeiderpartis representantskap 4.mai 2010 at sterke fellesskapsløsninger i skoler og barnehager er en viktig innordning for å integrere innvandrerne i det norske velferdssamfunnet. På den måten kan vi bryte ned merkelappene "vi" og "de", og "vi" vil bli et mangfoldig og inkluderende begrep (Statsministerens kontor, 2010).

Færre og større skoler

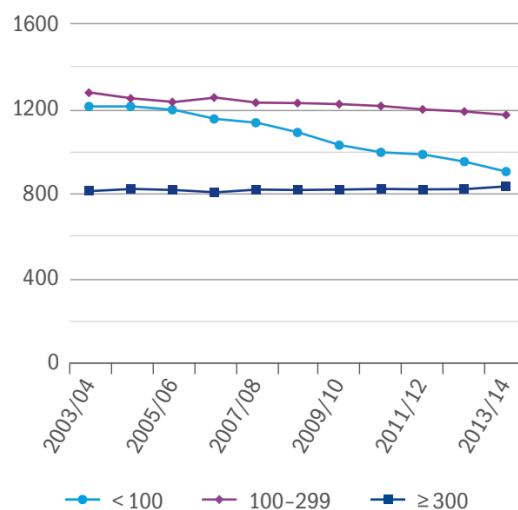
Siden 2005 har antall grunnskoler blitt redusert med 376 skolebygg per 1. Oktober 2014 (SSB). Tendensen går mot større og færre skoler. Gjennomsnittet på elevtallet på norske grunnskoler i 2003 var 188 elever, mens tallet økte til 212, høsten 2013 (Utdanningsdirektoratet, 2014). Tabellen under viser hvordan antall skoler fordelt på barne-, ungdoms- og kombinerte skoler reduseres i antall fra 2005 til 2015.

Tabell 2 - Oversikt over antall grunnskoler, delt i skoleslag. Per 1. Oktober 2015.
Kilde: Statistisk Sentralbyrå (2015)

Skoleår	Skolar i alt	Skoleslag		
		Barneskolar	Kombinererte skolar	Ungdomsskolar
2005	3 243	1 950	790	503
2006	3 210	1 932	774	504
2007	3 181	1 898	777	506
2008	3 131	1 858	773	500
2009	3 068	1 802	769	497
2010	3 028	1 768	763	497
2011	3 000	1 749	758	493
2012	2 957	1 714	752	491
2013	2 907	1 669	748	490
2014	2 886	1 656	738	492
2015	2 867	1 636	738	493

Som det fremgår av tabellen er det en nedgang i antall skoler. Ser vi på skoleslagene individuelt er andelen av ungdomsskoler over tiårsperioden nokså stabil, mens antall barneskoler har den største nedgangen.

Likeledes har tallet over skolenes elevtall betydelig forandret seg i løpet av den samme tiårsperioden. 1200 skoler har et elevtall på under 100 i skoleåret 2003/2004, mens det i 2013/2014 har sunket til 900 skoler (Utdanningsdirektoratet, 2014). Figuren under illustrerer utviklingen av skolenes elevtall de siste ti årene.

Kilde: GSI/Utdanningsdirektoratet

Figur 2 - Oversikt over elevtall på grunnskolene fra 2003 til 2014. Kilde: Utdanningsdirektoratet (2014).

2.6.3 Skolelovgivning

Et viktig moment i utformingen av skolebygget er de lover, læreplaner og forskrifter som er tilstede. De er med på å legge premisser for skolebygget, slik at den fysiske rammen rundt grunnskoleutdanningen står i tråd med anordningenes intensjoner (Buvik et al., 1995; Jordheim, 1995). Blant de sentrale skoleforskriftene, som har vært en pådriver for dagens skolebygg, står Kunnskapsløftet.

Kunnskapsløftet

Med Kristin Clemet som utdanningsminister i årene fra 2001 til 2005 settes det et økt fokus på å styrke kunnskapsnivået i skolen. Gjennom reformen *Kunnskapsløftet*, som trådte i kraft i 2006, deltar norske elever i det som er et internasjonalt kunnskapssamfunn (Paulsen, G. E. 2004).

Baune (2007) refererer til implementeringen av Kunnskapsløftet som et "Systemskifte". Et skifte der regler erstattes med mål, og styring med tillit. I form av økt frihet og fleksibilitet, og minsket styring fra staten, er det opp til den enkelte skoleansatt å legge til rette for en god læring i samsvar med Læringsplakaten, som igjen er en del av læreplanverket for Kunnskapsløftet (Utdanningsdirektoratet, 2006).

Kunnskapsløftets læringsplakat har som formål å belyse bestemmelser i Opplæringsloven. Prinsippene går ut på at elevene skal ha like muligheter til å utvikle seg sosialt, faglig og kulturelt, gitt de individuelle forutsetninger som er til stede. Varierte arbeidsmetoder, tilpassede læringsmetoder, økt fokus på elevmedvirkning, samarbeid med hjem og lokalsamfunn, og høyere kompetanse hos lærerne, er blant faktorene som skal videreutvikle kvaliteten i den norske grunnopplæringen (Utdanningsdirektoratet, 2006).

Fra de gitte lover og forskrifter er det interessant å se på skolen i dag som et resultat av pedagogisk utvikling.

2.6.4 Pedagogisk utvikling

Den pedagogiske ordningen kan med fordel danne grunnlaget for planleggingen av et skoleanlegg (Byggforsk, 2009). Tidligere har ikke pedagogikken stilt særlig krav til skolebyggets utforming, med unntak av innføringen av spesialrom og gymsal, før på 1970-tallet med de åpne skolene (Undervisningsbygg, 2011). I løpet av 80-tallet blir de åpne skolene i mindre grad populære, men de kommer tilbake i ny drakt som *baseskoler* på nittitallet (Vinje, 2010).

Skola 2000

"Som så ofte var Sverige et foregangsland." Sier Baune (2007) og peker på satsningen på å gi elevene individuell behandling. I 1989 startet ekteparet Ingemar og Ingrid Mattsson *Skola 2000* som et rådgivende aksjefirma med hensikt i å veilede kommuner i bygging og ombygging av skoler. Reformen tar utgangspunkt i den enkelte elev og samspillet mellom pedagogikk og skolebyggets fysiske miljø (Larsen, 2004).

I skolene som bygges etter Skola 2000 erstatter varierende arbeidsplasser tradisjonelle klasserom og korridorer. Inndelingen av skoledagen i timer er avskaffet, og består av arbeidsenheter på rundt 80 elever på fem til åtte lærere (Larsen, 2004). Ingemar og Ingrid Mattsson sier at svært mange norske lærere og pedagoger har vist interesse for Skola 2000, og mener dette er fordi de norske lærerne har et bedre utgangspunkt for å samarbeide om en slik reform (Larsen, 2004).

Baseskole

På lik linje med Skola 2000 blir *baseskolen* et begrep, på en ny type skolebygging og pedagogikk i årene som kommer. Planløsningen karakteriseres som åpen og fleksibel. Hovedprinsippet er et stort felles læringsareal med plass til 60- 100 elever som fordeler trafikk ut til grupperom av ulike størrelse og funksjon (Kulturdepartementet, 2002).

Selv om baseskolene har blitt et mye omdiskutert tema i den norske skoledebatten (Vinje, 2011), er baseskolen populær. Den setter krav til den fysiske utformingen av skolebygget og utfordrer den tradisjonelle klasseromsmodellen.

Skoleanlegget uttrykker den pedagogiske endringen og de samfunnsforhold som er tilstede. Samtidig er skolen menneskeskapt, og kan på den måten fortelle oss om de politiske, kulturelle og økonomiske bestemmelser som ligger til grunn for arkitekturen (Ulleberg, 2002).

2.6.5 Stilutvikling og arkitektens påvirkning

Skolebyggene avspeiler arkitektens trender og bevegelser i tiden (Undervisningsbygg, 2011), samtidig som den gir et uttrykk for hvilke prioriteringer som er gjort og hvilken plass institusjonen har i samfunnet (Buvik et al., 1995). Ut fra skolens fysiske utforming kan vi for eksempel se i hvilken grad skolen som en sosial arena er vektlagt, og om det er lagt opp til uformelle møter, mellom barn på tvers av klassene, eller på tvers av trinnene (Buvik, 2000).

De siste årene er skolebyggets estetikk mer vektlagt enn før. Dette er som følge av en holdningsendring, mener Birgit Cold ifølge Jacobsen (2002). Med en økt interesse og bevissthet for arkitektur, uttrykkes lokalsamfunnets identitet, og skolen som en sosial arena i utformingen (Buvik et al., 1995). Som resultat av dette, og at kommunene ser på skolebygging på en ny måte, er det blitt bygd flere gode og vakre skolebygg de siste årene (Jacobsen, 2002).

Plan- og bygningsloven

Med et formål om å fremme bærekraftig utvikling og sikre estetiske hensyn gjennom byggesaksbehandling etter lov, trer *Plan- og bygningsloven* i kraft i 2009. Loven tar spesielt hensyn til å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår ved å tilby gode fysiske rammer. Lovene av kapittel 29 fremhever særskilt et fokus på arkitektonisk utforming. Der bygg "...skal prosjekteres og utføres slik at det får en god arkitektonisk utforming i samsvar med sin funksjon..." (§ 29-1). Og "...prosjekteres og utføres slik at de etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering." (§ 29-2) (Plan- og bygningsloven, 2009).

Lovene av Plan- og bygningsloven sørger for at arkitekturen rundt oss, deriblant skoler, gjennomføres med tanke på estetikk og funksjon. Samtidig er det flere faktorer til at skolene har fått en økt arkitektonisk satsning de siste årene. Ett av disse virkemidlene kan ses å være Statens byggeskikkpris.

Statens byggeskikkpris

Hvert år, siden 1983, deler Kommunal- og moderniseringsministeren ut *Statens byggeskikkpris* til et byggverk hvor arkitektonisk utforming harmonerer med omgivelser og materialer, i tillegg til et fokus på miljøvalg og universell utforming. Hedersprisen bidrar til god arkitektur i landet gjennom å "heve, fornye og utvikle den allmenne byggeskikken" (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014).

Siden år 2000 har den prestisjetunge prisen blitt delt ut til to skoler:

- 2010: Gjerdrum ungdomsskole, Gjerdrum kommune, Arkitekt: Kristin Jarmund Arkitekter
- 2005: Røråstoppen skole, Re kommune, Arkitekt: Ola Roald AS Arkitektur (Husbanken, 2015)

Hedersprisen i år deles ut 14.juni og står blant syv nominerte arkitektoniske byggverk. Ett av disse er Ulsmåg skole i Bergen, også tegnet av Ola Roald AS Arkitektur (Husbanken, 2016).

Statens byggeskikkpris er med på å motivere og inspirere til arkitektur av høy kvalitet. Videre kan arkitektkonkurranser ses på som en viktig bidragsyter til å sikre gode arkitektoniske skolebygg i samfunnet.

Arkitektkonkurranser

Arkitektkonkurransen er én av to måter å velge arkitekt til et prosjekt på. Den andre metoden foregår ved kontrahering. I en arkitektkonkurransen legges prosjektering av oppdraget ut på anbud. Ved prosjekter finansiert av det offentlige, som har en kostnad over en gitt verdi, må det ifølge Tjenestekjøpsforskriften utlyses en anbudskonkurransen som kunngjøres innenfor EØS-området (NAL, 2001).

I henhold til NALs Konkurransenveileder har Norske Arkitekters Landsforbund særskilte regler som gjelder ved deltakelse i arkitektkonkurranser. Disse reglene har som formål "å ivareta deltagerens krav om rettferdig og faglig kvalifisert vurdering av konkurranseforslagene." Og på den andre siden "...ivareta innbyderens forventning om et estetisk, funksjonelt, teknisk og økonomisk godt resultat".

Kommunene er ansvarlige for grunnskoleopplæringen og dens fysiske ramme. Som et offentlig organ må kommunen kunngjøre en anbudskonkurransen ved anskaffelse av arkitekt til et skolebyggtiltak. I prosessen om å bygge et nytt skoleanlegg vil det å legge prosjektet ut på anbud være positivt for skolebyggets utforming på flere måter. Konkurransen i seg selv vil rette oppmerksomhet til prosjektet, og skape et samfunnsmessig engasjement. Et mangfold av innsendte bidrag vil ofte sikre at prosjektets viktigste områder vektlegges, og at prosjektet som velges holder høy kvalitet (NAL, 2001).

Samtidig som det de siste årene har blitt et økt fokus på skolen som et arkitektonisk uttrykk, er det også utviklet ny kunnskap og teori om det fysiske miljøet. Det har resultert i nye krav og anordninger i form av standarder, forskrifter og anvisninger, til hvordan et skolebygg skal og bør planlegges (Ulleberg, 2002). Én av disse anvisningene er Byggforskserien.

Byggforskserien

Byggforskseriens anvisninger inneholder anbefalinger og løsninger til byggtekniske utførelser, med fokus på å sikre god byggeskikk og utførelse. Seriens hefte 342.205 *Grunnskolebygg Funksjoner og arealer* omhandler planlegging og utforming av grunnskolebygg.

Anbefalingene i heftet forteller hvordan man på best mulig måte kan gi elever med ulike forutsetninger og bakgrunn et hensiktsmessig og inspirerende skolebygg (Byggforsk, 2009). Heftet gir innsikt i alt fra hvordan man bør utforme et areal- og funksjonsprogram, til konkrete råd om plassering og utforming av rom, funksjoner og arealer. I tillegg pekes det på viktige hensyn man må ta i vurdering, og hvilke overordnede mål skolebygget har. Eksempelvis bør skolen være en sosial arena hvor det tilrettelegges for sosialt samspill innad, men også for det lokale nærmiljøet. I tillegg bør det fysiske miljøet vektlegges gjennom god arkitektur og interiør. På den måten vil livskvaliteten i skolen økes. Videre i heftet konstateres betydningen av et større samlingsareal, et pulserende hjerte, for å samle større grupper av elever (Byggforsk, 2009).

Ved siden av råd og anbefalinger, skriver Byggforsk (2009) om hvordan man i planleggingsprosessen bør ta helhetlige miljøvurderinger. For å skape et bygg med god atmosfære inne og ute bør et overordnet mål være en miljøvennlig bygning. I samsvar med Byggteknisk forskrift utarbeides det føringer som står i tråd med de lover og forskrifter som er gjeldene for skolebygget (Byggforsk, 2009).

TEK 10

Formålet med byggteknisk forskrift, TEK 10, er å legge en føring for å "...sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi." (Byggteknisk forskrift, 2010). Houck (2013) mener at bestemmelsene i TEK10 i en større grad resulterer i kompakte skolebygg.

Kompaktskoler

Begrepet *kompaktskole* referer til skoleanlegg der planløsningen og utformingen er kompakt (Houck, 2013). Undervisningsbygg (2011) omtaler kompakte skoler som skolebygg der fokus på fleksibilitet, kommunikasjon og arealeffektivisering, kommer til syne gjennom en tett, ofte kubisk, bygningskropp.

Houck (2013) sikter til et "paradigmeskifte", når han skriver om den norske skolebyggingen. I et studie av ti avholdte arkitektkonkurranser om skoleprosjekter, var 70 % av de innleverte bidragene, og alle vinnerprosjektene, i henhold til definisjonen kompaktskoler. Ifølge Houck (2013) har kompaktskolene fordeler i form av et kostnads- og energibesparende bygg med god intern infrastruktur. I tillegg frigjør den kompakte planløsningen rom for et utvidet uteareal.

Universell utforming

Opplæringsloven kapittel ni, § 9 a–2 omhandler det fysiske miljøet i skolen, og anfører at "...Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira..." (Opplæringsloven, 1998c). Allikevel kommer det frem i en rapport utarbeidet av Norges Handikapforbund at flere nye skoleanlegg ikke er like brukbare for alle. Myrdal (2005) påpeker derfor viktigheten av at kommunen setter premisser for utformingen av skolebygget, og at det helt fra starten av i et skoleprosjekt legges føringer på funksjonen for bygget.

Universell utforming skal ifølge Plan- og bygningsloven motvirke diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne ved å sørge for at alle nye bygg har lik tilgjengelighet for alle (Kultur- og kirkedepartementet, 2009). Loven har eksistert siden 2009 og legger tydelige retningslinjer og krav til utforming av blant annet skolebygg. Med det tatt i betraktning har Byggforskserien utarbeidet en veiledning på hvordan skolebyggene kan utformes i tråd med lovens bestemmelser.

Heftet 220.315 *Universell utforming av skolebygninger*, skriver at universell utforming inkluderer alt fra detaljer og infrastruktur i et bygg, til den arkitektoniske helheten av materialer, farger og uttrykk. Eksempelvis bør det tas hensyn til rullestolbrukere i form av korte avstander mellom hovedfunksjoner, trinnfrie adkomstveier og avsatt plass til snusirkler på 1,5m diameter. Videre bør det tilrettelegges for mennesker med nedsatt synsevne ved å legge ledelinjer, oppmerksomhetsfelt og tydeliggjøring av utstikk for å hindre ulykker. For at synshemmede skal kunne skille mellom ulike elementer i skolebygget anbefales bruk av kontraster i farge- og materialvalg. I tillegg er belysningen viktig slik at det ikke blir et flatt lys i rommet. På samme måte er akustikk en viktig faktor. Hørselshemmede er avhengig av en god akustikk og støydemping i bygget for å oppleve at omgivelsene er behagelige (Byggforsk, 2012).

Universell utforming legger opp til at alle og enhver, uansett funksjonsevne, skal kunne bevege seg uanstrengt i skolebygget. Dette er med på å legge føringene for skolens arkitektoniske stiluttrykk.

Kunst i skolen

De siste årene har det blitt vanlig å legge vekt på kunstnerisk utforming i skolebygget (Utdanningsetaten, 2012). Ved bruk av profesjonell kunst, men også elevenes egne arbeider, vil den estetiske kvaliteten øke i skolen øke (Byggforsk, 2009).

2.7 Oppsummering av teori

Kapitlet har belyst ulike perspektiver av amfikonstruksjonen, og som det fremkommer av teorien er det et tema det er skrevet lite om. Det historiske bildet av antikkens amfiteater skiller seg fra hvordan amfiet i norske skolebygg beskrives konstruksjonsmessig, men allikevel finnes det likheter i hvordan konstruksjonen har som formål å samle og underholde et publikum. Samtidig ser man av teorien at skolebygget formes av de endringer og utviklinger som skjer i samfunnet.

3.0 Metode

Dette kapitlet tar for seg det metodiske opplegget for oppgaven. Det vil si fremgangsmåten for organiseringen, datainnsamlingen og tolkningen av data. For å få en helhetlig forståelse vil det først i kapitlet avklares hva metode er. Videre vil det redegjøres for den metodiske tilnærmingen som er benyttet, og beskrive de ulike valgene og vurderingene som er tatt underveis. Deretter vil hver enkel tilnærming gjennomgås. Avslutningsvis vil materialets validitet og reliabilitet drøftes i lys av forskningsspørsmålet, fulgt av en oppsummering.

3.1 Valg av metodisk tilnærming

Metode er et vidt begrep. Holme og Solvang (1980) sier at: "En metode er således et redskap, en fremgangsmåte for å løse problemer og komme fram til ny erkjennelse."

Metodelæren skiller mellom henholdsvis kvalitativ og kvantitativ tilnærming. Den prinsipielle forskjellen mellom de to metodene ligger i formålet med forskningen og egenskapene ved dataen man får ut. Kvalitative metoder bygger på et kunnskapsparadigme der man får resultater i form av ord og frie uttrykksformer. Kvantitativ metode derimot, er mer formalisert, der dataene man arbeider med består av tall og mengdetermer (Befring 2002).

For å kunne redegjøre rundt forskningsspørsmålet og dets underspørsmål er det benyttet både kvantitative og kvalitative data i en metodetriangulering. Dalland (2013) mener metodetriangulering er et redskap for å få et mer nyansert bilde gjennom ulike perspektiver på det fenomenet man forsker på. Holme og Solvang (1980) mener metodetriangulering gir en dypere forståelse av en kompleks virkelighet.

En kombinasjon av metoder har flere fordeler i henhold til T.D. Jick (Holme og Solvang, 1980). Ved å sammenlikne resultater fra ulike tilnærminger får man bekreftet gyldigheten av metodene dersom det foreligger en høy grad av samsvar. Oppnår man høy gyldighet til metoden vil det styrke tilliten til resultatene. På den annen side kan bruk av ulike metoder også føre til ulike resultater, som igjen kan være en pådriver til nye tilnæringsmåter (Holme og Solvang, 1980).

Ifølge Sigmund Grønmo (1982) finnes det fire strategier som kombinerer kvalitative og kvantitative tilnærminger. Metoden som er blitt benyttet i dette prosjektet beskrives som "Kvalitative undersøkelser som oppfølging av kvantitative undersøkelser" (Holme og Solvang, 1980).

De benyttede metodene vil gjennomgås nærmere hver for seg, hvor hver tilnærming tar for seg en beskrivelse av metoden, utvalget, gjennomføringen og relevante feilkilder. Aller først vil metoden for litteratursøk presenteres.

3.2 Litteratursøk

Det er benyttet litteratursøk som metode for å finne relevant teori til forskningsspørsmålet. Fokuset i oppgaven er amfier i norske grunnskoler, men det er også gjort noen søk på europeiske land det er naturlig å sammenlikne seg med. Nedenfor følger en oversikt over anvendte søkemotorer og søkeord.

Norske søkemotorer:

Bibsys/Oria, Lovdata.no, Nasjonalbibliotekets databaser, Google.no, SSB.no, SINTEF Byggforsk Kunnskapssystemer, Forskning.no, Brage, NALs databaser og Formakademisk

Søkeord i norske søkemotorer:

Amfi + skole, amfiteater, kunnskapstrapp, miniauditorium, grunnskole, skolebygg

Utenlandske søkemotorer:

LIBRIS (Sverige), bibliotek.dk (Danmark), HELKA (Finland) og Google Scholar (Internasjonalt)

Søkeord i utenlandske søkemotorer:

Learning Stairs, Atrium Stairs, Seating Stairs og Amphitheatre

3.3 Skoledokumentasjon

Skoledokumentasjon som metode

Første del av den kvantitative metoden gikk ut på å skape et register i Excel med informasjon om grunnskolene i Norge. Utgangspunktet for en slik prosess var å skaffe en generell oversikt over grunnskolene med fokus på utbredelsen av innendørs amfier i skoleanlegg og fordelingen av ulike amfityper. Samtidig var innhenting av informasjon om skolene en viktig del av forarbeidet til spørreundersøkelsen. På den måten at registeret blant annet innhentet rektors epostadresser, som var nødvendig for å sende ut spørreskjemaene.

Registeret som ble utarbeidet tok sikte på å innhente følgende informasjon: Navn på skolen, kommune, byggeår på skolen, evt. år på siste renovering/tilbygg, om skolen har amfi eller ikke, type amfi og respektive rektors epostadresse.

Utvalg

Det er 2867 grunnskoler i Norge (Utdanningsforbundet, 2015). Utvalget for innhenting av data er alle grunnskolene, da registeret har som hensikt å gå i bredden av studiet og kartlegge en representativ og gjennomsnittlig forklaring på når amfitrenden oppstod, og hvilke typer amfier som finnes. Ved en manuell gjennomgang av alle grunnskolene i Norge vil databehandlingen gi en grundig oversikt over det som forskes på. Utgangspunktet for listen av skolene er Skolehjelperens liste med navn på 3403 grunnskoler i Norge (Skolehjelperen, 2005), supplert med informasjon fra Nasjonalt skoleregister (2016).

Gjennomføring

For å innhente ovennevnte informasjon om hver skole ble søkemotoren Google benyttet. Ved å gå inn på hver enkelt skoles hjemmeside, var informasjon og skolens rektors epost-adresse tilgjengelig. For å fastsette om skoleanlegget var utstyrt med amfi, ble det gjort søk med søkeord som "Skolenavn + amfi", "Skolenavn + åpning", "Skolenavn + forestilling" og "Skolenavn + avslutning". Gjennom disse søkeordene og visning av søkeresultater i bilder ble det avdekket om skolen hadde amfi. Ofte viste dette seg allerede etter første søk. Arkitekttegninger som illustrerer amfiet i skolen, og bilder hvor skolen er samlet i amfiet ved sosiale anledninger, var ofte det første som kom opp. Et par ganger måtte det flere søkeoperasjoner til for å oppklare om skolene hadde amfier.

Et av feltene i skoledokumentasjonen tok for seg å kartlegge hvilke typer av amfier som fantes i skolebyggene. Kategoriseringen ble formet underveis i datainnsamlingen, og under følger den endelige inndelingen i åtte kategorier.

- 1: Åpent amfi i fellesareal
- 2: Lukket amfi i fellesareal
- 3: Åpent amfi i gangareal/trinnareal
- 4: Lukket amfi i gangareal/trinnareal
- 5: Åpent amfi med scene
- 6: Lukket amfi med scene
- 7: Amfi i eget rom
- 8: Amfi i grop

Som det fremkommer av kategoriene skiller det først og fremst mellom åpne og lukkede amfier. Med det menes at et åpent amfi åpner for gjennomgang mellom ulike funksjoner og arealer, mens et lukket amfi, lukker ute funksjoner og arealer. Videre er amfiene bestemt av ulike faktorer som beliggenhet og utforming. Fellesareal er en samlebetegnelse på arealer i skolebygget som disponeres av alle. Gangareal/trinnareal er arealer med beliggenhet enten i ganger eller i hjemmeområdene til klassetrinnene. I tillegg er amfier som er tilknyttet en scene en egen kategori, på samme måte er amfier med beliggenhet i eget rom. Kategoriseringens siste kategori beskriver amfiets utforming, der amfiet er nedfelt.

Feilkilder

I hver søkeprosess ble funnene nøye vurdert, og der det stod tvil dobbeltsjekket. Det er allikevel flere usikre momenter ved denne type manuell innhenting av informasjon. For det første er det skoler som ikke har kommet med i registeret. For det andre kan det være feil informasjon til den enkelte skole. Skoler med amfier kan ha blitt oversett, og skoler uten amfier kan ha blitt tatt for å være utstyrt med et. Det kan foreligge rehabilitering, renovering eller tilbygg av skoleanlegget, som ikke er beskrevet eller avbildet. Årstall kan derfor ved enkelte skoler være feil. I tillegg kan bilder av amfiene være misvisende, i den forstand at hele situasjonen og omkringliggende forhold, ikke kommer tydelig nok frem.

Registeret som ble utarbeidet utgjør forarbeidet til spørreundersøkelsen.

3.4 Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelse som metode

Del to av den kvantitative metoden består av en spørreundersøkelse. Denne metoden er benyttet for å erverve ny kunnskap og erkjennelse til forskningsspørsmålet. For å kunne besvare forskningsspørsmålet om amfiets rolle i skolen og redegjøre for amfitrenden er det ønskelig å få tilbakemeldinger fra så mange informanter som mulig.

Utvalg

Utvalget av respondenter til spørreundersøkelsen ble bestemt på bakgrunn av et ønske om å få tilbakemeldinger fra grunnskoler både med og uten amfi. Ut fra dette blir spørreundersøkelsens utvalg alle grunnskoler i Norge. For å få et bilde av amfiets rolle i grunnskolen er det valgt å sende ut spørreundersøkelsen til grunnskolenes rektorer. Ved en henvendelse direkte til skolens øverste hold sikres en å komme i kontakt med en person som har fullmakt til å snakke på vegne av skolen. Alternativet ville vært å henvende seg til lærere eller inspektører, men de har ikke nødvendigvis den samme kompetansen til å uttale seg.

Videre har utvalget blitt begrenset av tilgang til rektorenes epostadresser. Ut fra dette blir respondentene alle skolene fra skoledokumentasjonen, der rektorenes epostadresser er tilgjengelige.

Gjennomføring

For å sikre et høyt antall respondenter ble det derfor valgt å sende ut skjemaet gjennom tilbakemeldingsverktøyet Questback. Dette verktøyet gir brukerne mulighet til å selv utforme et profesjonelt spørreskjema, nå ut til mange respondenter på én gang, og behandle resultatene på en systematisk og oversiktlig måte. I sin konsekvens vil et seriøst inntrykk av undersøkelsen være en påvirkende faktor for en høy svarprosent (Dalland, 2013).

Holme og Solvang (1980) konstaterer at en viktig del av arbeidet med spørreundersøkelsen er å motivere svarerne. Dette kan blant annet gjøres ved å understreke viktigheten av svarene, oppnå trygghet hos respondentene, og å eventuelt peke på hvilken gevinst det kan ha for respondenten å delta. I tråd med dette ble rektorene invitert til spørreundersøkelsen via epost fra min studentbruger ved NMBU. For å skape troverdighet og tillit i forholdet med svarerne, ble det i eposten informert om formålet med undersøkelsen, hvor lang tid den ville ta og kort om utsender og oppgaven. En henvendelse gjennom epost gir respondentene en enkel måte å delta på, og en enkel måte å si nei og ikke gi svar. I tillegg ble det understreket at den enkeltes svar var verdifullt for forskningen, og at dette kunne bidra til å forme bedre amfier i fremtidens skoleanlegg.

Samtidig som at det var frivillig å være med i spørreundersøkelsen, var det frivillig å skrive skolens navn på svarskjemaet. På den måten kunne respondentene velge å svare anonymt på undersøkelsen. Dette ble presisert i spørreskjemaet ved å skrive "Valgfritt" i parentes bak spørsmålet.

Undersøkelsen ble sendt ut til 2394 rektorer med en svarfrist på to uker. Etter første dag hadde undersøkelsen allerede 350 respondenter. De følgende dagene svarte 150 respondenter til. To dager før fristen gikk ut ble det sendt ut en oppfølgingsmail til de som

ikke hadde besvart, og dette resulterte i 100 flere besvarelser. I alt fikk spørreundersøkelsen 623 svar, som utgjør en svarprosent på 26 %.

Selve undersøkelsen består av 10 spørsmål. Innledningsvis er det faktabaserte spørsmål som gjelder den respektive skolen. Deretter følger et spørsmål om skolen er utstyrt med amfi eller ikke. Dersom svaret er ja, følger flere fakta- og holdningsorienterte spørsmål til amfiet. Er svaret nei, vil det kun være ett oppfølgingsspørsmål med utgangspunkt i om personen ser et behov for amfi. Avslutningsvis i undersøkelsen er et åpent kommentarfelt for øvrige kommentarer med tema "Amfier i skolen". Denne innsamlingen av utførlige kvalitative tilbakemeldinger, vil supplere de øvrige resultatene.

Et av de innledende spørsmålene i spørreskjemaet gikk ut på å redegjøre for hvor mange av skolene som var av typen kompaktbygg. Til dette spørsmålet fulgte følgende definisjon: Et kompaktbygg er en bygning med kompakt planløsning og fokus på energisparing.

I spørsmålene som omgjaldt hvilken type amfi skolen har ble det bestemt å heller spørre om beliggenheten av amfiet. Å komme med definisjoner, og gi forklarende valgalternativer, ble nedprioritert på grunnlag av flere mulige feilkilder. De ulike valgalternativene i spørreskjemaet ble satt opp som følge av funn fra skoledokumentasjonen. I dette spørsmålet var det mulig å krysse av for flere alternativer. Dette kom av at amfiet kunne ha beliggenhet i tilknytning til ulike rom og funksjoner.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål av ulike typer med forskjellige egenskaper. Spørsmålstypene som ble brukt er åpent svar, ettvalgs- og flervalgsspørsmål. Spørsmålene med åpne svarfelter omgjaldt skolens navn, byggeår og det avsluttende kommentarfeltet. Ettvalgsspørsmålene lar respondenten velge ett av spørsmålenes svaralternativ. I noen tilfeller var svaralternativene utformet i en todimensjonal matrise, der man skulle svare på påstander, og velge det alternativet som passet best. Svaralternativene var en fempunktsskala med henholdsvis "helt uenig", "uenig", "nøytral", "enig", "helt enig" og "vet ikke". I presentasjonen av resultatene i neste kapittel vil resultatene av "helt enig" og "enig" legges sammen som *enig*, det samme gjelder for alternativene "helt uenig" og "uenig", som blir *uenig*.

Feilkilder

Det var viktig at alle skoler deltok i undersøkelsen, uavhengig av om de hadde amfi eller ikke. Grunnen til dette er å lage statistisk oversikt over amfitrenden. Dette ble presisert i mailen, men det kan tenkes at flere rektorer avstod fra å delta, fordi skolene deres ikke hadde amfier. Dette kan således være med på å skape et urealistisk bilde av den virkelige fremtreden av amfier.

En mulig feilkilde ved å sende ut spørreskjemaet direkte til skolens øverste hold, kan være at rektoren står partisk overfor skolens interesser. Med dette sagt kan det tenkes at noen av svarene har vært sminket fordi rektor ønsker å fremstille skolen mest mulig positivt.

Videre kan det også sås tvil om svarerne av undersøkelsen er innforstått med definisjonen av hva et amfi er. Definisjonen av et amfi ble tydeliggjort både i mailen og på

undersøkelsessiden. Allikevel kan det være tilfelle at begreper har blitt feiltolket, og for eksempel blandet med et auditorium.

En svakhet ved å bruke spørreundersøkelse som kvantitativ metode, er standardiseringen. Når spørreskjemaet er sendt ut, kan man ikke gå tilbake og gjøre endringer. For eksempel ble det i etterkant av utsending, tenkt på at "kommunenavn" burde vært et av innledningsspørsmålene. Dette av den grunn at flere av skolene heter det samme. Men standardiseringen har også fordeler. Alle informantene stilles de samme spørsmålene og det er derfor enkelt å systematisere resultatene.

3.5 Skolebesøk

Skolebesøk som metode

Skolebesøkene som kvalitativ metode har som hensikt å få en dypere innsikt i hvordan amfiene brukes, hvilke typer av amfier som finnes, og brukernes egne erfaringer og opplevelser. Den kvalitative datainnsamlingen innbringes gjennom observasjon, uformelle samtaler med informanter og evaluering av amfikonstruksjonene. Ved å personlig oppsøke forskjellige amfier er det enklere å tilnærme seg resultatene fra spørreundersøkelsen.

Utvalg

De ti skolene som er plukket ut som forskningsobjekter står innenfor forskningsspørsmålets forskningsramme. De er offentlige grunnskoler med innendørs amfi. Utvelgelsen av skolene har hatt som hensikt å få en så stor variasjonsbredde i materialet som mulig, for å få en vid forståelse av fenomenet. På bakgrunn av dette er skolene valgt ut fra type amfi i skolebygget. Samtidig er skolene valgt som følge av økonomiske og tidsmessige begrensninger. Skolene er på den måten et utvalg innenfor et geografisk område på Østlandet.

Dersom de besøkte skolene har hatt flere amfier, er det kun ett som har blitt evaluert. Kriteriene for valget av hvilket amfi som blir valgt har blitt bestemt etter type og funksjon, slik at det blir mest mulig spredning i dette i de forskjellige skolebesøkene.

Gjennomføring

Det var ønskelig å få til forhåndsavtalte møter med observasjon og intervju som metode. Seksten skoler ble kontaktet, men med kun ett positivt svar, ble det bestemt å endre taktikk. Den aktuelle metoden gikk derimot ut på å besøke de skolene som var interessante for oppgaven, uavhengig av tillatelse på forhånd. Skolen er en offentlig etat og med det argumentet og en ydmyk og interessert rolle, kan det ikke stilles uetiske spørsmål ved dette. På bakgrunn av den anvendte metoden er det bestemt å ikke ta med skolens navn i oppgaven.

Ifølge Holme og Solvang kan observasjon som metode utføres på to forskjellige måter. Ved skjult og åpen observasjon. Forskjellen ligger i observatorens rolle, hvor en skjult observatør studerer en situasjon uten at aktørene er klar over det. I en åpen observasjon er observatøren akseptert innsyn hos aktørene. I denne oppgaven er ikke menneskene objektet for observasjon, men amfiet og omkringliggende situasjon. Med det tatt i betraktning er det i denne datainnsamlingen benyttet en slags åpen observasjon.

Evalueringen av de forskjellige amfiene var en del av observasjonen. I form av stikkord ble viktige momenter ved amfiet registrert. Hovedtemaene for vurdering var: Utforming og funksjon, beliggenhet og sirkulasjon, universell utforming og sikkerhet, dagslys og akustikk og bruk.

For å få et rikere datamateriale ble det i tillegg til observasjon og evaluering av amfiet, foretatt uformelle samtaler. Dette bestod i all enkelhet av prat med tilfeldig forbigående elever og ansatte, som var innforstått med at informasjonen de ga hadde som formål å belyse amfiets rolle. Spørsmålene og samtalene dreide seg i hovedsak om amfiets bruksområder og generelle holdninger til det.

Feilkilder

Utvelgelsen av skolene har skjedd med utgangspunkt i dataene fra skoledokumentasjonen. Flere av de besøkte skolene har vært tegnet av samme arkitektkontor, hvilket kan spille både positivt og negativt for utfallet. Positivt i den grad at det synliggjør hvilke forhold som har vært tilstede for utformingen av amfiet. I motsatt fall vil det kunne være en faktor til at færre amfityper blir belyst.

På bakgrunn av økonomiske og tidsmessige begrensninger har det ikke vært mulig å gjennomføre skolebesøkene i et større geografisk område enn Østlandet. Å holde seg avgrenset innenfor ett område kan være medvirkende til et mindre nyansert bilde enn det i virkeligheten er. For eksempel kan det forekomme differensiering av amfiene som ikke kommer tydelig fram av skolebesøk-funnene.

3.6 Dybdeintervju

Intervju som metode

For å få en bedre forståelse av amfitrenden og dets omfang er det i forskningsprosessen foretatt to kvalitative dybdeintervjuer. I intervjuene er informantene ledere av arkitektkontorer der planlegging av skoler står sentralt i hverdagen. Siktemålet med denne typen kilde til datainnsamling, er å få et mer nyansert bilde av amfiene gjennom kunnskap, erfaringer og meninger som kan støtte opp og gi svar utover de kvantitative resultatene og skolebesøkene.

I boka Metodevalg og metodebruk av Holme og Solvang vises det til Laursen sin måte å beskrive et intervju på. Laursen beskriver intervjuet som en hverdagsamtale, der den informasjonen man er opptatt av, siles ut. Å peke på intervjuet som en hverdagsamtale, passer godt til utførelsen av intervjuene i denne oppgaven, da disse har en uformell og løs form.

Utvalg

Utvelgelsen av informanter har blitt gjort på bakgrunn av ulike valg. For det første var det ønskelig at informantene hadde et høyt kunnskapsnivå om forskningsspørsmålet. Ut fra dette falt temaet på arkitekter som blant annet tegner skolebygg med amfier. For det andre var det en fordel om arkitektene hadde tegnet en av skolene fra skolebesøkene. I tillegg ble

arkitektene valgt ut fra et praktisk perspektiv, som gjaldt utvalg av arkitekter på bakgrunn av en geografisk avgrensning.

Gjennomføring

I henhold til Holme og Solvang (1996) ønsker en i kvalitative intervjuer informantens synspunkter som resultat av egen forståelse og minst mulig styring fra forskerens side. Dette oppnås ved å sette opp en intervjuguide som punktvis tar for seg de forhold som er sentrale for forskningen. Samtidig vil den fungere som en faglig og mental forberedelse på intervjuet (Dalland 2013). Holme og Solvang (1996) sammenlikner intervjuguiden med en huskelapp. Den er der for å skape en oversikt over hvilke områder som skal gjennomgås, ikke for å følge slavisk.

Intervjuguiden som ble utarbeidet i denne oppgaven stod i tråd med dette, og ble laget på bakgrunn av funnene fra spørreundersøkelsen, observasjoner fra skolebesøk og skoledokumentasjonen. (Intervjuguiden ligger som vedlegg B). Intervjuguiden var svært åpen utformet bestående kun av temaer og stikkord. Det for å oppnå spontane refleksjoner og tanker. Identiske intervjuguider la rammen for begge intervjuene. Dette for å oppnå mest mulig sammenliknbart materiale.

Intervjuene ble holdt på respektive informanters arbeidsplass og ble tatt opp som taleopptak for å sikre presis gjengivelse av svarene. De aktuelle temaene under intervjuene var amfitrend, amfityper, hensyn til dagslys, akustikk, sikkerhet og universell utforming og bruk.

Feilkilder

Intervjuguiden gir rom for å drøfte ikke planlagte temaer underveis. Holme og Solvang (1996) sier at fleksibiliteten i kvalitative intervjuer også kan gi problemer. I dette tilfellet kan en utfordring være at gangen i intervjuene blir såpass ulike at det blir vanskelig å sammenlikne dataen. På den annen side må man i intervjuer med fagpersoner være klar over at svarene kan være mindre objektive.

Selv om intervjuet ble notert ned og tatt opp kan det allikevel ha blitt gjort tolkninger av svarene underveis, som et resultat av egne erfaringer, holdninger og tidligere funn. Dette må tas med i vurdering av intervjuets validitet.

3.7 Uformelle samtaler

I tillegg til de ovennevnte metodene er det benyttet kvalitative innhentinger av data, gjennom uformelle samtaler. De uformelle samtalene er spørsmål og tanker, luftet og drøftet med fagpersoner gjennom eposter, telefoner og møter. Siktemålet med denne type metoden er å belyse enkelte resultater. Dette vil gjøres i diskusjonskapittelet.

3.8 Analyse

Analyse av et materiale er i henhold til Holme og Solvang (1996) å forklare sammenhenger og konsekvenser til et fenomen, gjennom å finne mønstre i datamaterialet. Utfordringen ved selve analysen er å finne det mønsteret, altså hva materialet har å fortelle (Dalland 2013).

I denne oppgaven er det benyttet ulike tilnæringsmetoder for å belyse og erverve ny kunnskap til forskningsspørsmålet. Datamaterialet fra de ulike metodene er omfattende i sin helhet, som hver for seg tar for seg forskjellige sider ved forskningsspørsmålet og sammen kan gi et utfyllende svar. For at datamaterialet skulle gi mest mulig informasjon, og med et ønske om at funnene kunne bidra til nye spørsmål og perspektiver til forskningsspørsmålet underveis, er dataen fra de ulike metodene blitt analysert hver for seg. Denne oppdelingen følger i resultatkapittelet hvor funnene fra hver enkel metode presenteres separat. I drøftingsdelen vil derimot alle resultater behandles som en helhet.

Kvantitativ analyse

Funnene fra skoledokumentasjonen og spørreundersøkelsen er resultater i form av tallverdier. Rådataen har hovedsakelig blitt behandlet ved bruk av univariat analyse. Dette er en analyseform med kun én variabel involvert, med hensikt i å illustrere fordelingen av utvalget på de ulike verdiene av variabelen (Holme og Solvang, 1996). For å fremstille disse er det i resultatdelen benyttet stolpediagram, som ved hjelp av grafiske diagrammer gir et forklarende bilde av spredningen. I noen tilfeller er det også benyttet kakediagram, for å illustrere fordelingen av de ulike svarresultatene.

Kvalitativ analyse

Analysen av de kvalitative metodene, henholdsvis skolebesøk og dybdeintervjuer, gikk i hovedsak ut på å avdekke funn som kunne belyse forskningsspørsmålet ytterligere. Skolebesøkene ble gjennomført på lik måte og la derfor grunnlag for en systematisk gjennomgang av funnene. Analysen av det kvalitative dybdeintervjuet tok for seg intervjuguidens punkter og ut fra denne plukket ut de mest relevante funnene.

Som beskrevet over har analysen i denne oppgaven vært et granskningsarbeid av funnene fra de ulike metodene. Analysen har dannet et fundament med funn for å svare på forskningsspørsmålet. De ulike metodene og de analyserte resultatene kan allikevel inneholde feil. Dette vil drøftes nærmere i påfølgende kapittel.

3.9 Validitet og reliabilitet

Ved utviklingen av forskningsspørsmålet og i innsamlingen av data kan det forekomme tilfeldige eller systematiske feil (Holme og Solvang, 1996). I verste fall kan analysen gi upresise og lite troverdige måleresultater (Befring, 2002). Holme og Solvang (1996) skriver videre at man kun gjennom kritisk og nøyaktig arbeid av materialet kan oppnå en tilfredsstillende validitet og reliabilitet.

Gjennom metodekapitlet har vurderinger av validitet og reliabilitet blitt drøftet underveis, disse vil ikke bli gjengitt her. Det vil like fullt i dette avsnittet bli redegjort for begrepene i lys av metodeteori.

Validitet

”Validitet dreier seg om hvor gyldig måleresultatet er” (Befring 2002). Ved å bruke metodetriangulering, som det i denne forskningsoppgaven er benyttet, vil den innsamlede dataen ha ulike kildeopphav og derfor være sammenliknbar. Sammenlikning av data er i henhold til Gudmundsdóttir (s. 96 referert i Moen og Karlsdóttir) forskerens viktigste intellektuelle verktøy. Denne metoden å arbeide med data på vil være med på å øke gyldigheten og feste tillit til måleresultatene.

Dalland (2013) understreker at gyldigheten må ses i lys av det problemet som undersøkes. Med det mener Dalland at kun det som har relevans for forskningsspørsmålet er gyldig data. I den kvantitative metoden vil standardiseringen og den gitte rammen for innsamlingsmetoden bidra til at kun relevant data blir tatt med i betraktning. I den kvalitative metoden vil imidlertid fleksibiliteten åpne for nye impulser og data, som nødvendigvis ikke er aktuelle for problemet.

Reliabilitet

”Påliteligheten (reliabiliteten) blir bestemt av hvordan målingene er gjort, og hvor nøyaktig en så er i den videre behandlingen av dataene” (Holme og Solvang).

Følgende sier Holme og Solvang at det ikke holder å vurdere påliteligheten til dataen, men man må også være kritisk til kilden til datainnsamling. For å oppnå høy pålitelighet til arbeidet har valg av kilder og fremgangsmåte blitt nøye vurdert underveis i oppgaven.

På den annen side er det flere feilkilder man må ta med i betraktningen om dataens pålitelighet. Spørsmålene i spørreundersøkelsen kan ha blitt misforstått. Inntrykk og forhold ved skolebesøkene kan ha blitt tolket feil eller oversett. Og spørsmålene i intervjuene kan ha vært ledende og ført til at intervjuobjektene svarer annerledes enn de ellers ville gjort.

3.10 Oppsummering av metode

Metodetrianguleringen som er blitt benyttet for å svare på forskningsspørsmålet åpner for funn av ulike perspektiver og vinkler. I tillegg bidrar de ulike metodene til å understøtte svarene og å gi et helhetlig bilde av forskningsspørsmålet.

4.0 Resultater

I dette kapitlet vil funnene fra skoledokumentasjonen, spørreundersøkelsen, skolebesøk og dybdeintervjuer presenteres. Resultatene har som formål å forklare forskningsspørsmålet:

Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?

I tillegg til å kunne svare på tilhørende underspørsmål:

- Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?
- Hvordan kan amfiene kategoriseres?
- Hva kjennetegner et godt amfi?

Da det i denne oppgaven er benyttet flere metoder for å kunne belyse forskningsspørsmålet, vil resultatene presenteres under den respektive metoden. Det vil først bli redegjort for de kvantitative resultatene fra skoledokumentasjonen og spørreundersøkelsen. Disse tar for seg popularitet og omfang, bruk og generelle holdninger til amfier. Samtidig gir den et innblikk i hvilke typer av amfier som finnes. Deretter vil funnene fra den kvalitative tilnærmingen som består av skolebesøk og dybdeintervjuer, bli presentert. Til slutt følger en oppsummering av hovedfunnene belyst av forskningsspørsmålet og dets underspørsmål.

4.1 Skoledokumentasjon

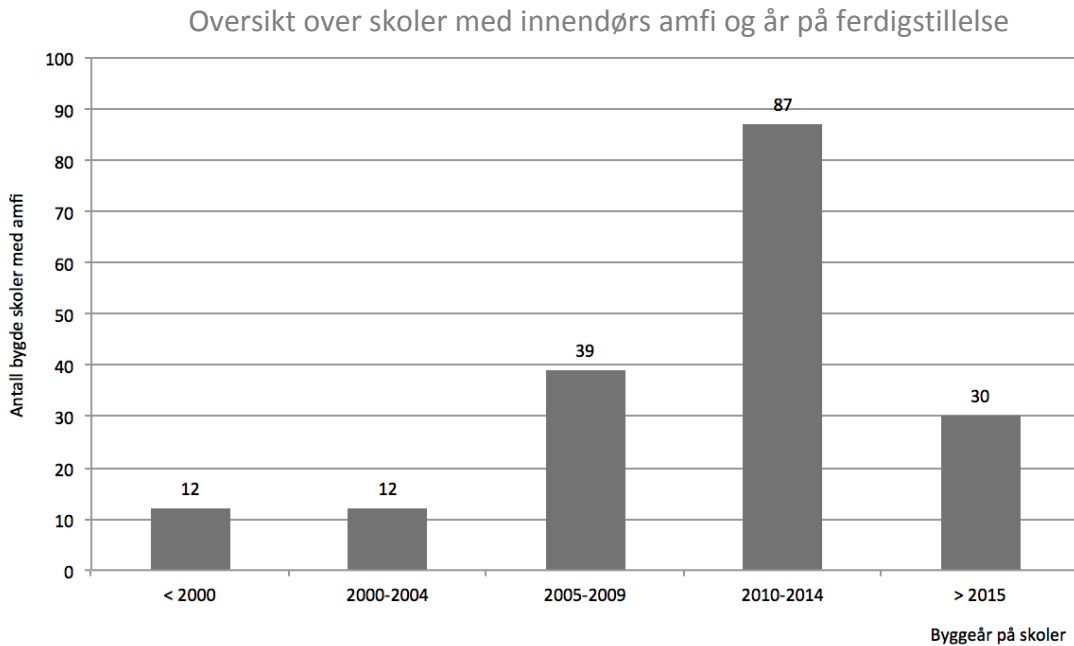
Skoledokumentasjonen var den første av de fire benyttede metodene i oppgaven som la grunnlaget for å kunne svare på forskningsspørsmålet. Gjennomgangen av grunnskolene i Norge har gitt en oversikt over hvor mange av landets skoler som har innendørs amfi, når de ble bygget og hvilken variasjon som finnes av amfityper.

Av de 2867 grunnskolene som finnes i Norge ble det utarbeidet et register med navn og informasjon til 2442 av disse. Årsaken til at ikke alle 2867 grunnskolene ble behandlet var av mangel på tilgjengelig informasjon og tilfeller der skolene ikke ble funnet.

Popularitet og omfang

Av 2442 grunnskoler som var med i skoledokumentasjonen har 180 skoler innendørs amfi. Dette utgjør en andel på 7 %.

Under følger et diagram bestående av de 180 skolene med år på ferdigstillelse av skolebygget. Fremstillingen har som hensikt å gi en oversikt over hvordan bygging av amfier i skolebygg har utviklet seg.

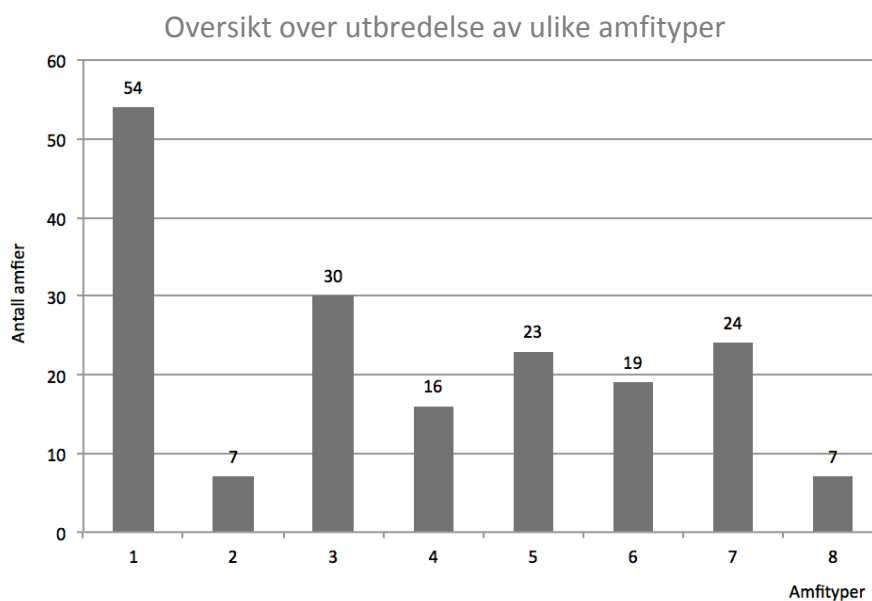

Figur 3 - Oversikt over skoler med innendørs amfi og år på ferdigstillelse.

Det fremstår av figuren ovenfor at i årene før og med 2000 er det kun bygget innendørs amfier i 12 grunnskoler. I femårsperioden 2000 til 2004 ble det bygget 12 skoler med amfier og i neste femårsperiode ble det bygget ytterligere 39 skoler med amfier. I årene 2010 til 2014 øker omfanget betraktelig, der hele 87 skolebygg bygges med amfier. Diagrammet tar også med antall skoler med amfier bygget siden 2015. Fra år 2015 er det bygget amfier i 30 skolebygg (Per mai 2016).

Typen av amfier

Amfiene som kommer til syne gjennom arbeidet med skoledokumentasjonen er av ulike typer. I figuren under illustreres fordelingen av amfitypenes utbredelse med en inndeling i åtte kategorier.

Figur 4 - Utbredelse av amfityper

Diagrammet over viser antall amfier av hver amfitype. I x-aksen er amfitypene representert av tallene 1 til 8, som representerer ulike typer av amfier.

- 1: Åpent amfi i fellesareal
- 2: Lukket amfi i fellesareal
- 3: Åpent amfi i gangareal/trinnareal
- 4: Lukket amfi i gangareal/trinnareal
- 5: Åpent amfi med scene
- 6: Lukket amfi med scene
- 7: Amfi i eget rom
- 8: Amfi i grop

Som det fremkommer av diagrammet er det flest åpne amfier i skolebyggene. De åpne amfiene (Søyle 1, 3 og 5) utgjør en andel på 107 av de 180 amfiene, hvilket utgjør 60 %. Videre fremkommer det at de vanligste amfiene er åpne og ligger i fellesareal. Amfitypene med lavest oppslutning er lukket amfi i fellesareal og amfi i grop. Disse utgjør til sammen 8 % av amfiene.

4.2 Spørreundersøkelse

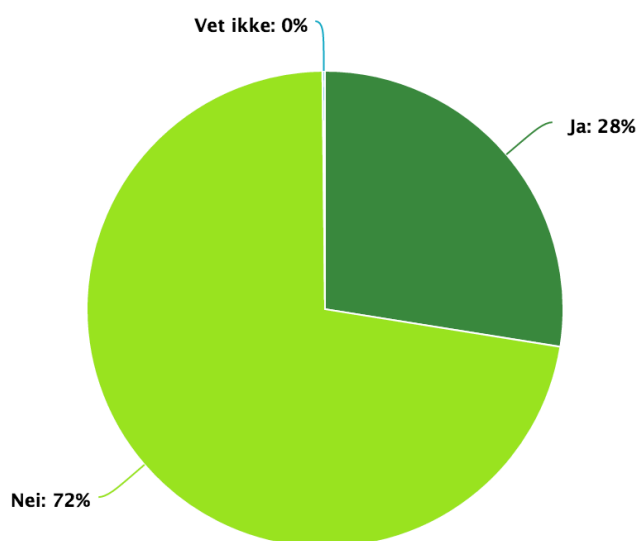
Spørreundersøkelsen utgjør del to av den kvantitative metoden og ble sendt ut til 2394 rektorer på grunnskoler i Norge. Årsaken til at den ikke ble sendt ut til alle 2442 skolene som skoledokumentasjonen har avdekket, er av den grunn at noen av skolene ble tilført lista etter at spørreskjemaet var sendt ut. Undersøkelsen fikk inn 623 svar, hvilket sørger for et godt utvalg for å kunne svare på forskningsspørsmålet. Spørsmålene og tilhørende resultater vil presenteres under ulike temaer underveis. Samtidig vil det også benyttes sitater fra spørreskjemaets åpne kommentarfelt til temaene.

I tillegg til at resultatene vil presenteres slik de er satt opp i det utsendte spørreskjemaet, er det også foretatt krysstabulering av flere spørsmål. Dette for å sammenlikne resultater og få en dypere forståelse.

Popularitet og omfang

Første del av undersøkelsen hadde som formål å redegjøre for amfitrenden. Med vekt på hvor mange skoler som har amfier, og et behovsstudie av de som ikke har amfier, vil populariteten av amfier vise seg. Av teoribaserte årsaker er det også tatt med et spørsmål som gjelder skolens utforming.

Har skolen ett eller flere innendørs amfier?

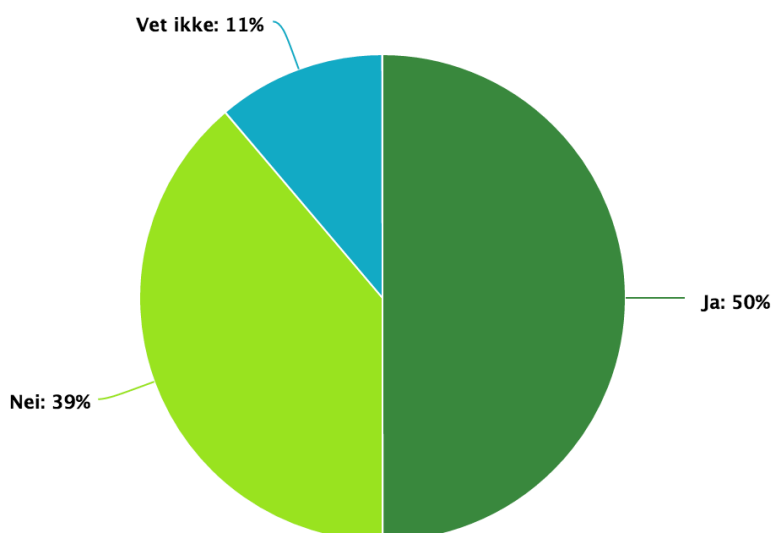

Figur 5 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Har skolen ett eller flere innendørs amfier?

Kakediagrammet over illustrerer fordelingen av de som har svart at skolen har ett eller flere innendørs amfier, og de som har svart at skolen ikke har det. Flertallet av respondentene, med 72 %, svarer at skolen deres ikke har ett eller flere amfier, mens resterende respondenter svarer ja på spørsmålet. Det er ingen respondenter som svarer "Vet ikke".

Spørsmålet over gir en generell oversikt over hvor mange grunnskoler i Norge som er utstyrt med amfier. Når vi ser på amfiet som et fenomen, eller en trend, er det også interessant å se hvordan rektorer på skoler uten amfier ser behovet.

Dersom skolen din ikke har amfi; ser du behovet for et?

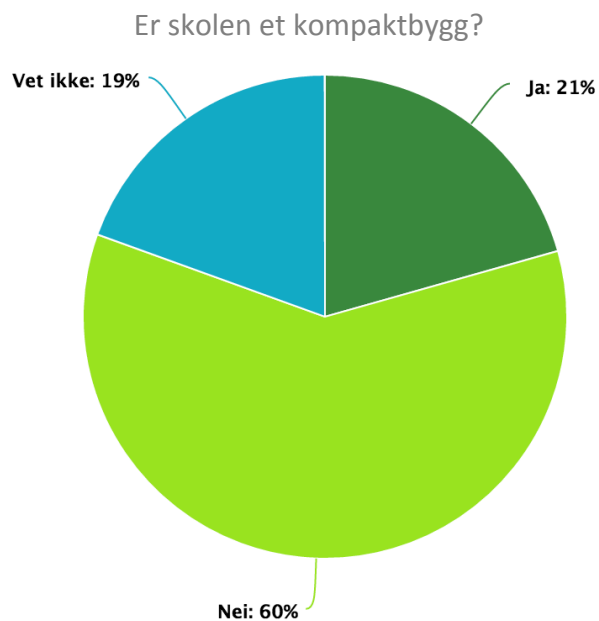
Figur 6 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Dersom skolen din ikke har amfi; ser du behovet for et?

I henhold til kakediagrammet over ser vi at femti prosent av de forespurte rektorene på skoler uten amfier ser et behov for amfi i skolen. Videre svarer 39 % nei til spørsmålet, mens 11 % svarer "Vet ikke".

"Jeg har jobbet i en skole med amfi og samlingslokale. Jeg opplever det som et STORT savn at det ikke er det på den skolen jeg jobber på nå."

Rektor, Larvik kommune

Som et innledende spørsmål i spørreskjemaet, ble rektorene stilt spørsmål som omgjaldt skolebygget. Respondentene fikk spørsmål om skoleanlegget deres var et kompaktbygg. Spørsmålet ble stilt med tilhørende definisjon: Et kompaktbygg er en bygning med kompakt planløsning og fokus på energisparing.

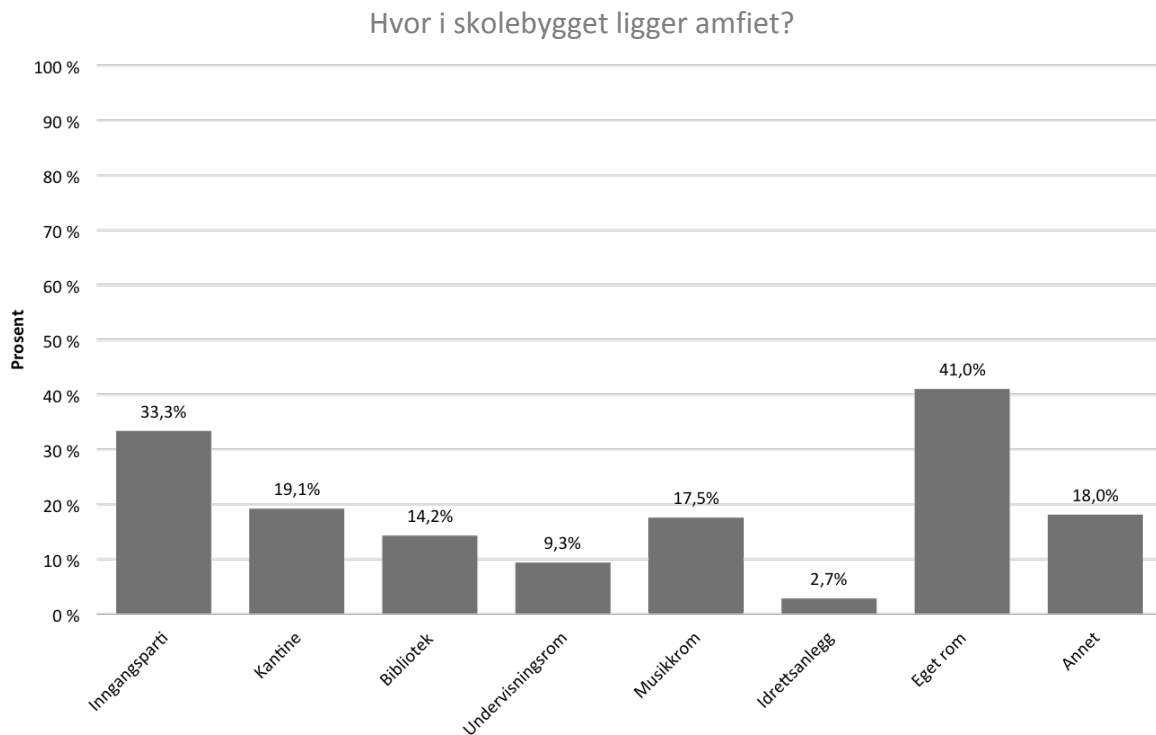

Figur 7 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Er skolen et kompaktbygg?

Diagrammet viser at 60 % av respondentene har svart at skolen deres ikke er et kompaktbygg, mens 21 % sier ja på spørsmålet. Hele 19 % svarer "Vet ikke", selv om definisjonen av kompaktbygg er tydeliggjort i spørsmålet. Som det fremgår av diagrammet er uttrykket "kompaktbygg" ukjent for mange, og selv med en begrepsforklaring, er det overraskende mange rektorer som stiller seg ukjent til spørsmålet.

Typen av amfier

Som nevnt i metodekapitlet ble rektorene stilt spørsmål om hvor i skolebygget amfiet hadde beliggenhet. I dette spørsmålet hadde respondentene mulighet til å krysse av for flere alternativer.

Figur 8 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor i skolebygget ligger amfiet?

Figuren viser fordelingen av amfienes plassering i skoleanleggene. Det har vært mulig å svare på flere alternativer, dersom amfiet er plassert mellom flere funksjoner og arealer. Som det fremgår av diagrammet har flest respondenter krysset av for alternativet "Eget rom". Derneft er amfiene i inngangspartiene vanlige, etterfulgt av kantine og musikkrom.

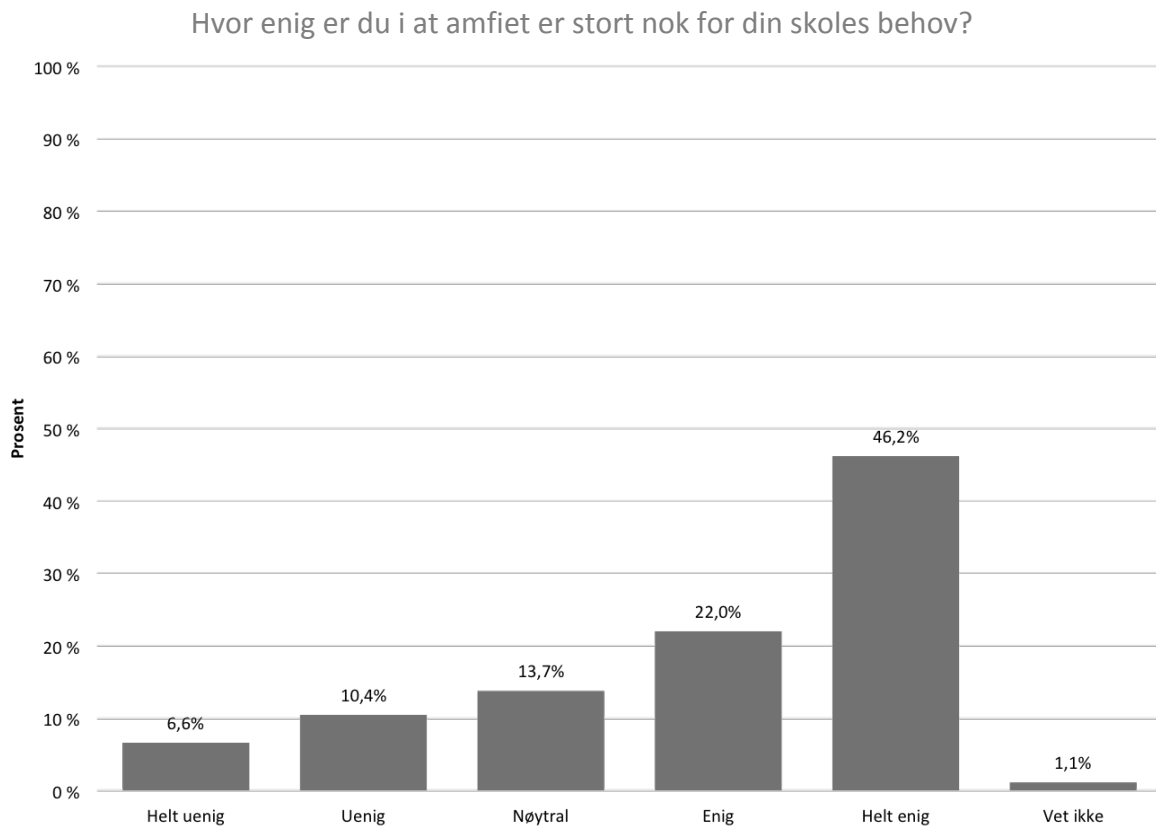
"Vi har 3 amfi i skulen. Et stort som ligger i "hjertet" av skulen. Veldig bra og veldig riktig."

Rektor, Askøy kommune

Amfiene varierer i form og størrelse. Noen rommer en skoleklasse, mens andre rommer en hel skole. Det som er interessant å få tilbakemelding om fra rektorene på, er om skolens amfi innfrir behovet for sitteplasser. Nedenfor svarer respondentene på påstanden om at amfiet passer deres skoles behov. Svaralternativene går fra helt uenig til helt enig, med muligheter for å stille seg nøytral til spørsmålet, og å svare "Vet ikke".

"Vi savner veldig et amfi som er større, slik at hele skolen (cirka 200 elever) eller halve skolen kan bruke det samtidig. Et amfi vi kan bruke som et sosialt samlingspunkt, til lærermøter, foreldremøter etc. Det vi har i dag (et lite amfi i musikkrommet) er ukomfortabelt, upraktisk å bruke til møter, og befinner seg i et rom som er avlåst pga. musikkutstyr. Vi hadde gjerne ønsket oss et mer fleksibelt og ikke minst større amfi."

Rektor, Kristiansand kommune

Figur 9 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet er stort nok for din skoles behov?

Diagrammet viser at det er en 68 % grad av enighet til påstanden som gjelder amfiets størrelse. Videre er 17 % av respondentene uenige til påstanden.

"Amfiet er for lite til å samla heile skulen, difor blir det lite brukt."

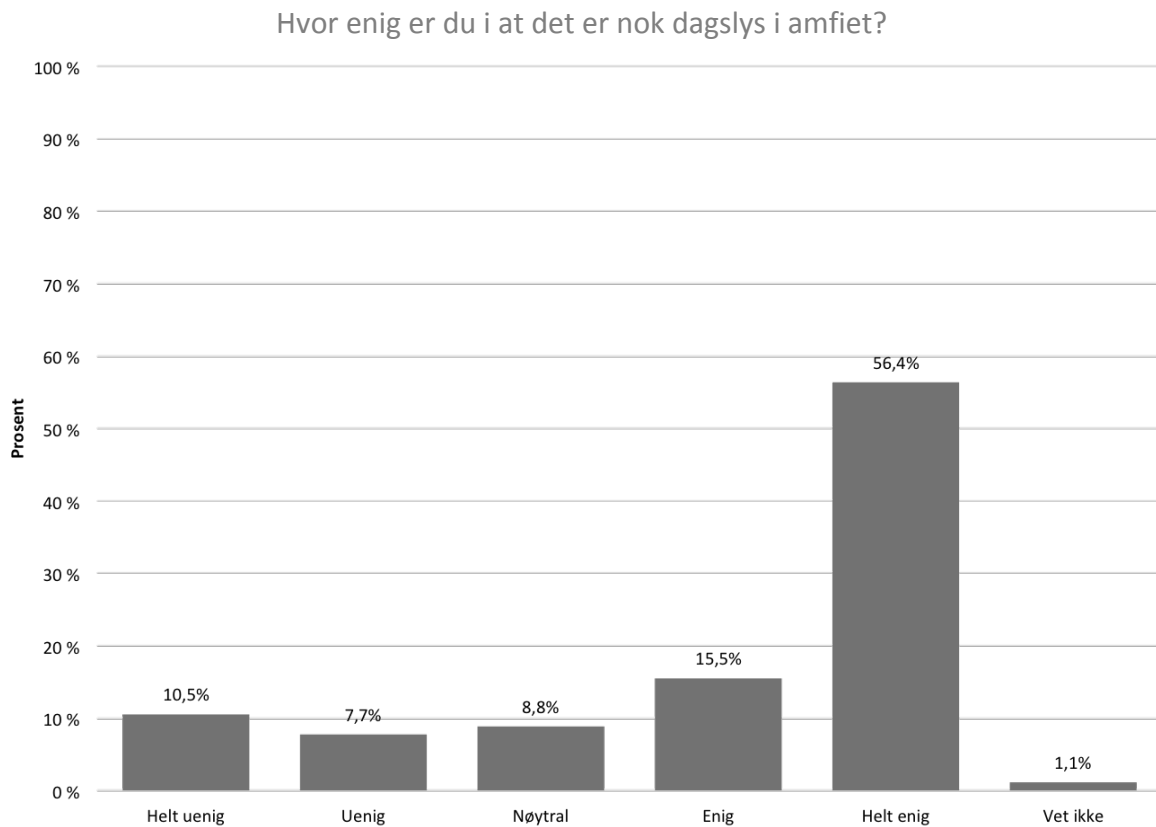
Rektor, Bømlo kommune

Dagslys, komfort og opplevelse

Ved å se på amfiets rolle i skolen er det naturlig å spørre rektorene om hvordan de omliggende forholdene er. Dagslys, komfort og opplevelse av amfiet er viktig å få en tilbakemelding på, for å forstå hvordan de brukes, og hvordan de kan forbedres. Dagslys er en viktig faktor for innemiljø og det er derfor interessant å få rede på hvilken rolle det har for amfiet. Av den grunn måtte respondentene av spørreundersøkelsen svare på hvorvidt amfiet i deres skole fikk nok dagslys.

"Amfiet ble bygget i 2014 og har moderne glassvegger. På ettermiddag kveld så er sollyset så skarpt at det blir ubehagelig varmt og mye gjenskin.(...)"

Rektor, Drammen kommune

Figur 10 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at det er nok dagslys i amfiet?

Figuren viser hvordan rektorene har svart på spørsmålet om dagslys i amfiet. Som det fremgår av diagrammet er 72 % enige i påstanden om at amfiet får nok dagslys. Samtidig er 18 % uenige i at amfiet i deres skole får nok dagslys.

"Amfiet vårt har vinduer på alle kanter ut til gangarealer og også takvinduer, slik at vårt problem er for mye lys på dagtid. Dette gjelder spesielt hvis det skal brukes prosjektor til film, PowerPoint, bilder etc."

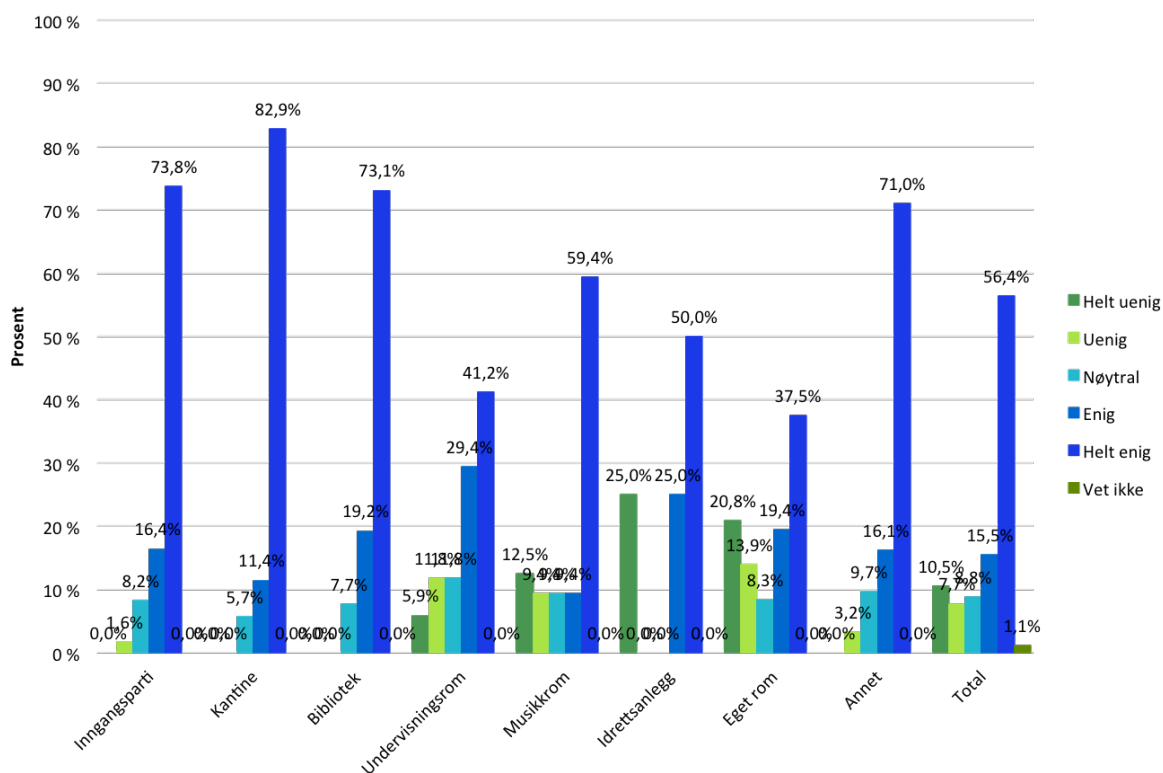
Rektor, Stange kommune

Dagslytsdiagrammet ovenfor viser en generell oversikt over skolens formening om amfiets dagslysbehov, og hvordan det innfris. Det sier imidlertid ingenting om dagslysbehovet sett i sammenheng med beliggenhet, og da hvordan det brukes. På bakgrunn av dette er det foretatt en krysstabulering som viser et diagram over rektorenes holdning til behov for dagslys i amfiet, sett i lys av beliggenheten.

"Skolen har to små auditorier med plass til ca. 50 elever. Disse er altfor små, har ikke dagslys og har dårlig inneklima. (...).

Rektor, Stavanger kommune

Krysstabulering av dagslys og beliggenhet

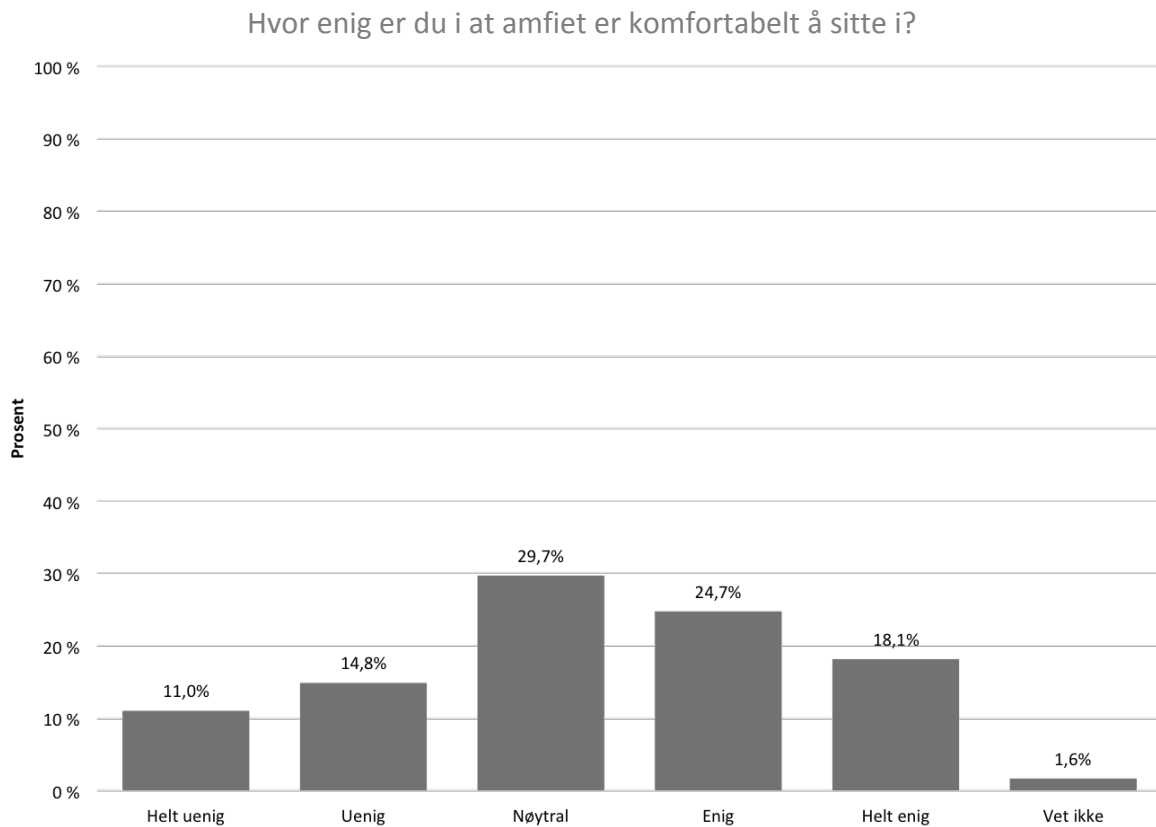
Figur 11 - Krysstabulering av dagslys og beliggenhet

Diagrammet over illustrerer rektorenes svar på påstanden som omgjaldt dagslys i amfiet, med hensyn på den respektive beliggenheten av amfiet. Av figuren fremgår det at dagslysbehovet er mest tilfredsstillt i amfiene som er knyttet til kantine (94 %), bibliotek (92 %) og inngangsparti (90 %). Amfiene som kommer dårligst ut med hensyn på dagslys er rangert etter høyest grad av uenighet til påstanden: Eget rom (35 %), idrettsanlegg (25 %), musikkrom (22 %) og amfi i undervisningsrom (18 %).

Hvor mye et amfi brukes er avhengig av flere faktorer enn dagslys. I spørreskjemaet dreide et av spørsmålene seg om komforten i amfiet.

"Amfiet er "hjertet" i skolen, og der skjer det mye bra av konserter, framlegg, avslutninger, adventsstund, sang etc. Det er veldig frustrerende at det er vondt å sitte der i mer enn 5 minutter. (...)"

Rektor, Øksnes kommune

Figur 12 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet er komfortabelt å sitte i?

Svarene fra de ulike rektorene som har deltatt i undersøkelsen, som omhandler komforten, viser en tilnærmet normalfordeling med en forventningsverdi som er nøytral til spørsmålet. Her sier 43 % av respondentene seg enige i at amfiet er komfortabelt, mens 66 % stiller seg uenig eller nøytral.

”Skolen har for tiden 421 elever. Amfiet er litt for lite til å romme alle. Når vi sitter tett får vi presset sammen cirka 390 elever. Benkene er av betong, og det blir derfor tungt å sitte på i mer enn en time.”

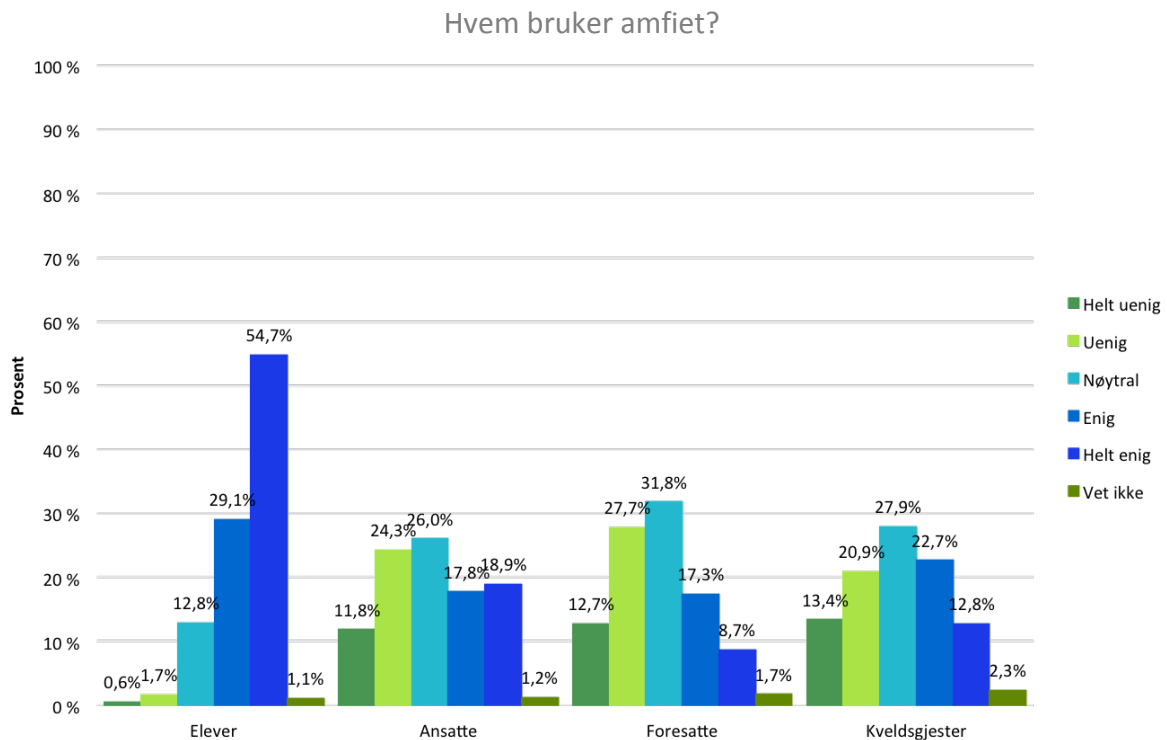
Rektor, Gjesdal kommune

Bruk

En av hensiktene med spørreundersøkelsen var å få et innblikk i hvordan amfiene ble brukt. Sentralt under temaet bruk står spørsmål om hvem det brukes av, og hva det brukes til. I disse spørsmålene skulle respondentene gjøre seg opp en mening over hvor enig de var i påstandene og de forskjellige svaralternativene.

”Skolen har faste morgensamlinger mandag og fredag morgen i amfiet, for alle elever og ansatte. På fredager også for foreldre. DKS har konserter her. Amfiet brukes også til undervisning. På ettermiddagstid brukes amfiet hovedsakelig til kulturskolen, både som sosialt venteområde og til musikkorps og forestillinger.”

Rektor, Øyer kommune

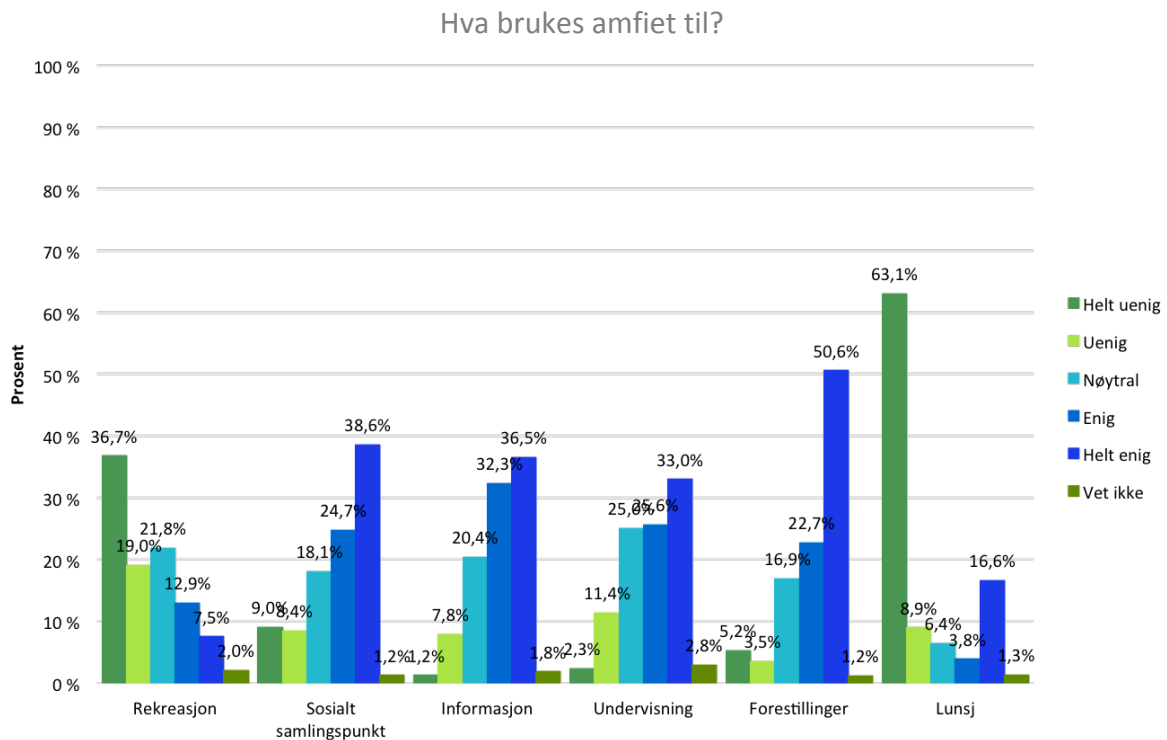
Figur 13 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvem bruker amfiet?

Figuren viser hvordan rektorene har svart på spørsmålet som dreier seg om brukerne av amfiet. Som diagrammet viser er elevene den høyest representerte brukergruppen, der det står 84 % grad av enighet til påstanden om at elevene bruker amfiet. Videre er det et spredt svarresultat når det gjelder bruk av amfiet hos de ansatte. På dette svarer 37 % av rektorene seg enige i utsagnet, og 36 % sier seg uenige. Når det gjelder bruk av amfiet av foresatte og kveldsgjester ser vi en antydning til normalfordeling om det nøytrale svaralternativet. Der er 26 % enige og 40 % uenige i at foresatte bruker amfiet, og 36 % enige og 34 % uenige i at kveldsgjester bruker amfiet.

"Amfiet vårt rommer maks halvparten av elevene på skolen. Vi bruker amfiet til samlingsstund én gang i måneden i to puljer, for at ledelsen får møte alle elevene jevnlig. Det er veldig positivt!"

Rektor, Vefsn kommune

Neste spørsmål i spørreundersøkelsen handlet om bruksområder ved amfiet. Spørsmålet ble utledet på samme måte som spørsmålet som omhandlet dagslys, der respondentene skal stille seg enig, eller uenig.

Figur 14 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hva brukes amfiet til?

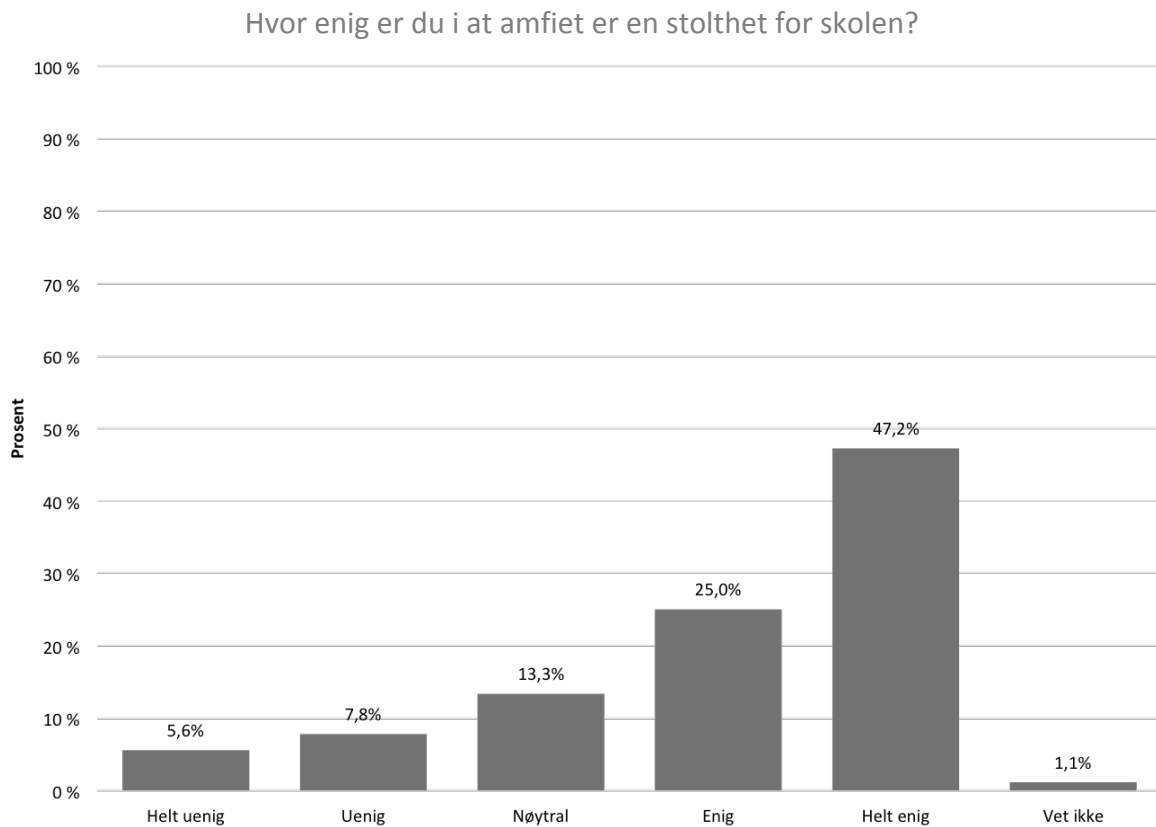
Diagrammet over viser rektorenes svar på hvordan amfiene brukes. Det er stor spredning i hva de ulike amfiene brukes til. Amfiets bruksområder rangert etter grad av enighet er: Forestillinger (73 %), informasjon (69 %), sosialt samlingspunkt (63 %), undervisning (59 %), lunsj (20 %) og rekreasjon (10 %).

"Amfiet på vår skole er et fantastisk rom, som også brukes som inspirasjonsrom, presentasjonsrom, bibliotek, undervisning og forestillinger. Det ligger midt i undervisningsarealet, er enkelt med trapper og scene som gjør at det oppleves veldig godt i forhold til nærhet og fellesskap ift. scene og publikum."

Rektor, Trondheim kommune

Holdninger til amfi

Hvilke holdninger finnes til amfiene? Er amfiet kun en konstruksjon inne i skolebygget, eller har det en større betydning for skolen? For å finne ut av dette ble rektorene spurt om amfiet var en stolthet for skolen, og om det stod til forventningene deres. I tillegg er det gjort en krysstabulering som gjelder spørsmålet om amfiet er en stolthet for skolen i henhold til spørsmålet om hvor amfiet er plassert. På den måten vil resultatene vise om noen amfier er mer populære enn andre.

Figur 15 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hver enig er du i at amfiet er en stolthet for skolen?

Diagrammet over viser at 72 % av rektorene svarer at de er enige i at amfiet er en stolthet for skolen, mens 13 % sier seg uenige i utsagnet.

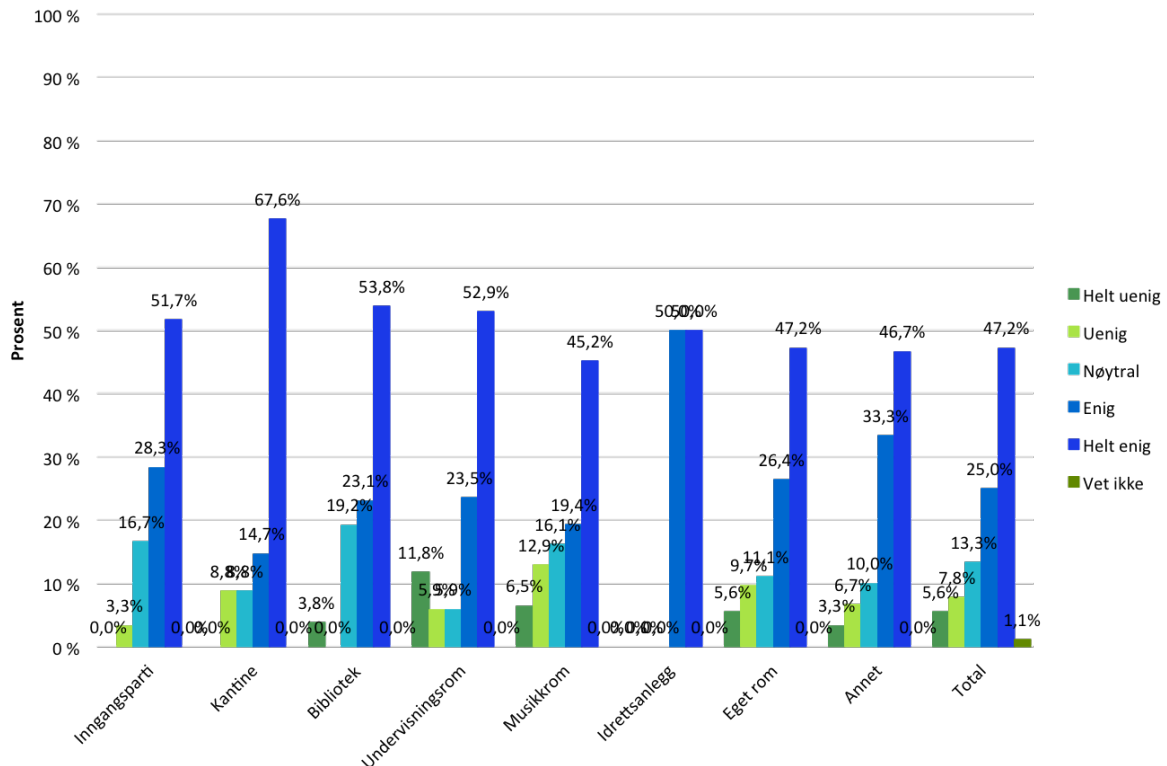
"Burde være obligatorisk på alle skoler!!"

Rektor, Rana kommune

"Amfiets struktur og samlende effekt virker svært positivt inn på elevenes opplevelse av den sammenhengen som amfiet blir en ramme rundt."

Rektor, Eidsberg kommune

Krysstabulering av stolthetsfølelse og beliggenhet av amfi

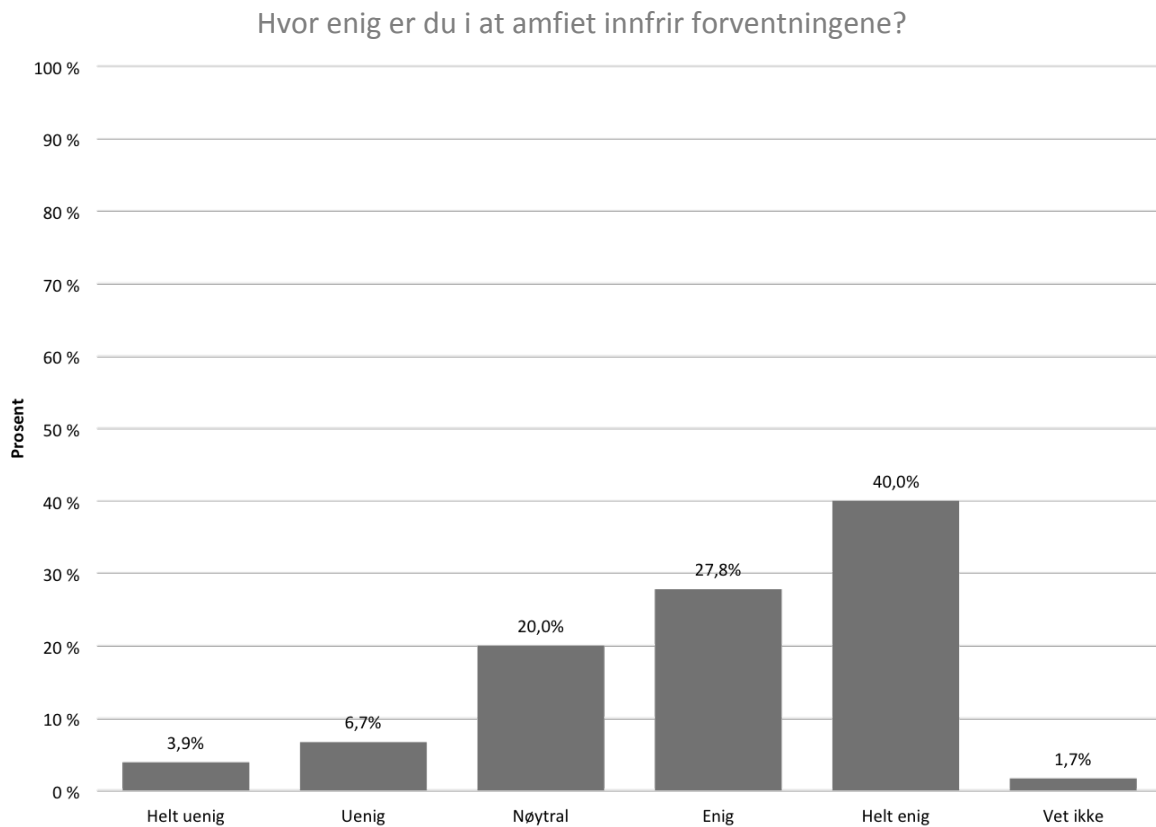

Figur 16 - Krysstabulering av stolthetsfølelse og beliggenhet av amfi

Som det fremgår av diagrammet er amfier i idrettsanlegg svært populære. Av de rektorene på skoler med amfier i idrettsanlegg svarer 100 % at det gir skolen en stolthetsfølelse. Videre rangeres beliggenhetene etter grad av enighet til påstanden: Amfi i kantine (82 %), inngangsparti (80 %), bibliotek (77 %), undervisning (76 %) og musikkrom (65 %).

På samme måte har amfiene i tilknytning til inngangsparti, bibliotek og kantine lavest oppslutning av uenighet til påstanden. Hvor amfier i musikkrom og undervisningsrom har høyest grad av uenighet til at amfiet er en stolthet for skolen.

I tillegg til spørsmålet om stolthet til amfiet, ble rektorene stilt et spørsmål som omhandlet forventningene til amfiet.

Figur 17 - Oversikt over svarfordelingen til spørsmålet: Hvor enig er du i at amfiet innfrir forventningene?

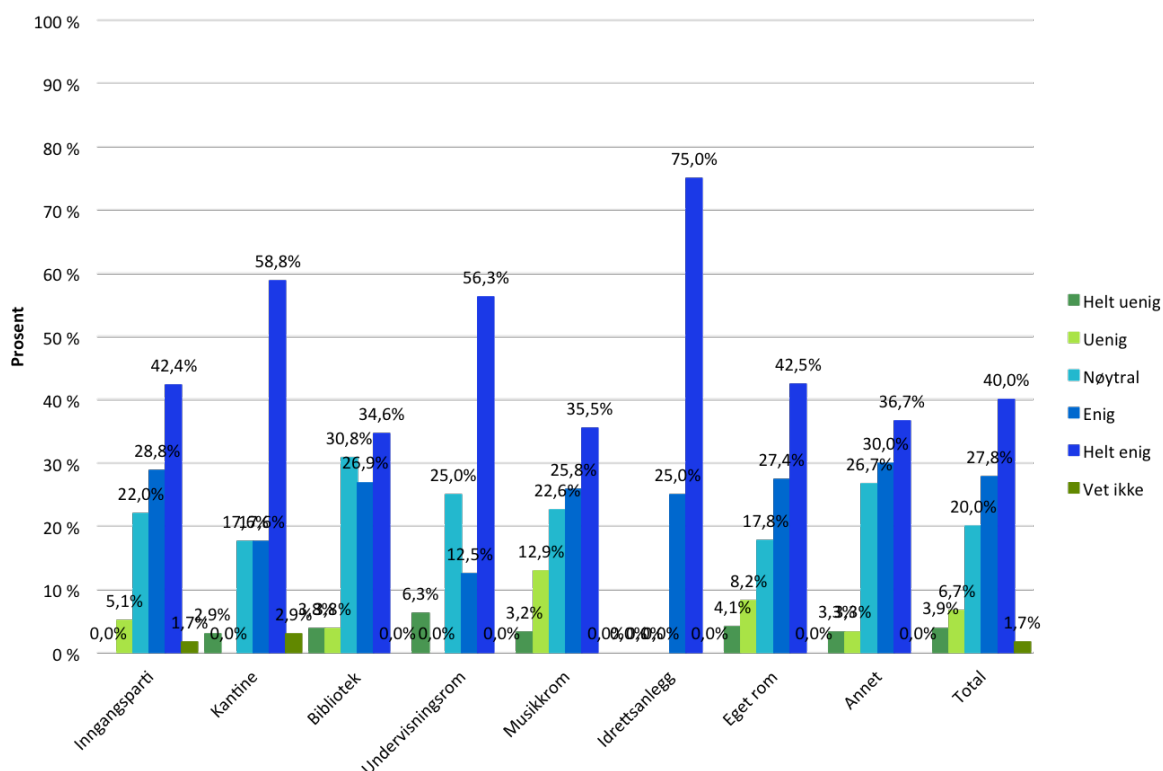
Figuren over viser svarprosentfordelingen til rektorene på spørsmålet som omhandler forventninger til amfiet. Det fremkommer av diagrammet at 68 % sier seg enige i påstanden, mens 11 % av respondentene stiller seg uenige til at amfiet innfrir forventningene.

”Skolen er meget fornøyd med vårt amfi.”

Rektor, Oslo kommune

For å få mer ut av resultatene er det også her foretatt en krysstabulering som viser svarene fordelt på beliggenheten til amfiet.

Krysstabulering av forventninger til amfiet og beliggenhet

Figur 18 - Krysstabulering av forventninger til amfiet og beliggenhet

Som det fremgår av diagrammet er det forskjell i om amfiet stod til forventningene etter beliggenheten på amfiet. For eksempel ser man at samtlige av respondentene med amfi i idrettsanlegg sier at de er enige i at amfiet står til forventningene. Videre er rangeringen av enighet til påstanden ut fra beliggenhet: Kantine (76 %), inngangsparti (71 %), undervisningsrom (69 %), bibliotek (62 %) og musikkrom (61 %).

Amfiene i musikkrom er den beliggenheten som har høyest grad av uenighet til utsagnet. Her svarer 19 % av rektorene med amfier i tilknytning til musikkrom at amfiet ikke har innfridd de forventningene som har vært tilstede.

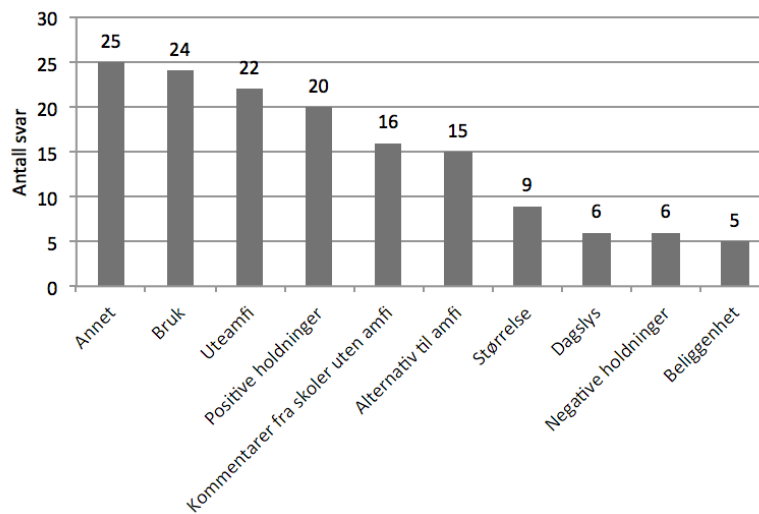
"Amfi, eller annet rom hvor man kan samle hele skolen for fellesopplevelser er av uvurderlig verdi for skolemiljøet og det sosiale miljøet. Det gjør det lettere å løfte fram enkeltelever, sørge for enhetlige beskjeder og gi en opplevelse av fellesskap. Har tidligere arbeidet på nybygd skole med amfi og savner dette veldig."

Rektor, Drammen kommune

Det siste spørsmålet i spørreundersøkelsen var et åpent kommentarfelt, der respondentene kunne legge inn eventuelle kommentarer utover det som var spurt om i skjemaet. Av de 623 rektorene som deltok, ble det lagt igjen 148 kommentarer. Kommentarene varierer i innhold og mengde, og uttrykker rektorenes umiddelbare tanker og meninger. Noen av kommentarene er sitert og vist gjennom resultatkapitlet, mens resterende er lagt ved som vedlegg C til oppgaven. Under følger en oversikt over kommentarenes innhold og typiske

temaer. Selv om flere av svarene var svært utfyllende og innholdsrike er det sortert etter det temaet som blir mest vektlagt i kommentaren.

Oversikt over de typiske temaene i det åpne kommentarfeltet

Figur 19 - Oversikt over de typiske temaene fra det åpne kommentarfeltet

Diagrammet over illustrerer fordelingen av kommentarene fra det åpne kommentarfeltet i spørreundersøkelsen basert på ulike temaer. Annet-posten har høyest innhold, og refererer til de kommentarene som ikke omhandler amfi, men andre tanker og meninger i forbindelse med oppgaven, spørreskjemaet etc. Dernest har temaet som angår hvordan amfiene brukes, en hyppig fremtreden. Det tredje mest omtalte temaet dreier seg om uteamfier. Selv om det var bemerket i e-posten og innledningsvis i undersøkelsen at forskningsspørsmålet rettet seg mot innendørs amfier, ønsket mange respondenter allikevel å fremme bruken og verdien av deres utendørs amfi. Positive holdninger til amfi er det fjerde temaet som går igjen. Her skriver rektorene om gode opplevelser og tanker rundt amfi de har i skolen.

Av de seks negative kommentarene om det å ha amfi i skolen er to av dem fra rektorer på skoler uten amfier og resterende fire fra rektorer ved skoler med amfi. De negative holdningene dreier seg om det samme: Amfiene har ingen konkret funksjon. De egnest seg dårlig for forestillinger og dårlig som sosialt samlingspunkt og til rekreasjon.

Ord og enkelttemaer som blir nevnt i kommentarene:

- Tolv ganger nevnes det at amfiet burde vært større
- Syv ganger blir dagslys nevnt: Fire ganger der rektorene ønsker mindre dagslys, og tre ganger der rektorene ønsker mer dagslys.
- Fem ganger omtales amfiet som "Hjertet i skolen"
- Tre kommentarer tar opp ubehaget ved å sitte i amfiet
- Tre kommentarer nevner dårlig akustikk og støy som problem i amfiet

4.3 Skolebesøk

Som beskrevet i metodekapittelet 3.6 ble det i skolebesøkene utført observasjon, evaluering av amfiene og uformelle samtaler. Resultatene fra skolebesøkene vil i dette kapittelet være en sammenlikning av funnene fra de ulike skoleanleggene.

Sammenlikning av funnene fra skolebesøkene

De ti besøkte skolene legger grunnlag for en dypere forståelse av funnene fra skoledokumentasjonen og spørreundersøkelsen. Nedenfor illustreres relevant informasjon om de utvalgte skolene i en tabell.

Tabell 3 - Oversikt over de besøkte skolene

Nr	Kommune	Ferdigstilt	Elever	Amfitype	Beliggenhet
1	Fredrikstad	2009	478	Amfi i eget rom	Undervisningsrom
2	Sarpsborg	2015	421	Åpent amfi med scene	Inngang
3	Sarpsborg	2009	339	Åpent amfi med scene	Inngang, musikkrom, kantine
4	Lørenskog	2013	310	Åpent amfi i fellesareal	Inngang, kantine, bibliotek
5	Skedsmo	2008	521	Åpent amfi i fellesareal	Inngang
6	Kløfta	2012	452	Lukket amfi med scene	Administrasjon
7	Fet	2011	147	Åpent amfi i gangareal	Gangareal
8	Oslo	2014	429	Åpent amfi med scene	Inngang, kantine, bibliotek,
9	Bærum	2010	474	Åpent amfi i gangareal	Garderobeareal
10	Bærum	2008	272	Åpent amfi i fellesareal	Kantine

Som vi ser av tabellen over er alle skolene ferdigstilt i årene mellom 2008 og 2015. Selv om flere av skolene har samme type amfier er beliggenheten ulik. Dette er med på å gjøre hvert enkelt amfi alene i sin kategori.

Tabellen under viser hvilke elementer amfiene ved skolebesøkene er vurdert etter. I tabellen representeres skolene av nummer fra 1 til 10. Videre er hvert observerte element ved amfiet listet opp. Dersom skolen oppfyller kravet, er det krysset av i ruten for den respektive skolen. Poenget med dette er ikke å gi karakterer til skolene, men å se de ulike typene av amfiene, og hvordan variasjonene er.

Tabell 4 - Oversikt over amfienes utforming og hensyn som er tatt.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Utforming										
Lukket	x				x	x				
Direkte dagslys	x	x	x	x	x	x		x		
Plass til alle		x		x				x		
Kunst i amfiet		x	x			x		x		x
Utstyr og tiltak										
Audiovisuelt utstyr	x	x	x		x	x		x	x	
Solskjermingsmuligheter	x	x	x		x	x		x	x	x
Akustiske tiltak	x	x	x		x	x	x	x	x	x
Komfortøkende tiltak	x									
Lufting i amfitrinn			x	x		x				x
Sikkerhet og universell utforming										
Synlige trappeneser		x	x		x	x		x	x	x
Håndlist i ytterkant av amfi		x	x	x		x	x	x	x	x
Plass til rullestol	x									
Blokkering i toppen av amfiet		x	x	x	x	x		x	x	x
Faremerking i gulv foran trapp i amfiet		x	x	x		x		x		

Forklaring til tabellen:

- Lukket: Viser til om amfiet er lukket eller åpent
- Direkte dagslys: Kommer det direkte dagslys inn til amfiet?
- Plass til alle: Har amfiet plass til alle i skolen?
- Kunst i amfiet: Om det er kunst av elevlaget eller profesjonell art i tilknytning til amfiarealet.
- Audiovisuelt utstyr: Finnes det teknisk utstyr for filmvisning osv.
- Solskjermingsmuligheter: Er det mulig å skjerme for dagslyset inn til amfiet?
- Akustiske tiltak: Er det gjort hensyn for å dempe støy, og øke den akustiske kvaliteten?
- Komfortøkende tiltak: Er det i amfiet lagt opp til økt komfort? Ved tilgang på puter, monterte puter etc.
- Lufting i amfitrinn: Er det teknisk rom eller lignende under amfikonstruksjonen, som fører til luftutslipp gjennom ventiler i amfiet?
- Trappeneser: Er amfitrinnene utstyrt med lister i trinnene, eller om amfiets gangtrinn har utstikk?
- Rekkverk i amfi: Rekkverket referer til montert rekkverk mellom amfi og trapper i konstruksjonen.
- Plass til rullestol: Viser til om det i amfiet er satt av plass til rullestolbrukere i tilknytning til amfiet.
- Blokkering i toppen av amfiet: Er det åpent fra gulvarealet på toppen av amfiet og til amfiets øverste trinn? Eller er det montert benker, eller satt opp sperrer av noen slag?
- Faremerking foran amfiet: Er det tatt hensyn til hørselshemmede ved markering i gulvet foran amfiet?

Som det fremgår av tabellen er det et stort gap mellom utformingen og de hensynene som er tatt i de ulike amfiene fra skolebesøkene. Når det gjelder utformingen i seg selv er 3 av de 10 besøkte amfiene lukket. Dette er henholdsvis et undervisningsamfi og et amfi tilknyttet scene. Videre er audiovisuelt utstyr et gjentakende element i amfiene, med en fordeling på 7 av 10. Kun ett av amfiene har komfortøkende tiltak, og dette ligger i undervisningsrom.

Av tilrettelegging for universell utforming, er det kun ett av amfiene som har avsatt plass til rullestoler. Trappeneser er derimot et mer vanlig i amfiene, og forekommer i syv av amfiene. I tillegg er avsperring på toppen av amfiet, et tiltak som går igjen i åtte av de ti besøkte skolene.

For å få en dypere innsikt i amfiene fra skolebesøkene, er det under listet opp hva de ulike amfiene brukes til. Bruksområdene blir presentert til hver enkel amfitype og beliggenhet.

Videre er det også en figur som viser bilder av de ti observerte amfiene fra skolebesøkene.

Tabell 5 - Oversikt over amfiene fra skolebesøkene med beliggenhet og bruksområder

Nr	Amfi type	Beliggenhet	Bruksområde
1	Amfi i eget rom	Undervisningsrom	Undervisning, filmvisninger og informasjon.
2	Åpent amfi med scene	Atrium	Konsserter og forestillinger for hele skolen. Klassevis til filmvisninger, informasjon, arbeidstimer og rekreasjon. I tillegg leies lokalet ut til korpsøvelser.
3	Åpent amfi med scene	Inngang, musikkrom, kantine	Brukes hver dag som spiseareal i lunsjen. Undervisning, filmvisninger, skoleforestillinger og jule- og sommeravslutninger. Og for utleie og Den kulturelle skolesekken.
4	Åpent amfi i fellesareal	Inngang, kantine, bibliotek	Amfiet blir brukt i en viss grad, for det meste til rekreasjon og spisefri. I tillegg er det et samlingspunkt for hele skolen som brukes til å gi ut informasjon og beskjeder.
5	Lukket amfi i fellesareal	Inngang	Amfiet brukes et par ganger i uka, og da i hovedsak som samlingssted for å gi ut informasjon til elevene. I tillegg brukes amfiet til mindre forestillinger og til formål gjennom den kulturelle skolesekken. "Megakoret", bestående av 1-4.trinn og femåringene fra barnehagen, møtes for korøvelser i amfiet.
6	Lukket amfi med scene	Atrium	Kulturskolen bruker lokalet til ulike kulturaktiviteter for barn på ettermiddag og kveld. I regi av skolen brukes amfiet til foreldremøter, underholdning, forestillinger og temakvelder for FAU.
7	Åpent amfi i gangareal	Gangareal	Det er opprettet forbud mot å leke og oppholde seg i amfiet, for å unngå ulykker. Per i dag så brukes amfitrappa av betong som adkomstvei mellom første og andre etasje, og til samlinger i regi av lærerne, hvor det i hovedsak gis ut kort informasjon.
8	Åpent amfi i fellesareal	Inngang, kantine, bibliotek,	Amfiet er i bruk hver eneste dag. I spisefri sitter alle elevene fra ungdomstrinnene i trapeamfiet, og spiser lunsj. I valgfaget Sal og scene, som skolen tilbyr, jobber elevene med produksjon og gjennomføring av forestillinger av ulik art, med base i amfiet og det installerte utstyret som hører til. Ved store samlinger som skoleavslutninger, forestillinger og informasjonsmøter, samles hele skolen, som per i dag utgjør 429 elever, i amfiet. På kveldstid benyttes torget av nærmiljøet. Da fungerer det som et møtested for lag, organisasjoner og foreninger.
9	Åpent amfi i gangareal	Garderobeareal	Dette amfiet har sitt primære bruksområde til undervisning, og brukes mest til selvstendig arbeid og lekselesing i og etter skoletid.
10	Åpent amfi i fellesareal	Kantine	Amfiene brukes hver eneste dag til å spise lunsj i, og som et sosialt samlingspunkt. Vringlearealet i mellom de to amfiene brukes til samlinger og konserter i regi av skolen. Da sitter elevene i amfiene og på bord og stoler rundt, mens gulvet i mellom amfiene fungerer som scenegulv.

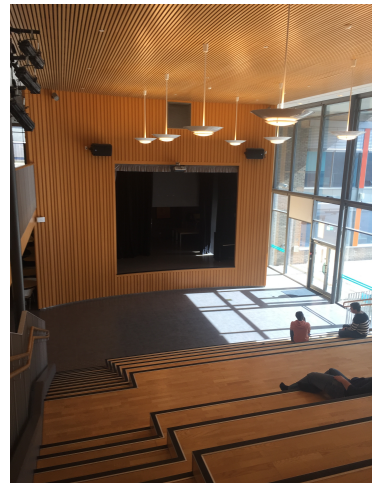
Bilder av amfier fra skolebesøk

1)

2)

3)

4)

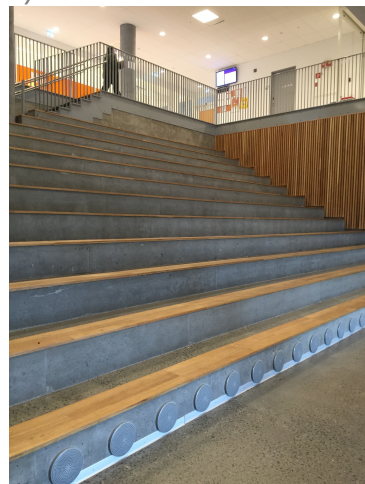
5)

6)

7)

8)

9)

10)

Figur 20 - Bilder av amfiene fra skolebesøkene

4.4 Dybdeintervjuer

De kvalitative dybdeintervjuene ble gjennomført med formål å belyse forskningsspørsmålet og supplere dataene fra de andre metodene. Hele intervjuet og de innbyrdes svarene blir ikke presentert her, kun intervjuenes viktigste innhold og sammenliknbare funn.

Sammenlikning av funnene fra dybdeintervjuene

Nedenfor følger en tabell der de to arkitektenes svar settes opp mot hverandre til de ulike spørsmålene, og temaene fra intervjuguiden.

Tabell 6 - Oversikt over utvalgte svar fra de to kvalitative dybdeintervjuene.

	Martin Ebert, LINK Arkitektur	Ola Roald, Ola Roald AS Arkitektur
Første amfiet de tegnet på en skole	2004, Lande skole i Sarpsborg	1995, Byskogen skole i Tønsberg
Andel skoler som tegnes med amfi	100 % av skolene de tegner i dag, er utstyrt med en eller annen form for amfi.	80 % av skolene de tegner i dag, er utstyrt med en eller annen form for amfi.
Teori om hvorfor amfitrenden oppstod	En reaksjon på at skoler ikke lenger bare er skoler, men samfunnsinstitusjoner, og kulturhus og grendehus i ett. Kombinert med behovet for en hovedtrapp i skoleanlegget, og ideen om at den kan brukes til mer enn å gå opp og ned.	Skolene med ulike rom og funksjoner, har vokst ut fra en pedagogikk som gir lærerne mer ansvar for egen læring og metode. Dette krever en ny tenkemåte og nye løsninger til utformingen av skolen.
Hvorfor de tegner amfier	Vi ser på skolen som en by, der hvert klasserom er bydelene. Disse er funksjonsrettede. Amfiet er derimot torget, et multifunksjonssted hvor man møtes. Her lærer elevene sosial kunnskap som høflighet, og å ta hensyn til hverandre.	Elever tilegner seg kunnskap i mange ulike situasjoner. Det er individuelt. Den sosiale settingen i et amfi er naturlig, og gir en frihet. Amfiet fungerer som et annet type rom og situasjon, for å sitte eller oppholde seg i, for å tilegne seg kunnskap av ulike former.
Åpen/ lukkethet	Det er forskjellige graderinger av lukkethet. Et amfi i tilknytning til bibliotek og musikkrom, er et tredimensjonalt torg som fungerer som et åpent kulturhus. Et amfi i et undervisningsrom er derimot lukket.	Det finnes ulike grader av åpen og lukkethet. Et auditorium har høy grad av lukkethet. Amfiet er mer utradisjonelt. Det er ikke enten eller, men både og. Noen amfier er åpne hele tiden, og de som kan lukkes noen ganger blir en mellomting, en slags hybrid.

Typen amfier de tegner	- "Tredimensjonalt torg" - Trinnamfier - Amfi i undervisningsrom Samtidig vil det nok bli en økt grad av differensiering av amfityper fremover.	- Amfi i fellesareal - Trinnamfier - Amfi i undervisningsrom
Hensyn til dagslys	Det er ønskelig å få inn mest mulig dagslys, slik at opplevelsen gir en følelse av at man er mest mulig ute. På den måten blir amfiet en fortsettelse av uterommet. Å mørklegge et så stort fellesrom, er vanskelig. Derfor blir amfiet ofte et generelt areal, hvor man heller prøve å tilrettelegge for fremvisninger som krever mørklegging i et annet rom.	Vi ønsker mest mulig dagslys i skolebygget, også i amfiet. Helst prøver vi å få lys fra alle kanter i rommet. I amfiet er det ønskelig å få inn lys fra siden, eller i form av overlys. Der det er behov for det, tilrettelegges det for solskjermingsmuligheter.
Hensyn til akustikk	Med en glassfasade inn til kulturtorget med amfiet, viser man at man har et kulturhus. Men man ønsker egentlig ikke store glassfasader med tanke på akustikk. I disse tilfellene monteres det lyddempende gardiner foran vinduene. Av andre akustikkdempende tiltak brukes ulike løsninger med spiler og himlingsplater, på vegger og tak, for å øke absorberende flater.	Lyd er litt som dagslys. Man kan gå inn i et rom, og få en følelse av at det er noe som er feil, eller mangler i rommet. Reflekterer man over det, kan det være dagslys eller akustikk det er noe galt med. Akustikkdempende tiltak gjør vi i taket, noe på sidene og på bakre vegg av amfiet. I tillegg er menneskene i amfiet, med på å dempe lyden. Bak den som prater, bør det være harde flater for å reflektere lyden ut, uten å få den tilbake.
Hensyn til sikkerhet	Amfiet er jo en trapp, og den skal man jo i utgangspunktet ikke sikre. Rekkverk legges kun i trappa på den ene siden av amfiet. Det viktigste er å synliggjøre amfiet. Sikkerhet i amfiet handler mye om belysning og å synliggjøre amfiet. Det verste er å ha et amfi hvor det er generell belysning i taket, hvor opptrinn og inntrinn blir veldig belyst og går i ett.	Vi har holdt på med amfier i 20 år, men aldri fått tilbakemeldinger om ulykker eller problematikk rundt amfier. Selve amfiet sikres ikke på en spesiell måte, slik det gjøres i trappa. Her legges trappeneser, og rekkverk. Det er viktig å ikke lage for bratte amfier. Trappen ved siden av amfiet er bestemmende for stigningen i amfiet.
Hensyn til universell utforming	Rullestolbrukere bør få god plass på toppen eller i bunnen av amfiet. I tillegg markeres kanten på amfiet med trappeneser eller et beslag i et annet materiale. Det beste er å blokkere toppen med noe fysisk, det er det tryggeste.	Det beste er å tilrettelegge for gode plasser nederst i amfiet. Sette av integrert plass i det nederste trinnet, slik at rullestolen blir en del av nivået. I tillegg er det viktig å tenke på hvor heis eller rampe, er plassert med tanke på amfiet.
Erfaring med sikkerhet	Aldri fått tilbakemeldinger om noen skader eller ulykker i tilknytning til amfiet	Aldri fått tilbakemeldinger om noen skader eller ulykker i tilknytning til amfiet
Positivt med amfiet	Amfiet løser den sosiale treningen. Det er en fin treningsarena for elever, et sted elevene får testet seg i samfunnet.	Med en gang du har et trappetrinn eller to, så setter elevene seg ned der. De danner uformelle møteplasser.
Utfordringer med amfiet	Amfiet er fordyrende, men det gjør at vi kan nedprioritere andre ting. Som for eksempel de store vranglearealene utenfor klasserommene. Disse kan være korridorer som drenerer elevene inn i det store rommet. I tillegg kan man bygge musikkrom, scene og amfi i ett. Auditorium utgår også, da amfiet overtar flere funksjoner herfra.	En amfikonstruksjon begrenser for en fremtidig fleksibilitet. Allikevel blir det blir helt marginalt å si at det er noen ulemper med amfier. Verken i et skolebygg eller ellers. Amfiet er jo en form for trapp.
Hva er et godt amfi	Et amfi som svarer til hva skolen ønsker å benytte det til. Ofte er dette et tredimensjonalt torg som fungerer som et slags kulturhus. Musikkrom og scene i bunnen av amfiet, og et bibliotek på toppen av amfiet.	Et godt amfi er spesielt for den enkelte situasjonen. Personlig liker jeg at amfiene er en del av fellesarealet, der det skapes en naturlig møteplass, og samtidig binder sammen to etasjer.

Som man ser av tabellen er den ovenstående ideen og tankegangen om amfier i skolen forholdsvis lik hos de to arkitektene. Formuleringer og noen synspunkter er selvfølgelig av ulike nyanser, men de jobber ut i fra et felles mål om amfiet som en sosial møteplass for elevene. Sammen utgjør informasjonen fra de to intervjuene et resultativt og teoretisk supplement.

4.5 Oppsummering av resultater

Resultatene fra de ulike metodene benyttet i denne forskningsoppgaven danner et grunnlag for å kunne svare på forskningsspørsmålet. Hvilken rolle har amfier i norske grunnskoler? Og tilhørende underspørsmål. I dette underkapittelet vil hovedfunnene og tendensene presenteres. I neste kapittel vil resultatene drøftes i lys av teorien i kapittel to, og den anvendte metoden fra kapittel tre. Forskningsoppgavens viktigste funn er:

4.5.1 Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?

- Av skolene som deltok i spørreundersøkelsen hadde 28 % amfier i skolebygget.
- Av rektorer på skoler uten amfi mener 50 % at skolen har behov for en amfikonstruksjon.
- Det er en 68 % grad av enighet til at amfiet er stort nok for skolens behov. Likeledes sier 17 % seg uenige i påstanden. Resultatene tyder på at mange skulle ønske at amfiet var større.
- Kun 42 % svarer at amfiet er komfortabelt å sitte i, men funnene fra skolebesøkene viser at kun to av de besøkte skolene hadde sitteputer tilgjengelige.
- 72 % av rektorene er fornøyd med dagslystilførselen i amfiet, mens 18 % er uenige i amfiets dagslys. Amfiene med beliggenhet i henholdsvis kantine, bibliotek og inngangsparti har høyest grad av enighet til at amfiet har dagslys. Mens amfiene med beliggenhet i eget rom, idrettsanlegg, musikkrom og undervisningsrom, har høyest grad av uenig til at amfiet får nok dagslys.
- Elevene er amfiens største brukergruppe, med en grad av enighet på 84 %.
- Forestillinger er amfiens største bruksområde, der det er en enighet blant rektorene på 73 %.
- Amfiene brukes i minst grad til lunsj og rekreasjon. Allikevel er de fleste av amfiene i tilknytning til kantine og fellesareal.
- Det er 59 % grad av enighet til at amfiet brukes til undervisningsrom, samtidig som 9 % sier at amfiet har beliggenhet i undervisningsrom.
- 72 % sier seg enig i at amfiet utgjør en stolthet for skolen.
- De amfiene som rektorene er mest stolte av ligger i tilknytning til inngangsparti, kantine og bibliotek.
- 68 % sier at amfiet innfridde forventningene. Der forventningene i minst grad har innfridd, er i musikkrom, eget rom og undervisningsrom.
- 1 av de 10 besøkte skolene har avsatt plass til rullestolbrukere i tilknytning til amfiet.
- 5 av de 10 besøkte skolene har profesjonell kunst uttrykt i amfiarealet.
- Det er vanlig at amfiene får navn. Noen av navnene som har dukket opp er: "Kunnskapstorget", "Agora", "Pangea", "Benkene", "Hjertet" og "Kunnskapstrappa".

4.5.2 Når og hvorfor inntok innendørs amfier norske grunnskoler?

- Rundt 2010 øker omfanget av bygging av skoler med amfier betydelig.
- 66 % av alle de kartlagte amfiene i skoledokumentasjonen er bygget etter 2010
- Hvorfor amfiet slår hardt gjennom i skoleanleggene, kan ikke funnene fra metodene svare på alene, men det kan drøftes i lys av relevant teori.

4.5.3 Hvordan kan amfiene kategoriseres?

- Amfiene deles inn etter åpen og lukkethet
- Det finnes flest åpne amfier, og færrest lukkede amfier.
- Arkitektene tegner amfier i fellesarealer, trinnarealer og undervisningsarealer.

Forskningsarbeidet har avdekket flere typer av amfier. Disse kan oppsummeres i:

- Åpent amfi i fellesareal
- Lukket amfi i fellesareal
- Åpent amfi i gangareal/trinnareal
- Lukket amfi i gangareal/trinnareal
- Åpent amfi med scene
- Lukket amfi med scene
- Amfi i eget rom
- Amfi i grop

4.5.4 Hva kjennetegner et godt amfi?

- Ut fra svarene fra spørreundersøkelsen og skolebesøkene, kommer det fram at et godt amfi er et funksjonsrettet amfi.
- Et flerfunksjonelt amfi er det folk er minst fornøyde med. De "faller mellom to stoler" som rektoren ved en av skolene som deltok i spørreundersøkelsen sa.
- Det bør være fokus på sikkerhet og universell utforming
- I tillegg bør amfi ha plass til hele skolen dersom amfiet skal brukes til forestillinger osv.

5.0 Diskusjon

Denne oppgaven har som mål å belyse amfiens rolle i de norske grunnskolebygg. I tillegg til å beskrive og statistisk forklare resultatene, er det ønskelig i dette kapittelet å se resultatene i kapittel 4, i lys av teorien i kapittel 2. I resultatdelen er alle funnene fra hver enkel metode presentert hver for seg. I dette kapittelet vil imidlertid resultatene analyseres som en helhet, i kontekst av forskningsspørsmålets hoved- og underspørsmål. En konklusjon av funnene og analysen presenteres mer kortfattet i kapittel 6.

5.1 Diskusjon av resultatene

Et av målene med resultatkapittelet var å presentere funnene på en slik måte at det la opp til drøfting og ulike nyanser av temaene for den enkelte leser. I dette kapittelet vil derimot funnene belyses av de teoriene og perspektivene som kom til uttrykk i teorikapitlet. Hovedfokuset for diskusjonsdelen ligger i oppgavens forskningsspørsmål. Derfor vil strukturen i denne delen følge oppgavens forskningsspørsmål og tilknyttede underspørsmål.

5.1.1 Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?

Opgavens sentrale forskningsspørsmål omhandler hvilken rolle amfiet har i skolen. I det ligger summen av de forventninger som finnes til amfiet, hvordan amfiet blir brukt, og hvilken betydning det har for brukerne og skolebygget.

Hvem bruker amfiene?

Spørreundersøkelsen tok for seg flere spørsmål som gjaldt bruk av amfiet. Det første spørsmålet til temaet hadde som mål å få informasjon om hvem brukerne var. Resultatene viser av figur 13 at elevene er den største brukergruppen, med 84 % grad av enighet. Kun 2 % sier seg uenige i påstanden om at elevene bruker amfiet. De andre brukergruppene har en betydelig lavere oppslutning. Der er 37% enige i at ansatte bruker amfiet, 36 % enige i at nærmiljø bruker amfiet, mens 26 % sier seg enige i påstanden om at foresatte bruker amfiet.

Fordelingen av brukergruppene av amfiet er ikke overraskende. Elevene har en høy oppslutning av enighet, noe som var forventet. Allikevel kan det stilles spørsmål ved respondentene som har sagt seg uenige i at elevene bruker amfiet. Betyr det da at amfiet brukes av andre, eller at det ikke brukes i det hele tatt? Slik spørreundersøkelsen er utformet, er det ikke mulig å få svar på dette, hvilket hadde vært interessant informasjon.

Hva brukes amfiene til?

Videre har det vært ønskelig å kartlegge hva amfiene brukes til. I spørreundersøkelsen ble derfor rektorene stilt spørsmål om dette. Resultatene av figur 14 viser at amfiens største bruksområde er til forestillinger med 73 % enighet. Informasjon, sosialt samlingspunkt og undervisning, er også bruksområder ved amfiet som har høy andel enighet med henholdsvis 69 %, 63 % og 59 %. Det er derimot kun 20 % som sier seg enige i at amfiet brukes til lunsj, og 10 % som svarer at amfiet brukes til rekreasjon. Dersom en sammenlikner funnene med teorien, er det tydelig at skolens største bruksområde samsvarer med det opprinnelige amfiteaterets bruk, nemlig til forestillinger (Gunnarsjaa, 1999).

Skantztes rapport "Vad betyder skolhuset?" forteller oss at barn synes noen av skolebyggets mest attraktive steder er arealer som trapper og avsatter hvor barna kan leke og utforske livet på sin måte, utenom regi av skolen (Bjørklid 2005). Av dette skulle en kanskje vente av figur 14 at alternativet rekreasjon hadde fått større oppslutning enn hva resultatet tilsier. Det kan være flere årsaker til det overraskende resultatet. Det kan eksempelvis være regler tilstede i skolehverdagen som sier noe om hvor elevene får oppholde seg. Videre kan det hende at alternativet hadde fått en høyere oppslutning dersom det var elever, og ikke lærere, som svarte. Eller det kan komme av spørsmålets og svaralternativenes oppsett i spørreskjemaet.

Det er interessant å sammenlikne resultatene av beliggenheten på amfiene og hva amfiene brukes til for å se om funksjon og bruk samsvarer. I tillegg vil sammenlikningen av resultatene gi en viss innsikt i funnernes troverdighet. Eksempelvis viser figur 14 at 20 % av skolene bruker amfiet til lunsj, og figur 8 at 19 % av amfiene har beliggenhet i kantina. Dette er et ganske opplagt resultat, men på samme måte gir de entydige svarene pålitelighet til resultatene. Dette understøttes av resultatene fra skolebesøkene, som viser at alle amfiene med beliggenhet i nærhet av kantina, brukes hver eneste dag til å spise lunsj i.

For å få en større forståelse for hvordan amfiene brukes, sammenliknes de to spørsmålene som omgår brukerne (figur 13) og bruk av amfiet (figur 14). Mye tyder på at de to diagrammene samsvarer. Imidlertid fremgår det en klar svakhet ved undersøkelsen, da det ikke er avsatt et svaralternativ som gjelder aktiviteter etter skoletid. For å få innsikt i dette kan det åpne kommentarfeltet i spørreundersøkelsen sammen med funnene fra skolebesøkene bistå med å svare på spørsmålet. Slik man kan tolke det ut fra informasjonen fra de ulike metodene, er det derfor grunn til å anta at de som har svart at amfiet brukes av nærmiljøet har krysset av for forestillinger eller informasjon.

Pedagogisk rolle

59 % av rektorene i spørreundersøkelsen sier at amfiet benyttes til undervisning, men kun 9 % sier at amfiet ligger i et undervisningsrom (figur 8). Dette er et ganske interessant funn, som tilsier at amfiet ikke må ligge i et undervisningsrom for å benyttes til undervisning. I så fall kan dette være et resultat av Kunnskapsløftet, som legger opp til mer frihet i skolen ved bruk av ulike læringsmetoder i ulike læringssituasjoner (Utdanningsdirektoratet, 2006). Ut fra dette er definisjonen til OECD passende for amfiet: Et fysisk areal som tilrettelegger for sosial deltakelse gjennom ulike pedagogiske læringsmetoder og bruk av teknologi (Kuuskorpi og González, 2011).

Dersom vi betrakter ordet utdanning som danning kan man si at amfiet har en pedagogisk rolle overfor elevene. Martin Ebert peker nemlig på amfiet som et sted hvor elevene lærer seg både høflighet og å ta hensyn til hverandre, og dette samsvarer med Buvik et al. (1995) sin mening om at amfiet skaper en god fellesskapsfølelse for elevene.

Sosial rolle

Som det tidligere er nevnt er det 63 % enighet i at amfiet brukes som et sosialt samlingspunkt. Likeledes fremkommer det av resultatene fra skolebesøkene at amfiene brukes til sosiale aktiviteter både i og etter skoletid (figur 13).

Buvik (2000) sier at en inngang som fører publikum inn i et fellesareal, kan være med på å skape kontakt mellom skolen og nærmiljøet. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at 33 % av amfiene har beliggenhet i nærheten av inngangspartiet, mens skolebesøkene viser at henholdsvis fem av ti skoler har amfi ved hovedinngangen. Ut fra Buvik (2000) sin påstand, kan man lese av resultatene at de skolene som har amfiet plassert innenfor hovedinngangen, i større grad åpner for aktiviteter utenfor skoletid. Dette kan stemme ganske godt hvis vi sammenligner tallene med brukerne av amfiet i figur 13, der det står at 36 % er enige i at nærmiljø bruker amfiet. Ut fra dette kan man si at amfiet har en sentral rolle for elevene i skoletid, men den har også en rolle etter skoletid.

Estetisk rolle

Uttrykket "Kjært barn har mange navn" passer godt i spørsmålet om amfiets rolle i skolen. Det at både elever og ansatte navngir en konstruksjon tyder på at amfiet har en rolle utover å ha en praktisk funksjon. Noen av navnene som fremkommer fra skolebesøkene og fra spørreundersøkelsen er: Hjertet, Tribunen, Pangea, Kunnskapstrappa og Torget. Alle positivt ladde kallenavn. En av grunnene til dette kan vi lese ut fra rapporten til Cold (2003), som sier at elever bryr seg vel så mye om det arkitektoniske uttrykket som de voksne, hvis vi betrakter amfiet som en estetisk innsats i skolebygget.

Et av spørsmålene i spørreundersøkelsen tar for seg stolthetsfølelse til amfikonstruksjonen. Resultatene viser at hele 72 % av rektorene sier seg enige i påstanden. Ut fra dette er det grunn til å anta at amfiets rolle også handler om identiteten til skolene. Et annet spørsmål i spørreundersøkelsen rettet seg til de rektorene som deltok uten å ha amfi i skolen. Spørsmålet gikk ut på om de så behov for amfi. 50 % svarte ja på spørsmålet, noe som tyder på at amfiene kan tilby noe, funksjonelt og eller identitetsmessig som kan være et savn på skoler.

Videre viser funnene fra skoledokumentasjonen og skolebesøkene at amfiarealet ofte er i tilknytning til profesjonell og elevprodusert kunst. Av det kan det forstås som at amfiarealet er et sted man vektlegger det estetiske, og ønsker å uttrykke hva skolen står for ved å vise frem enten kunst utført av elevene eller kunst som skolen mener er representativ for deres holdninger og verdier. Dette samsvarer med Byggforsk (2009) sine beskrivelser av kunst i skolen, som sier at kunst øker den estetiske kvaliteten i bygget. Ifølge resultatene fra skolebesøkene har fem skoler kunst utstilt i amfiet. Av disse fem brukes fire av amfiene til utleie og aktiviteter etter skoletid. Det kan være tenkelig at skoler som låner ut amfiarealer etter skoletid har et høyere ønske om å vise frem hva skolen står for i dette arealet.

Som Martin Ebert sier i dybdeintervjuet er amfiet en trapp, og en del av skolens infrastruktur. I tillegg til dette kan man konkludere med at amfiet har en pedagogisk, sosial, og en estetisk rolle.

5.1.2 Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?

Resultatene fra skoledokumentasjonen viser hvordan amfiens popularitet sakte, men sikkert har utviklet seg. Figur 3 viser at fra og med år 2010 har omfanget av amfier økt betydelig. Av samtlige 180 amfier som fremkommer av skoledokumentasjonen, er 66 % bygget etter år 2010. Det er mange faktorer som kan være medvirkende for amfiens inntog og forankring. De vil diskuteres nærmere i dette kapitlet, med utgangspunkt i teorien som beskriver hvilke drivkrefter som har styrt utviklingen av dagens skolebygg.

De kvalitative dybdeintervjuene viser til ulike forklaringer på amfifenomenet (Tabell 6). Martin Ebert snakker om skolen som en samfunnsinstitusjon og kulturhus, hvilket samsvarer med flere av perspektivene fra teorikapitlet. Mydland og Sognnæs (2010) skriver at skolen som samfunnshus startet i etterkrigstiden og siden den gang ser det ut til at nærmiljøet har vært en styrende faktor for utformingen av skolen.

Mydland og Sognnæs (2010) påpeker særlig bruken av gymsal og aula utstyrt med scene og publikumsareal, som ofte forekom i skolebyggingen etter krigen. Man kan ut fra dette stille seg spørsmålet om amfiet er en videreføring av den tradisjonelle scenen, som i sin tid var populære i skolens gymsaler? Av spørreundersøkelsen og fra skolebesøkene fremgår det at amfiets største bruksområde er nettopp til forestillinger (Figur 14 ; Tabell 5).

Tilsvarende fremkommer det også av spørreundersøkelsen og av skolebesøkene, at amfiene brukes til den kulturelle skolesekken. Arbeidet med den kulturelle skolesekken startet i 2001, samtidig som de første amfiene begynner å dukke opp (Figur 3). Ifølge Kulturdepartementet (2002) er et av formålene å jobbe med blant annet scenekunst og forestillinger. Ut fra dette er det grunn til å tro at arbeidet med den kulturelle skolesekken har vært en bidragsyter til amfiet i en scenesituasjon.

Det samme gjelder for arbeidet med Kulturskoleløftet av Kunnskapsdepartementet (2010). Med et ønske om forbedret samarbeid mellom Kulturskolen og skolen, er det ønskelig å gjennomføre flere undervisningstimer i regi av Kulturskolen i skolens lokaler. Uavhengig av Kulturskolen blir valgfaget Sal og Scene innført i ungdomskolene i år 2012. Begge disse tiltakene setter krav til skolens lokaler og betyr at skolene må ha egnede lokaler og utstyr som egner seg til forestillinger, scenekunst, etc. Mye kan tyde på at dette også er en av årsakene til at sceneamfiene har blitt populære.

Den andre teorien som kommer frem i de kvalitative dybdeintervjuene er at skoleamfiet har vokst ut fra en pedagogikk som åpner for nye læremetoder i varierte læringsarealer (Tabell 6). Med Kunnskapsløftet fra 2006 er det opp til den enkelte skoleansatte å velge hvordan de skal utdanne elevene på best mulig måte (Baune, 2007). Dette har resultert i baseskoler og skoler etter skola 2000-prinsippet. Begge disse prinsippene bygger på pedagogiske ideer i samsvar med skolens fysiske utforming. Resultatene fra skolebesøkene og skoleundersøkelsen viser at flere av amfiene brukes i en undervisningssituasjon. Med det tatt i betraktning kan det tenkes at pedagogikken har vært pådrivende for amfier i undervisningsrom.

Fra et slikt fortolkende ståsted vil en da kunne si at begge svarene fra de kvalitative intervjuene er segmenter i en større forståelse. Med pedagogiske retningslinjer og fellesskapsløsninger som utgangspunkt for et amfi, må det også finnes faktorer som legger til rette og fremmer bygging av amfier. Funnene fra de ulike metodene viser at amfikonstruksjonen først og fremst finnes i nye skolebygg (Figur 3). Derfor må amfiet ses i relasjon til de arkitektoniske og byggemessige forhold som er tilstede. Som Jacobsen (2002) og Buvik et al., (1995) skriver, er det estetiske uttrykket mer vektlagt i skolebygg nå enn tidligere. Dette er et resultat av en holdningsendring, i tillegg til flere faktorer som Statens Byggeskikkpris og arkitektkonkurranser som bidrar til å fremme god arkitektur og byggeskikk i skolebygging. På lik linje som amfiet er en stolthet for skolen (figur 16), kan amfiet være en stolthet for arkitekten.

Houck (2013) sier vi er inne i et paradigmeskifte når det gjelder dagens skolebygging. I et studie fra 2013, som omhandler dagslys i nye skolebygg, viser Houck til funn som tilsier at arkitektene i dag tegner en ny type skolearkitektur, nemlig kompaktskolen. Som det fremgår av resultatene fra spørreundersøkelsen har 21 % av respondentene svart at skolen deres er et kompaktbygg. Videre har også 19 % svart "vet ikke" på spørsmålet. En teori på temaet er at amfiene passer til bygningstypologien i den kompakte planløsningen som er blitt mer og mer vanlig i dagens skolebygging.

Samtidig som kompaktskoler er billigere å bygge enn tradisjonelle skolebygg (Houck, 2013), viser resultater fra dybdeintervjuet at amfier er fordyrende (Tabell 6). Hvis vi ser på spørsmålet om når amfiene inntok skolene, sett i et økonomisk perspektiv, er det flere interessante funn. Amfiene har en lav, men eksisterende fremtreden fra år 2000, med en stor vekst fra år 2010 (figur 3). Ser vi dette i sammenheng med rentekompensasjonsordningen (Statsbudsjettet, 2012), som først ble innført i 2002 og senere gjeninnført i 2009, er det et tydelig forhold mellom tilgang på kapital og bygging av skoler. I lys av de andre teoriene omtalt i diskusjonen er dette en forklarende teori på hvorfor det i 2010 var mulig å bygge så mange skoler med amfi.

Det vil være nærliggende å tro at skoledokumentasjonen viser en realistisk fremtreden av hvordan amfiene har blitt en del av den norske skolebyggingen. Det er likeledes ikke en konkret årsak til hvorfor amfikonstruksjonen har blitt så populær, det er som det er diskutert over, et resultat av flere faktorer. Videre kan man stille seg spørsmålet om det bare var snakk om tid når amfiteateret igjen skulle dukke opp. Ifølge Campbell og Tutton (2014) sin teori, der ulike konfigurasjoner av trapper kommer og går i et historisk perspektiv.

5.1.3 Hvordan kan amfiene kategoriseres?

Resultater fra skoledokumentasjon, spørreundersøkelser, skolebesøk og kvalitative intervjuer danner grunnlaget for en oversikt over hvilke typer amfier som finnes i norske grunnskoler. Amfiene skiller seg fra antikkens helrundteater, som Gunnarsjaa (1999) beskriver i Arkitekturleksikon. Konstruksjonene i skolene varierer i størrelse, fasong, funksjon og formål, og det er derfor ønskelig å kategorisere dem.

Ut fra den gjennomgåtte teorien relatert til forskningsspørsmålet kan man ikke si noe om hvilke typer amfier som finnes, eller om det i det hele tatt finnes kategorier av amfiene. På grunn av manglende teori på området, er det vanskelig å sammenlikne funnene opp mot teorien, og det må derfor i stor grad drøftes.

Åpne og lukkede amfier

I skoledokumentasjonen redegjøres det for ulike typer av amfier. Det første som fremgår er forskjellen mellom åpne og lukkede amfier. I samtale med seniorforsker Karin Buvik, forteller hun at dette er de begrepene hun er kjent med, når det er snakk om å kategorisere amfiene. På lik linje var dette begreper arkitektene i dybdeintervjuene brukte. Som tabell 6 viser svarer begge arkitektene at det finnes ulike grader av de to begrepene.

Litteraturen som er anvendt i forbindelse med oppgaven kan ikke bekrefte en inndeling av amfier i åpne og lukkede typer. Allikevel ser det ut til å være kjente begreper innen skole- og amfibygging. På grunnlag av dette er det grunn til å si at amfiene kan deles inn etter åpen- og lukkethet.

Hva er så forskjellen på et åpent og lukket amfi? Skoledokumentasjonen tok for seg denne inndelingen sett i relasjon til amfiens beliggenhet. Begrepene *åpen* og *lukket* var definert på følgende måte: Et åpent amfi har sin plass i et areal som åpner for gjennomgang og bevegelse, mens et lukket amfi er skjermet for gjennomgang og trafikk. Ut fra denne definisjonen, viser resultatene av figur 4 at de åpne amfiene er overrepresentert med en fordeling på 60/40. Likeledes ble amfiene i skolebesøkene kategorisert etter samme definisjon. Tabell 4 viser at ni av de ti besøkte skolene hadde åpne amfier. Funnene fra de to metodene tyder på at åpne amfier er overrepresentert i forhold til lukkede amfier.

Beliggenhet

I spørreundersøkelsen ble amfiene kategorisert etter beliggenhet. Begrepene åpen og lukket ble byttet ut med rom og funksjoner, for å unngå misforståelser og på den måten sikre en høyere grad av pålitelighet til svarene. I tillegg kunne respondentene krysse av for flere alternativer. Dette var for å gi respondentene et valgalternativ som passet deres skole.

Av figur 8 som viser fordelingen av amfiene etter beliggenhet, viser blant annet at amfiets vanligste beliggenhet er i eget rom. Det er et svaralternativ som kan være lite deskriptivt alene, og det kan tenkes at dette svaralternativet har blitt brukt som supplement til et annet alternativ, for å understreke at amfiet er lukket. På den annen side kan det være tenkelig at svaralternativet har blitt brukt i tillegg til amfi i undervisningsrom, musikkrom etc. Det er flere usikre momenter ved dette resultatet, og det kan derfor sås tvil om denne typen avkryssing egner seg for å få fram et representativt resultat. Ved at respondentene har hatt

mulighet til å krysse av for flere alternativer, blir prosentandelen lavere enn den ellers ville vært. Ut fra diagrammet er det derfor vanskelig å lokalisere amfiene, og figuren viser i liten grad fordelingen av de ulike typene amfier på bakgrunn av beliggenhet. Det kan tenkes at resultatene hadde blitt mer representative dersom spørsmålet og svaralternativene var lagt opp annerledes.

Utforming

Skoledokumentasjonen tok for seg 177 amfier og viste at det var en stor spredning av utformingen av de ulike amfiene. Variasjonen gikk hovedsakelig ut på faktorer som størrelse og materialer, men det var én gruppe som utpekte seg; amfiet utformet som en grop. Av de 177 amfiene var 7 av denne typen, altså 4 %. Amfikonstruksjonen er nedfelt og danner en sittegrop, slik som amfiet fra Hovik (2015) sin artikkel i Sunnmørsposten. I tillegg til gropamfiet tyder kommentarene i spørreundersøkelsen på at flere har et såkalt mobilt amfi som tas frem ved behov. Da disse amfiene utgjør en så liten prosentandel av alle amfiene, er det ikke ut fra dette behov for å kategorisere amfiene etter utforming.

Formål og funksjon

Beliggenheten alene sier nødvendigvis ikke noe om selve amfiet, og det må derfor tas med andre faktorer i kategoriseringen, som for eksempel funksjon eller formål. Dette bekrefter arkitektene i dybdeintervjuene ved å legge vekt på å tegne amfier etter hva skolen ønsker å bruke amfiet til. På lik linje skriver Utdanningsetaten (2012) i kravspesifikasjonen at kunnskapstrappa skal brukes til amfiarrangementer som foreldremøter, informasjon og forestillinger. Ut fra dette kan man si at formålet med amfiet er med på å definere amfitypen.

Som påpekt tidligere er beliggenhet, formål og funksjon, variabler i kategoriseringen av amfier. Med utgangspunkt i funnene fra de ulike anvendte metodene til forskningsspørsmålet, er det valgt å dele amfiene inn i følgende kategorier: Samlingsamfi, sceneamfi, undervisningsamfi og trinnamfi. De ulike amfitypene vil gjennomgå og diskuteres nærmere sett i lys av relevant teori.

Samlingsamfi

Felles kravspesifikasjon for Oslo, utarbeidet av Utdanningsetaten (2012), skriver at formålet med kunnskapstrappa er at den skal brukes til samlinger av store grupper. Amfiet skal være lokalisert ved inngang, i vestibyle, nærliggende til bibliotek, og hos ungdomstrinnet nær kantine. På lik linje som Utdanningsetaten (2012), snakker arkitektene i dybdeintervjuene om det tredimensjonale torget, og amfiet som en del av fellesarealet. Formålet med disse amfiene er å skape uformelle møteplasser, og å være et sosial samlingssted. Av de besøkte skolene hadde tre av ti denne typen amfi (Tabell 4).

Resultatene av tabell 5 viser at denne typen amfi beliggende i nærhet til kantine- og inngangsareal benyttes av elevene som oppholdssted, og til å spise lunsj i. Videre brukes amfiet til å gi ut informasjon, og sjeldne ganger til forestillinger. Ut fra hvordan amfiet benyttes kan det være interessant å knytte de empiriske funnene opp til studiet av Skantze presentert av Bjørklid (2005). Kan samlingsamfiet, som ikke har et konkret formål være et såkalt mellomrom, som Skantze beskriver som verdifulle arealer for barn og unge?

I skoledokumentasjonen ble denne typen amfi referert til som "Åpent amfi i fellesareal". Figur 4 viser at amfitypen står for 30 % av de kartlagte amfiene. Videre tyder kommentarene fra det åpne kommentarfeltet på at et samlingsamfi med beliggenhet midt i skolebygget, ofte refereres til som "hjertet" i skolen. En kan derfor hevde at beliggenheten til amfiet er med på å bestemme hvordan amfiet blir brukt.

Figur 21 - Illustrasjon: Samlingsamfi beliggende i hjertet av skolen. Kilde: LINK Arkitektur

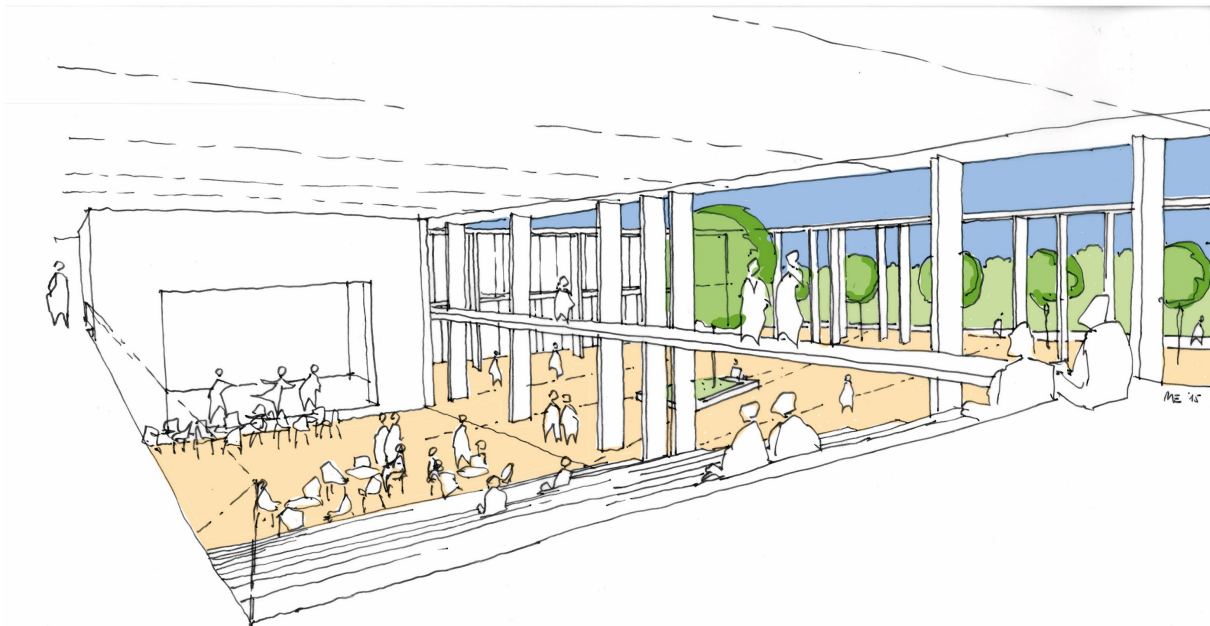
Sceneamfi

Ofte er samlingsamfiet i skolene utstyrt med scene. Amfiet får en helt annen funksjon og bruksområde med en scene eller et scenegulv foran, som gjør at sceneamfiet danner en egen kategori. Resultatene fra skoledokumentasjonen som presenteres i figur 4, viser at 24 % av de 180 kartlagte amfiene har scene. Videre har fire av de ti besøkte skolene amfi med tilknyttet scene. Bruksområdene til amfiene med scene er videre enn amfiene uten scene. Som det fremgår av resultatene fra skolebesøkene i tabell 5 brukes samtlige av amfiene med scene til forestillinger og arrangementer i regi av skolen, og til utleie av lokalet etter skoletid. Igjen passer det å ta frem Buvik (2000) sin forklaring på hvordan et fellesrom innenfor hovedinngangen er med på å forbinde skolen og nærmiljøet.

Dersom en betrakter figur 8, som viser en oversikt av beliggenheten til amfiene i spørreundersøkelsen, fremgår det at 18 % har beliggenhet i tilknytning til musikkrom. Sammenlikner man dette resultatet med resultatet fra dybdeintervjuene, sier Martin Ebert hvordan de ofte tegner musikkrom og scene inn i amfiarealet, og på den måten oppnår et kulturhus. En rimelig konklusjon kan derfor være at de som har krysset av for at amfiet ligger tilknyttet musikkrom også har scene. I noen tilfeller har også musikkrommet fungert som et black box-teater.

Samtidig som det er synlig at et sceneamfi har flere bruksområder, er det også tydelig at det settes flere krav til et amfi av denne typen. Av resultatene fra skolebesøkene (Tabell 4) fremgår det at alle amfiene med scene har audiovisuelt utstyr, solskjermingsmuligheter og

gjort flere akustiske tiltak enn amfiene uten scene. Dette er nok ikke tilfeldig og antagelsen er derfor at et sceneamfi krever mer tilrettelegging enn et amfi uten scene.

Figur 22 - Illustrasjon: Sceneamfi på Åsgård skole, Ås. Kilde: LINK Arkitektur

Undervisningsamfi

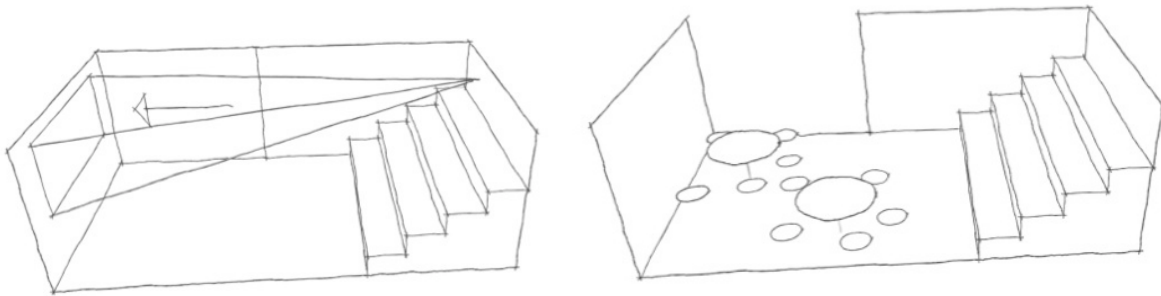
Resultatene fra skoledokumentasjonen viser at 24 av de 180 gjennomgåtte skolene hadde amfi i eget rom (Figur 4). Dette utgjør 14 %. Likeledes viser figur 8 at andelen av amfi i undervisningsrom, fra skolene som har deltatt i spørreundersøkelsen utgjør 9 %. Av skolebesøkene var det kun én skole som hadde amfi i undervisningsrom. Sammenlikner man disse resultatene er det en antydning til at amfier i undervisningsrom er en underrepresentert gruppe. En skulle kanskje vente at andelen av undervisningsamfier var høyere ut fra figur 14, som sier at 59 % av rektorene sier seg enige i at amfiet brukes til undervisning. Bakgrunnen for dette kan ligge i en forskjell mellom formell og uformell undervisning. På den måten kan det tenkes at formell undervisning skjer i et undervisningsrom, mens uformell undervisning skjer i amfier utenfor klasserommet.

Amfiene i undervisningsrom trekker linjer til Buvik et al. (1995) sin beskrivelse av miniauditoriet, som hadde som formål å brukes til diskusjon og informasjon. Fordelen med amfiet som undervisningsmetode er at elevene ses og høres, hvilket er en viktig faktor i skolen ifølge Baune (2007).

Trinnamfi

Resultatene fra dybdeintervjuene viser at arkitektene i tillegg til amfier i fellesrom og undervisningsrom, tegner trinnamfier (Tabell 6). Dette er amfier med beliggenhet i gang og trinnarealer, samtidig som det opptar vrangleareal mellom klasserom. Dette amfiet kan sammenliknes med amfi i gangareal, som var en av amfitypene i skoledokumentasjonen. Som man ser av figur 4 har amfi i gangareal en fremtreden på 26 % av skolene. Hensikten med amfier i gangareal samsvarer med ERFA (1979) sin idé om at gangarealet må brukes til mer enn trafikk.

Dersom vi ser på artikkelen til Utdanningsdirektoratet (2012), peker de på et skrått amfi som en formidlingsplass i hjemmearealene i skolebygg. Dette bruksområdet stemmer overens med trinnamfiet fra skolebesøket, som hadde sin beliggenhet i garderobearealet mellom flere klasserom. Elever og ansatte på skolen fortalte at amfiet hovedsakelig ble brukt av elevene til selvstendig skolearbeid, og av de ansatte til å gi ut beskjeder og informasjon. Dersom man sammenlikner trinnamfiene med beliggenhet i undervisningsrom, ser man at bruksområdene skilles av formell og uformell undervisning.

Figur 23 - Illustrasjon: Fleksible trinnamfier. Kilde: LINK Arkitektur

5.1.4 Hva kjennetegner et godt amfi?

Forskningsspørsmålets siste underspørsmål har tatt sikte på å finne ut hva som kjennetegner et godt amfi. Med utgangspunkt i resultatene fra de ulike metodene som er benyttet, i tillegg til teori, vil dette spørsmålet drøftes og punktvis ta for seg ulike momenter ved amfiet. I diskusjonen av hva som er påvirkende faktorer for å utgjøre et godt amfi, vil kun temaer som har inngått i metodene tas med. Det vil ikke spekuleres i faktorer som kan være medvirkende, med mindre det fremgår fra den anvendte teori.

Flere steder i teorien omtales amfiet som en flerfunksjonell innredning, som kan brukes til både undervisning av formell og uformell art, i tillegg til forestillinger og arrangementer. For eksempel av Cold (1980), som beskriver amfiet som et "flerformålsareal" for både debatt og forestillinger. Imidlertid kan det se ut til at et flerfunksjonelt amfi, ikke alltid er den beste løsningen.

Avslutningsvis i dybdeintervjuene ble arkitektene stilt et spørsmål som hadde som hensikt å høre hva de synes utgjorde et godt amfi. Svarene de to arkitektene ga, bunner ut i den samme konklusjonen: Et godt amfi er situasjonsbestemt, og må svare på det formålet skolen ønsker at amfiet skal ha (Tabell 6). Likeens viser resultatene fra skolebesøkene at de skolene som ikke er i tilknytning til et konkret formål, er de som blir minst brukt (Tabell 5). Dette understøttes i flere av kommentarene fra spørreundersøkelsen, hvor en rektor beskriver deres amfi som at det "faller mellom to stoler". Det er verken egnet til undervisning og forestillinger, eller som sosialt samlingspunkt.

Formål

På bakgrunn av dette er det viktig at skolene stiller seg spørsmålet ”Hva ønsker vi å bruke amfiet til?”. Deretter kan arkitektene tegne et amfi som passer den enkelte skolens behov. Amfitypene vil da være ulike variasjoner av kategoriene som ble tydeliggjort i forrige underkapittel. I enkelte tilfeller vil et flerformålsamfi være løsningen, mens i andre tilfeller vil for eksempel et auditorium være det skolene egentlig behøver. Et av spørsmålene i spørreundersøkelsen, hadde som mål å undersøke hvorvidt amfiene i skolene har innfridd de forventninger som skolene har hatt til amfiet. Resultatene av figur 17 viser at 68 % er enige i at amfiet i deres skole har svart til forventningene, mens 11 % stiller seg uenige i påstanden.

Beliggenhet

Litteraturen og resultatene fra de anvendte metodene tyder på at den beste plasseringen av et amfi, bestemmes ut fra amfiets formål. Eksempelvis bør et amfi som brukes til arrangementer i og etter skoletid, plasseres i nærheten av hovedinngangen. Slik det fremkommer av Buvik (2000) sitt poeng, er dette en god måte å forbinde nærmiljø og skole på. Arkitekt Martin Ebert utdyper dette ved å planlegge at skolens inngangsparti og fasade fører en rett inn i et såkalt kulturhus med amfi. På den måten blir det en glidende overgang mellom inne og ute (Tabell 6). En av kommentarene fra spørreundersøkelsen nevner positive og negative aspekter ved å ha et amfi innenfor skolens hovedinngang. Vedkommende trekker det frem som positivt at besøkende får observere hva som rører seg på skolen, men stiller seg kritisk til at det kan virke forstyrrende med trafikk i inngangspartiet.

Som Utdanningsdirektoratet (2012) nevner, er et amfi i skoleanleggets hjemmeområde en fordel når man skal gjennomgå lærestoff og informasjon for en eller flere klasser. Dette stemmer godt overens med observasjonen fra skolebesøkene, som viser at trinnamfiet mellom klasserommene ble brukt til nettopp dette og til selvstendig arbeid av elevene. Videre viser resultatene fra skolebesøkene at et undervisningsrom er en hensiktsmessig beliggenhet for amfiet, dersom undervisningen er av formell karakter. På den måten blir alle sett og inkludert, hvilket er en viktig faktor for elever (Baune, 2007; Buvik et al., 1995).

Ut fra dette kan man se hvordan formålet med amfiet kommer til syne gjennom beliggenheten. På lik linje kan man planlegge amfiet i tilknytning til scene, musikkrom, bibliotek, administrasjon, kantine, garderobes, gymsal og så videre etter hva man ønsker at amfiet skal brukes til.

Utforming

Det samme gjelder for amfiets utforming, der formålet er den styrende faktoren.

Resultatene fra spørreundersøkelsen tar blant annet for seg amfienes størrelser. Figur 9 forteller om respondentenes enighet til påstanden som sier at amfiet er stort nok for skolens behov. 68,2 % sier seg enige i påstanden, mens 17 % er uenige. Av de åpne kommentarene blir det nevnt tolv ganger, at skolene kunne ønske at amfiene var større. Det er på den annen side ingen kommentarer som signaliserer at amfiene burde vært mindre. Implisitt kan vi ut fra dette trekke konklusjonen om at de store amfiene er mest populære?

Likt for alle amfier, bør det estetiske uttrykket i og rundt amfiet vektlegges. Ifølge Cold (2003) oppfatter og vurderer elevene sine omgivelser på lik linje som de voksne. Ut fra dette

kan man lese at dersom ønsket er at amfiet skal oppta en spesiell plass i skolen, må det rettes oppmerksomhet rundt dette i planleggingen. Resultatene fra skolebesøkene viser at fem av ti amfiarealer var utsmykket med kunst. Dersom Byggforsk (2009) har rett, vil dette være med på å øke den estetiske kvaliteten i arealet.

Dagslys

I spørreundersøkelsens spørsmål som omgjaldt dagslys i amfiet, viser figur 10 at 72 % av respondentene er enige i at amfiet får nok dagslys, mens 18 % er uenige i utsagnet. Videre viser figur 11 en fordeling av meningene sett i relasjon til amfiens beliggenhet. Ut fra dette er det tydelig at amfier i tilknytning til kantine, inngangsparti og bibliotek, er amfier som får nok dagslys. Amfier i idrettsanlegg, eget rom, musikkrom og undervisningsrom, kommer derimot dårligere ut av undersøkelsen, og har større uenighet hvorvidt de får nok dagslys eller ei.

Videre ser man i spørreundersøkelsens åpne kommentarfelt, at det også her er uenighet om dagslysbehov i amfiarealet. Dagslys blir nevnt syv ganger, hvorav fire av respondentene ønsker mindre dagslys, mens de tre andre vil ha mer dagslys. Som det fremgår av resultatene fra dybdeintervjuene i tabell 6 er arkitektene derimot entydige i at dagslys bør være et element i amfiet. De ulike resultatene tatt i betraktning viser at tilgang på dagslys i amfier, bør vurderes ut fra hvilket formål amfiet skal ha.

Akustikk

Akustikk var et tema som ikke ble med i spørreundersøkelsen, hvilket gjør grunnlaget for drøftingen noe tynt. Derimot var dette et tema ved skolebesøkene og dybdeintervjuene, samtidig som tre av de uavhengige kommentarene til spørreundersøkelsen omhandlet akustikk. Samtlige av disse kommentarene, inneholder negative aspekter og erfaringer med dårlig akustikk i amfiet. Resultatene fra skolebesøkene i tabell 4 viser at ni av ti skoler har synlige støydempende tiltak rundt amfiet, mens det kun er én som ikke har det. Betrakter man tabellen ser man at amfiet uten akustikkregulerende tiltak verken brukes til forestillinger, arrangementer eller utleie.

Som det fremgår av resultatene fra dybdeintervjuene er god akustikk en faktor arkitektene er svært opptatt av (Tabell 6). Ut fra samtlige resultater som omhandler akustikk, samt erfaringer og meninger som kom fram under skolebesøkene på dette området, virker det som at majoriteten av amfiene har gode akustikkregulerende tiltak. Resultatene fra tabell viser at amfiens bruksområder er preget av aktiviteter som krever gode lydforhold, og av dette kan vi lese at det er god og velfungerende akustikk i arealene.

Komfort

42,8 % av respondentene i spørreundersøkelsen sier seg enige i at amfiet er komfortabelt å sitte i, mens 25,8 % svarer at amfiet er ukomfortabelt å sitte i. Likeledes poengteres ubehaget ved å sitte i amfiet i tre av kommentarene fra det åpne kommentarfeltet. Ut fra dette, skulle en tro at skolebesøkene viste at flere enn to av ti amfier hadde komfortøkende tiltak. I disse skolene var sitteputer tilgjengelige i amfiet. Det kan allikevel være vanligere enn det viser seg fra resultatene, da dette ikke ble direkte undersøkt i spørreundersøkelsen.

Ut fra kommentarene og samtalene fra skolebesøkene, ligger det til grunn for å mene at amfier for lengre opphold, som til forestillinger og undervisning, bør ha tilgjengelige sitteputer eller lignende. På den måten blir amfiet, om ikke annet, mer brukervennlig. På lik linje med de andre momentene i et amfi, er dette også en formålsbestemt faktor.

Sikkerhet

Som det fremgår av oppgaven er det ikke funnet teori som tyder på at det finnes krav eller retningslinjer til et amfi med tanke på sikkerhet. Skolebesøkene derimot, viser et vidt spekter av ulike tiltak som er gjort for å sikre amfier. Den vanligste sikkerhetsfremmende innsatsen viser seg å være blokkering av amfiets øverste trinn i åpne amfier. Blokkeringene varierer i alt fra fastmonterte gjerder, til løse benker. Videre er trappeneser en repetitiv forekomst i amfiene med en andel på syv av ti. Trappenesene varierer i utforming og materialer, der noen har lister i samme materiale som resten av amfiet, noen er av antisklimaterialer, og andre har gangtrinn i et annet materiale enn stusstrinnet. Som Martin Ebert poengterer er det viktig at opptrinn og inntrinn ikke går i ett, som blant annet kan oppnås ved riktig belysning i amfiet. I tillegg er det en viktig faktor at amfiet ikke har for bratt stigning, men dette er ofte trappen i tilknytning til amfiet en bestemmende faktor for.

Resultatene fra dybdeintervjuene viser at arkitektene har svært god erfaring med amfier, der ingen har opplevd eller erfart ulykker. Det samme fremgår av skolebesøkene, hvor de som bidro til innsikt og kommentarer, alle sa at de ikke var kjent med ulykker eller lignende. Samtidig kom det frem av skolebesøkene at én av skolene hadde opprettet forbud mot å oppholde seg i, og å leke i amfiet, for å unngå ulykker. Det skal nevnes at dette amfiet var utført i betong og det var ikke utstyrt med trappeneser. Likeså var det et amfi fra skolebesøkene som hadde satt opp kryssfinérplater i toppen av amfiet for å lukke det, slik at elevene ikke kunne løpe opp og ned. Skolene dette gjaldt var begge barneskoler og det kan derfor tenkes at i planleggingen av et amfi må brukergruppen og amfiets formål ses i sammenheng. Funnene tilsier at det er manglende teori på området og at dette bør utarbeides for å sikre fremtidens amfier en høyere brukervennlighet.

Universell utforming

Den siste faktoren som kan være med på å utgjøre et godt amfi er universell utforming, slik at alle og enhver vil oppfatte amfikonstruksjonen som et positivt sted å være. Som heftet av Dale et al. (2013) tilsier er det ingen konkrete krav til amfiet, men flere anbefalte tiltak som bør gjennomføres ved planlegging av et amfi i offentlige bygg. Tiltakene går ut på snusirkler for rullestoler, synlige sklisikre trappeneser i trinnene, og håndløpere i ytterkant av amfiet. Dersom en sammenlikner anbefalingene fra Dale et al. (2013) med resultatene fra skolebesøkene, er mange av tiltakene synlige i skolene: 7 av 10 har synlige trappeneser og 8 av 10 har håndlister i ytterkant av amfiet.

I heftet 220.315 Universell utforming av skolebygninger påpekes viktigheten av god akustikk og støydempering i bygget for å oppnå en god opplevelse for hørselshemmede (Byggforsk, 2012). Ser man på resultatene fra observasjonsmetoden i skolene har 9 av 10 amfiarealer lyddepemde løsninger. Like viktig er oppmerksomhetsfelt foran trapper og andre hindringer viktige tiltak for mennesker med nedsatt synsevne (Byggforsk, 2012). Forholdene tatt i betraktning viser at halvparten av de ti skolene har faremerking foran trappene i amfiet

(Tabell 4). Videre kan det stilles spørsmål om det burde være faremerking foran selve amfiet også? Dette kan imidlertid også ha en motsatt effekt og være villedende.

Et av momentene som ble notert under observasjonen av de ulike amfiene under skolebesøkene, var hvorvidt selve amfiarealet var tilrettelagt for rullestolbrukere. Alle skolebesøkene viser en romslig plass rundt amfiet, slik at rullestolbrukere har god plass til å snu og bevege seg uanstrengt. Det som derimot er overraskende er at kun én av de ti skolene har lagt til rette for rullestol i amfiet. Dette amfi var et amfi i undervisningsrom, der man kunne ta ut en del av det nederste trinnet for så å rulle en rullestol inn. Konstruksjonen var laget slik at en rullestol da ville sitte på lik høyde som de som sitter ved siden av i amfiet. Denne typen tiltak kom ikke til syne i noen av de andre besøkte amfiene. Allikevel er det rimelig å tenke at en rullestolbruker vil parkere stolen på det nivået en kommer inn, enten det er i bunnen eller på toppen av amfiet. På samme måte er det derfor viktig å planlegge tilgjengelighet til heis og toaletter etc. Og generell god sirkulasjon i og omkring amfiarealet.

Ut fra Kultur- og kirkedepartementet (2009) sin beskrivelse av universell utforming i etterarbeider til opplæringslova §9a-2, skal loven motvirke diskriminering ved å tilby lik tilgjengelighet for alle. Fra et fortolkende ståsted kan det ut fra loven stilles spørsmål ved blokkering i toppen av amfiet, som eksempelvis åtte av ti skoler hadde i skolebesøkene (Tabell 4). Dette blir et dilemma der sikkerhet og universell utforming skaper en interessekonflikt og temaet er utenfor forskningsspørsmålets motiver.

Dybdeintervjuene viser at universell utforming er et bevisst tema i utformingen av amfier i skolebygg, men at det likeledes ikke finnes et svar på hva som er den beste løsningen. Ut fra dette er det grunn til å si at det mangler teori på området og at det vil være ulike løsninger for ulike amfikonstruksjoner.

5.2 Oppsummering av diskusjon

Gjennom dette kapitlet har funnene fra de ulike anvendte metodene blitt drøftet i lys av relevant teori. Selve konklusjonen av det som er blitt drøftet vil belyse forskningsspørsmålet i neste kapittel.

6.0 Konklusjon

På bakgrunn av forskningsspørsmålets hoved- og underspørsmål vil dette kapitlet oppsummere de resultater som er kommet frem i oppgaven.

Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?

Funnene fra de ulike anvendte metodene i oppgaven tyder på at amfikonstruksjonen er mer enn et bygningselement i skolens infrastruktur. Den har i tillegg en pedagogisk, sosial og estetisk rolle, så vel som den er en del av skolens identitet.

Amfienes største brukergruppe er elevene, med en enighet blant respondentene på 84 %, etterfulgt av henholdsvis ansatte (37 %), kveldsgjester (36 %) og foresatte (26 %). På samme måte er forestillinger amfienes største bruksområde, med en enighet på 73 %. Videre er informasjon (69 %), sosialt samlingspunkt (63 %) og undervisning (59 %), populære bruksområder i amfiarealene.

Amfiet har en *pedagogisk rolle*, da det er et viktig element i barns tilegning av faglig og sosial kunnskap. Arealet skaper en arena for både formell og uformell undervisning. Resultatene tilsier at 59 % prosent av amfiene brukes til undervisning, der kun 9 % har beliggenhet i undervisningsrom. På den annen side fungerer amfiarealet som torget i en by, der man møtes og lærer høflighet og å ta hensyn til hverandre.

Amfiets *sosiale rolle* avspeiler seg i resultatene, der 63 % av respondentene i spørreundersøkelsen mener at amfiet er et sosialt samlingspunkt i skoleanlegget. Samtidig fremkommer det av resultatene fra skolebesøkene at amfiene med opplegg for scene og audiovisuelt utstyr, er verdifulle arealer til sosiale aktiviteter både i og etter skoletid. Basert på resultatene er det grunn til å si at amfiet er en sosial møteplass for skolen, men den har også en verdifull rolle for nærmiljøet.

Som resultatene antyder er amfiene populære, og det hersker liten tvil om at amfiet har en betydning for skolens *identitet*, likesom den har en *estetisk rolle*. Det er ikke uten grunn at konstruksjonen har mange og kjære navn: "Hjertet", "Tribunen", "Pangea", "Kunnskapstrappa" og "Torget", er blant flere navn som har dukket opp under datainnsamlingen. I spørreundersøkelsens spørsmål som omgjaldt stolthet, svarte 72 % av rektorene at amfiet er en stolthet for skolen. Videre svarte 50 % av rektorene på skoler uten amfi at de så behovet for en slik konstruksjon. Amfiet oppfyller både sosiale - så vel som funksjonelle behov

Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?

Kartleggingen av amfienes inntreden i grunnskoler viser at amfiene har en jevn, men lav stigning fra år 2000, og omfanget økes betraktelig fra og med 2010. Det ligger derimot ikke til grunn resultater i oppgavens datamateriale som kan gi et konkret svar på hva som har ført til dagens bygging av amfier i skolebygg. Det er likevel ønskelig å peke på flere faktorer, som kan ha vært viktige pådrivere for amfienes inntog og forankring.

Ønsket om skolen som et samfunns- og kulturhus, og ytterligere krav til skolens kulturtilbud, gir økt etterspørsel etter et areal for scene, utstyr og publikumsplasser. Samtidig skaper

befolkningsveksten i Norge, som følge av økt innflytting, og sammenslåingen av skoler, som fører til større og færre skoler, et behov for fellesarealer i skolebygget. Likeledes skal skolen utformes med tanke på en friere pedagogikk enn tidligere, der ulike læringsmetoder skal benyttes i ulike læringsarealer. Ny teknologi skal tas i bruk, og den enkelte elev skal ses og høres. Med et behov for fellesskapsløsninger og pedagogiske retningslinjer som setter krav til utforming av skoleanlegget, finner vi utgangspunktet for amfiet. Hva som derimot legger til rette og fremmer byggingen av konstruksjonen, er et økt fokus på skolebyggets estetiske rammer og økonomiske ordninger som gjør utbyggingen mulig.

Hvordan kan amfiene kategoriseres?

Resultatene viser at amfiene varierer i størrelse, fasong, funksjon og formål. Med utgangspunkt i funnene fra de ulike anvendte metodene til forskningsspørsmålet, er amfiene blitt inndelt i følgende kategorier: *Samlingsamfi*, *sceneamfi*, *undervisningsamfi* og *trinnamfi*. Amfiene er kategorisert på grunnlag av flere faktorer som beliggenhet, funksjon og formål.

Likeledes skiller det mellom *åpne og lukkede amfier*, for hver amfitype. Et åpent amfi har sin plass i et areal som åpner for gjennomgang og bevegelse, og et lukket amfi er skjermet for gjennomgang og trafikk.

Hva kjennetegner et godt amfi?

Et godt amfi er *situasjonsbestemt* og må svare til det formålet skolen ønsker at amfiet skal ha. Resultatene tilsier at et flerfunksjonelt amfi ikke alltid er den beste løsningen. Avhengig av formålet må man vurdere ulike momenter ved amfiet. Beliggenhet og utforming planlegges på grunnlag av ønsket brukergruppe og bruksområde. Videre er hensyn til dagslys, akustikk og komfort viktige faktorer for å øke brukeropplevelsen i amfiarealet. I tillegg er det flere nødvendige tiltak innen sikkerhet og universell utforming som amfiet bør etterstrebe for at det skal være et godt amfi.

7.0 Avslutning

Målet med denne studien har vært å belyse i hvilken grad funnene i oppgaven kan ha en verdi for skolehverdagen og videre forskning.

7.1 Betydning av funn

Arbeidet i denne oppgaven har hatt som mål å belyse og å sette fokus på amfier i skolebygg. Gjennom å nå ut til 2442 rektorer på grunnskoler i Norge, besøke skoler med amfier, være i kontakt med fagpersoner i skolebyggebransjen og i tillegg snakke med arkitekter som til daglig arbeider med skolebygg, er det allerede satt et økt fokus på temaet. Samtidig som temaet har blitt belyst av ulike perspektiver og funn gjennom studien.

Forskningsoppgaven har tatt sikte på legge til grunn en forskningsrapport for videre forskning på området. Datamaterialet som er produsert i oppgaven belyser flere sider ved amfier og dens kvaliteter og dette gir et godt grunnlag for å kunne bygge bedre og mer brukervennlige amfier i fremtidens skoler.

Oppgaven gjør rede for at det finnes mange ulike typer amfier i skolebygg i Norge. Det er naturlig å stille spørsmål ved hvordan det videre utviklingen av amfiene vil være. Kommer vi til å se en ensrettet utvikling eller er utviklingen heterogen? Arkitekt Martin Ebert tror vi vil se en tydeligere differensiering av amfiene i de ulike landsdelene i Norge fremover (Tabell 6).

7.2 Studiens implikasjoner og videre forskning

Arbeidet med denne oppgaven har svart på mange spørsmål underveis, samtidig som den har gitt opphav til nye spørsmål. Fra begynnelsen av i dette forskningsarbeidet var det klart at dette var et tema det var forsket lite på. Denne oppgaven utgjør dermed et grunnstudie for senere forskning, og med utgangspunkt i de resultatene som har fremkommet i dette arbeidet, er det mye man kan og bør forske videre på. Noen av disse arbeidene kan ha følgende perspektiver:

Amfier sett fra elevenes perspektiv

Først og fremst ville det vært interessant å lage et forskningsoppgave som tar for seg amfiets bruksnytte og betydning fra elevenes perspektiv. Samtidig ville det vært naturlig å sammenlikne undervisning i amfiet med undervisning i tradisjonelt klasserom. Hva er fordeler med amfiet? Hva er ulemper? Hvilket utbytte gir amfi i et undervisningsrom for elevene? Hva kan et amfi tilby elevene som de ikke får i et vanlig undervisningsrom? Har skoler med amfier i undervisningsrom bedre eller dårligere karakterer?

Sikkerhet og universell utforming

Som det har fremkommet av oppgaven finnes det få retningslinjer og krav til amfiene. Både sikkerhet og universell utforming, er momenter ved amfiet som flere steder har vært utestående. Hvordan kan man optimalisere amfiene med tanke på sikkerhet og tilgjengelighet? Dette er et viktig og spennende tema, ikke minst med tanke på videre bygging av skoler med amfier.

Få amfier på kartet

I Byggforsk sitt hefte 342.205 *Grunnskolebygg Funksjoner og arealer*, som tar for seg planlegging og utforming av skolebygg, er amfiene nevnt kun som eksempler tatt ut fra eksisterende grunnskolebygg. For å rette et fokus på bygging av amfier, burde heftet inneholdt anbefalinger og tiltak rundt det å planlegge en skole med amfikonstruksjon. Her burde ulike amfityper presiseres, og ikke bare amfiet i allrommet få fokus.

8.0 Litteraturliste

- Amundsen, B. (2015). *Sånn får vi god skole, mener skoleforskeren*. Tilgjengelig fra: <http://forskning.no/samfunn-barn-og-ungdom-samfunnskunnskap-skole-og-utdanning/2015/04/sann-far-vi-god-skole-mener>. Hentet 07.02.2016
- Baune, T. A. (2007). *Den skal tidlig krøkes - Skolen sett i historisk perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Befring, E. (2002). *Forskningsmetode, etikk og statistikk*. Oslo: Det Norske Samlaget
- Bomgardner, D. L. (2000). *The Story of the Roman Amphitheatre*. Routledge
- Buvik, K. (2000). *Skoleanlegg: Veivalg ved utforming av grunnskoler*. Kommuneforlaget
- Buvik, K. et al. (1995). *Skoleanlegg – forbedring og fornyelse. Grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring*. Oslo: Kommuneforlaget
- Byggteknisk forskrift (2010). *Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift)*.
- Byggforsk, SINTEF. (2009). 342.205 *Grunnskolebygg Funksjoner og arealer*. Oslo
- Byggforsk, SINTEF. (2012). 220.315 *Universell utforming av skolebygninger*. Oslo
- Campbell, J.W.P. og Tutton, M. (2014). *Staircases History, Repair and Conservation*. Routledge
- Cold, B. (1980). *Et bedre skolemiljø*. Trondheim: Tapir
- Cold, B. (2003). *Skoleanlegget som lesebok - en studie av skoleanlegget som estetisk ramme for læring og velvære*. Synteserapport 2003 og fem delrapporter. NTNU og Norges forskningsråd
- Dale, S. et al. (2013). *Universell utforming – publikumsbygg. Et prosjekteringsverktøy*. Direktoratet for byggkvalitet
- Dalland, O. (2013). *Metode og oppgaveskriving*. 5. Utgave. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS
- Ebdrup, N. (2010). *Arkitektur støtter demokratiet*. Tilgjengelig fra: <http://forskning.no/arkitektur/2010/08/arkitektur-stotter-demokratiet>. Hentet 07.02.2016
- ERFA om skolebygg. (1969). *Europeisk skoleutvikling*. Nr 11. Juni 1969. Oslo: Grunnskolerådet

- ERFA om skolebygg. (1979). *Planlegging og utforming av skolebygg i grunnskolen*. Nr 20. Juni 1979. Oslo: Grunnskolerådet
- Gunnarsjaa, A. (1999). *Arkitekturleksikon*. Oslo: Abstrakt forlag
- Holme, I. M og Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk*. 3. utgave. Otta: Forfatterne og TANO A.S.
- Houck, L. D. (2013). *Trenger vi dagslys i skolen i dag?* Arkitektur N . 2 / 2013 side 16-25
- Hovik, H. (2015). Vil skape gode samlingspunkt, *Sunnmørsposten*, 01.10 2015. Tilgjengelig fra: <http://www.smp.no/nyheter/alesundogomland/2015/10/01/%E2%80%93Vil-skape-gode-samlingspunkt-11634675.ece>. Hentet 15.01.2016
- Husbanken (2015). *Statens Byggeskikkpris*. Tilgjengelig fra: http://www.husbanken.no/byggeskikk/statens_byggeskikkpris_tidligere/. Hentet 29.04.2016
- Husbanken (2016). *Disse byggene konkurrerer om Statens byggeskikkpris 2016*. Tilgjengelig fra: <http://www.husbanken.no/byggeskikk/statens-byggeskikkpris/disse-byggene-konkurrerer-om-statens-byggeskikkpris-2016/>. Hentet 29.04.2016
- Jacobsen, S. E. (2002). *God arkitektur gir lærelyst*. Tilgjengelig fra: <http://forskning.no/arkitektur-barn-og-ungdom-skole-og-utdanning/2008/02/god-arkitektur-gir-laerelyst>. Hentet 07.02.2016
- Jordheim, H. S. (1995). *Ti bud for skoleanlegg*. Oslo: Foreldreutvalget for grunnskolen.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014). *Statens byggeskikkpris*. Artikkel. <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/bygg/ryddemappe-byggeskikk/byggeskikk-og-omradeutforming2/id512812/>. Hentet 29.04.2016
- Kulturdepartementet. (2002). *Den kulturelle skulesekken*. Meld. St. Nr. 38 (2002-2003). Oslo: Kulturdepartementet.
- Kulturdepartementet. (2011). *Kultur, inkludering og deltaking*. Meld. St. Nr. 10 (2011–2012). Oslo: Kulturdepartementet.
- Kultur- og kirkedepartementet. (2009). *arkitektur-nå Norsk arkitekturpolitikk*. Oslo: Kultur- og kirkedepartementet
- Kunnskapsdepartementet. (2003). *Kultur for læring*. Meld. St. Nr. 30 (2003-2004). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Kunnskapsdepartementet. (2007). *IKT, Kunnskapsløftet og morgendagens skole*. Tale. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

- Kunnskapsdepartementet. (2010). *Kulturskoleløftet. Kulturskole for alle*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/-kulturskoleloftet/id625582/>. Hentet 01.03.2016
- Kunnskapsdepartementet. (2014). *Lærerløftet. På lag for kunnskapsskolen*. Trykk: 07 Aurskog. 09/2014. Artikkel. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Kuuskorpi, M. og González, N. C. (2011). *The future of the physical learning environment: School facilities that support the user*. CELE Exchange, Centre for Effective Learning Environments 2011/11, OECD Publishing. Tilgjengelig fra: <http://www.oecdilibrary.org/docserver/download/-5kg0lkz2d9f2.pdf?expires=1382720570&id=id&accname=guest&checksum=A0685AE8AC67CFE79C4D43705E72966B>. Hentet 16.03.2016
- Larsen, P. T. (2004). Tusenvis av norske skolefolk har studert vår modell. *Lektorbladet*. Nr. 7 – 3. Årgang, side 4-7.
- Mäkitalo-Siegel, et. al. (2010). *Classroom of the future. Orchestrating Collaborative Spaces*. Rotterdam: Sense Publishers
- Moen, T. Og Karlsdóttir, R. (2011). *Sentrale aspekter ved kvalitativ forskning*. Otta: Tapir Akademisk Forlag
- Mydland, L. Og Sognnæs, J. (2010). *Hovedtrekk fra Osloskolens historie*. Oslo: Undervisningsbygg
- Myhre, Reidar. (1997). *Den norske skoles utvikling. Idé og virkelighet*. Oslo: Ad Notam Gyldendal
- Myrdal, Steinar. (2005). *Fokus på skolebygg: Tilgjengelighet - planlegging – brukermedvirkning*. Norges Handikapforbund
- NAL. (2001). *Konkurranserveileder. Arkitekter og konkurranser*. Norske Arkitekters Landsforbund og Norges Praktiserende Arkitekter
- Nasjonalt skoleregister. (2016). NSR Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: <https://nsr.udir.no/>. Hentet 05.01.2016
- Nettavisen. (2013) *Regjeringen vil rehabilitere 1.000 skoler*. Tilgjengelig fra: <http://www.nettavisen.no/3664473.html>. Hentet 15.02.2016
- Opplæringsloven (1998a). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa*. Kapittel 1 Formål, verkeområde og tilpassa opplæring m.m. § 1-1. Formålet med opplæringa
- Opplæringsloven (1998b). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa*. Kapittel 2. Grunnskolen. § 2-1. Rett og plikt til grunnskoleopplæring

- Opplæringsloven (1998c). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa*. Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø. § 9a-2. Det fysiske miljøet
- Paulsen, G. E. (2004). 11 spørsmål om Kunnskapsløftet, *Lektorbladet*, Nr. 7 – 3. Årgang, side 14-16.
- Plan- og Bygningsloven. (2009). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)*. 8 mai 2009 nr. 27
- Skolehjelperen. (2005). *Grunnskoler*. Tilgjengelig fra: <http://skole.no/skoler/skoler.php?type=grs>. Hentet 05.01.2016
- Statistisk Sentralbyrå. (2015). *Elevar i grunnskolen, 1. oktober 2015*. Tilgjengelig fra: <http://ssb.no/utdanning/statistikker/utgrs/aar/2015-12-11?fane=tabell&sort=nummer&tabell=249028>. Hentet 14.01.2016
- Statistisk Sentralbyrå. (2016). *Folkemengde og befolkningsendringar, 4. kvartal 2015*. Tilgjengelig fra: <http://ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/kvartal> Hentet 29.04.16
- Statsbudsjettet. (2012). *Skole og svømmeanlegg – rentekompensasjon*. Tilgjengelig fra: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2012/Statsbudsjettet-fra-A-til-A/Skole-og-svommeanlegg---rentekompensasjon/>. Hentet 16.3.2016
- Statsministerens kontor. (2010). *Innvandring og integrering*. Tale til Oslo Arbeiderpartis representantskap 4. mai 2010. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/innvandring-og-integrering/id603905/>. Hentet 16.3.2016
- Ulleberg, H. P. (2002). *Skolebyggets arkitektur som ramme for sosialisering*. Tilgjengelig fra: <http://www.sv.ntnu.no/ped/hans.petter.ulleberg/Skoleanlegget.htm>. Hentet 28.02.2016
- Undervisningsbygg. (2011). *Verneplan for Osloskolene Hovedrapport*. Oslo: Undervisningsbygg Oslo KF
- Utdanningsdirektoratet. (2006). Læreplanverket for Kunnskapsløftet. *Prinsipper for opplæringen*. Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloeftet/prinsipper_lk06.pdf?epslanguage=no Hentet 28.02.2016
- Utdanningsdirektoratet. (2012). *Fleksible hjemmeområder*. Tilgjengelig fra: <http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/artikkel/49/23/Fleksible-hjemmeomrader>. Hentet 28.02.2016

Utdanningsdirektoratet. (2014). Utdanningsspeilet 2014. *Tall og analyse av barnehager og grunnsopplæringen i Norge*. Utdanningsdirektoratet 2014. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/globalassets/upload/rapporter/utdanningspeilet-2014-utskriftsversjon.pdf>. Hentet 28.02.2016

Utdanningsetaten. (2012). *Felles kravspesifikasjon Oslo kommune – Skoleanlegg 2012, del 1 virksomhetskrav*. OSLO: Utdanningsetaten Undervisningsbygg Oslo KF

Utdanningsforbundet (2015). Nøkkeltall for grunnskolen t.o.m. skoleåret 2015/16. Oslo: Utdanningsforbundet, seksjon for samfunn og analyse. Tilgjengelig fra: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Publikasjoner/Faktaark/Faktaar_2016/Faktaark%202016.01.pd. Hentet 28.02.2016

Vinje, E. (2010). *Baseskoler*. Vol.3 Nr.2, Oslo: FORMakademisk.

Vinje, E. (2011). *Baseskoledebatten i media – hvem mener hva og hvorfor?* FORMakademisk, Vol.4, Nr.1 2011, side 24-47.

9 Vedlegg

Vedlegg A Spørreskjema i Questback

Spørreskjema om amfier i skolebygg

Dette spørreskjemaet er en del av en masteroppgave ved NMBU (Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet), som omhandler amfier i skolebygg.

Et *amfi* er en trappekonstruksjon designet til å sitte i.

Spørsmålene i skjemaet har som formål å finne ut når amfitrenden startet, hvilke typer amfier det finnes i norske skoler, og hva de brukes til.

Dersom din skole ikke har et amfi er det likevel viktig å delta i undersøkelsen.

Spørreskjemaet tar maksimalt 5 minutter å gjennomføre.

På forhånd mange takk!

1) Navn på skolen (Valgfritt):

2) Byggeår på skolen:

3) Eventuelt byggeår ved siste ombygging/renovering:

4) Er skolen et kompaktbygg? (Et kompaktbygg er en bygning med kompakt planløsning og fokus på energisparing.)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

5) Har skolen ett eller flere innendørs amfier?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Spørsmål 6 besvares dersom din skole ikke har amfi.

6) Dersom skolen din ikke har amfi; ser du behov for et?

- Ja
- Nei
- Vet ikke
-

Spørsmål 7-10 besvares kun dersom skolen har amfi.

7) Hvor i skolebygget er amfiet plassert? (Det er mulig å krysse av flere)

- Inngangsparti
 - Kantine
 - Bibliotek
 - Undervisningsrom
 - Musikkrom
 - Idrettsanlegg
 - Eget rom
 - Annet
-

Spørsmål 7-10 besvares kun dersom skolen har amfi.

8) Amfiet brukes av:

	Helt uenig	Uenig	Nøytral	Enig	Helt enig	Vet ikke
Elever	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ansatte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Foresatte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nærmiljø	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Spørsmål 7-10 besvares kun dersom skolen har amfi.

9) Amfiet benyttes til:

	Helt uenig	Uenig	Nøytral	Enig	Helt enig	Vet ikke
Rekreasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosialt samlingspunkt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Informasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forestillinger	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lunsj	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Spørsmål 7-10 besvares kun dersom skolen har amfi.

10) Hvor enig er du i påstandene under?

	Helt uenig	Uenig	Nøytral	Enig	Helt enig	Vet ikke
Amfiet er et sosialt samlingspunkt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amfiet er stort nok for vårt behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amfiet får nok dagslys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amfiet er komfortabelt å sitte i	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amfiet er en stolthet for skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Amfiet står til forventningene	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11) Dersom du har noe du ønsker å tilføye om amfier i skolebygg, skriv det gjerne her:

Intervjuguide – Dybdeintervju

Masterstudent:

Ida Christine Løland, Sivilingeniørstudie i Byggeteknikk og arkitektur ved NMBU, Ås

Forskningsoppgave:

Amfier i skolebygg

Forskningsspørsmål:

"Hvilken rolle har innendørs amfier i norske grunnskoler?"

Underspørsmål:

- Når og hvorfor inntok innendørs amfier de norske grunnskolene?
- Hvordan kan amfiene kategoriseres?
- Hva kjennetegner et godt amfi?

1 Amfitrend

- Når startet dere å tegne amfier i skolebygg og hvorfor?
- Hvor stor andel av grunnskolene dere tegner har amfier?
- Teori om hvordan amfitrenden oppstod?

2 Hvilke typer amfier tegner dere?

- Åpent / lukket
- Kategorier
- Eventuelle navn på amfiene

3 Hvilke hensyn tar dere til...

- Dagslys
- Akustikk
- Sikkerhet
- Universell utforming

4 Erfaringer til amfi i grunnskolebygg

6 Fordeler / ulemper med amfi?

8 Hva mener du kjennetegner et godt amfi?

Vedlegg C Kommentarer fra åpent felt i spørreundersøkelsen

Utendørs amfier

"Amfiet har stor betydning for elevene våre og skolen som helhet. Det er utendørs, men blir brukt i alle årstider. Vi har et stort ønske om å få montert opp markiser som kan trekkes over for å kunne utnytte bruken enda mer, også i for eksempel regnvær."

Rektor, Sandnes kommune

"Skolen har et utendørs amfi som brukes til mange formål. Første skoledag - ta i mot nye 1.klassinger, elevaktiviteter, læringsarbeid, lunsj, sosialt samlingspunkt."

Rektor, Askøy kommune

"Vi har et utendørs amfi som brukes ved fellessamlinger hvor foreldre m.fl. er invitert. Da er fungerer det fint som en samlingsplass med god plass."

Rektor, Hamar kommune

"Skolen har utendørs amfi i betong med plass til alle elevene."

Rektor, Tingvoll kommune

"Vår skole har et utendørs amfi som ble lagd i forbindelse med ombygging. Dette brukes noe, men det er litt for trangt og bratt til at det innbyr til alle typer aktiviteter."

Rektor, Eidsvoll kommune

"Me har amfi ute, utan at det blir brukt så mykje til undervisning. Elevar leikar og sit der om dei har oppgåver dei skal arbeida med individuelt ute. Det blir av og til brukt om våren/sommaren ved klasseavslutningar o.l."

Rektor, Sirdal kommune

"Vi har et amfi ute i skolegården. Det er både et sosialt samlingspunkt og en læringsarena (bl.a. brukt til framføringer). Elevene ønsket et amfi, og derfor ble det bygd da skolegården vår ble renoveret."

Rektor, Ås kommune

"Vi har utendørs amfi der vi samler hele skolen ved behov. Første skoledag, sangsamlinger. Blir også brukt av klasser som er ute og har undervisning i for eksempel naturfag eller kroppsøving når det skal gis fellesbeskjeder."

Rektor, Tønsberg kommune

"Vi har eit utandørs amfi som er bygd i stein etter greske mål. Blir brukt til samling av elevar når veret tillet dette. Amfiet vart bygd ferdig i 1990, og det er absolutt eit symbol for skulen vår og noko vi er stolte av!"

Rektor, Lindås kommune

"Vi har amfi ute."

Rektor, Vestre Toten

"Uteamfi hadde vært fint!"

Rektor, Nes kommune

"Vårt amfi er utendørs og brukes også til lek i hvert friminutt."

Rektor, Ringsaker kommune

"Me har eit utandørs amfi."

Rektor, Radøy kommune

"På vår skole har vi to utendørs amfier."

Rektor, Stavanger kommune

"Vi har uteamfi som vi bruker på 17.mai og på andre arrangement der elever opptrer. skulle gjerne hatt et inne."

Rektor, Fredrikstad kommune

"Skolen har et amfi ute som vi er veldig fornøyde med."

Rektor, Bærum kommune

"Skolen har et flott uteamfi som brukes jevnlig."

Rektor, Bergen kommune

"Vi har et uteamfi som oppfyller behovene nevnt i undersøkelsen."

Rektor, Hamar kommune

"Vi har ikke et innendørs amfi, men et lite et i stein med fire avsatter ute."

Rektor, Sola kommune

"Vi har utendørs amfi. Det brukes til undervisning, forestillinger og samlinger. Vi har ingen andre fellesarenaer."

Rektor, Drammen kommune

"Vi har et amfi ute i skolegården. Det brukes sjelden, men bør benyttes oftere."

Rektor, Ullensaker kommune

"Vi har et lite utendørs amfi som brukes flittig av elevene i utetiden, og på ulike tilstelninger i skolegården."

Rektor, Oslo kommune

Beliggenhet og amfityper

"Vårt amfi var ikke med i planene ved utbyggingen i 1994. Vi så behovet for et samlingssted for hele skolen og fikk bygd et amfi av treverk som er plassert i biblioteket. Det fungerer godt til vårt behov."

Rektor, Narvik kommune

"To av rommene med amfi er egentlig tilfluktsrom, så der er det ikke dagslys. Det 3.stedet er et åpent flott amfi. Dette er lokalisert i skolens forsterkede avdeling, så det kunne nok vært lettere tilgjengelig for alle et annet sted. Skolen har også et amfi ute i tilknytning til skoleplassen. Det begynner å bli noe slitt, men brukes fortsatt i den varme delen av året."

Rektor, Bergen kommune

"Skulen er brukar av idrettshallen og amfiet som er bygd i regi av idrettslaget, i direkte tilknytning til skulen. Det er eit amfi som ein kjøre ut ved behov."

Rektor, Kvinnherad kommune

"Vi har 3 amfi i skulen. Et stort som ligger i "hjerter" av skolen. Veldig bra og veldig riktig."

Rektor, Askøy kommune

"Vi har et elektronisk amfi som vi "kjører ut" ut ved behov. Det fungerer godt til vårt behov, men tar noe plass. I tillegg er det noe utfordrende å holde rent."

Rektor, Drammen kommune

Størrelse

"Vi har tilgang til amfi i naboskolen dersom vi skulle ha behov for dette. Skolen vår har 18 elever og vi klarer oss godt med å sitte i halvsirkel når vi skal samle oppmerksomheten én vei."

Rektor, Hol kommune

"Lødingen kommune planlegger nå en ny 1-10 skole, der barne- og ungdomsskolen slås sammen. I det nye bygget planlegges en ny kinosal som også vil fungere som amfi for skolen. (60 plasser). Det planlegges også en ny "storstue" i det nye bygget med uttrekkbart amfi (120 - 280 plasser - ikke bestemt størrelse enda) og totalt plass til 400."

Rektor, Lødingen kommune

"Vi har ett amfi innendørs, fint, men alt for lite i forhold til skolens størrelse. Utendørsamfiet er stort nok, og veldig fint!"

Rektor, Asker kommune

"Skolen har for tiden 421 elever. Amfiet er litt for lite til å romme alle. Når vi sitter tett får vi presset sammen cirka 390 elever. Benkene er av betong, og det blir derfor tungt å sitte på i mer enn en time."

Rektor, Gjesdal kommune

"Vi er en liten skole med cirka 90 elever. Amfiet har kun to trinn, pluss at det er bord og stoler på gulvet i amfiet."

Rektor, Siljan kommune

"Vi har ikke fastmonterte krakker/stoler i vårt amfi, men elevene sitter på gulvet. Amfiet er i den eldste delen av skolen. Vi er en 1-4 skole med ca. 240 elever, og vi klarer å samle alle samtidig."

Rektor, Enebakk kommune

"Vi savner veldig et amfi som er større, slik at hele skolen (cirka 200 elever) eller halve skolen kan bruke det samtidig. Et amfi vi kan bruke som et sosialt samlingspunkt, til læremøter, foreldremøter etc. Det vi har i dag (et lite amfi i musikkrommet) er ukomfortabelt, upraktisk å bruke til møter, og befinner seg i et rom som er avlåst pga. musikkutstyr. Vi hadde gjerne ønsket oss et mer fleksibelt og ikke minst større amfi."

Rektor, Kristiansand kommune

"Amfiet har plass til 50 personer. Vi er en skule med omlag 160 elever."

Rektor, Norddal kommune

"Amfiet er for lite til å samla heile skulen, difor blir det lite brukt."

Rektor, Bømlo kommune

Dagslys og akustikk

"Amfiet vårt har vinduer på alle kanter ut til gangarealer og også takvinduer, slik at vårt problem er for mye lys på dagtid. Dette gjelder spesielt hvis det skal brukes prosjektor til film, PowerPoint, bilder etc."

Rektor, Stange kommune

"Det burde være en mulighet for skjerming for gjennomgangstrafikk når vi har forestillinger."

Rektor, Orkdal kommune

"Skolen har to små auditorier med plass til ca. 50 elever. Disse er altfor små, har ikke dagslys og har dårlig innelima. Her kan vi kun oppholde oss oppimot 2 timer. Skolens rektor og ansatte jobbet mye for å få et amfi i forbindelse med rehabilitering av skolen i perioden 2006- 2009.

Rektor, Stavanger kommune

"Amfiet ble bygget i 2014 og har moderne glassvegger. På ettermiddag kveld så er sollyset så skarpt at det blir ubehagelig varmt og mye gjenskinn. Skolen har derfor måtte kjøpe en løsning til 300 000 kroner for å blende av hele glassfasaden. 1 av glassene har punktert. Elever, stein og glass kan være en dårlig kombinasjon, så det kan bli dyrt å vedlikeholde en glassfasade. Amfiet vårt tar 70 elever. Dette er for lite med tanke på å samle hele skolen på 500 elever."

Rektor, Drammen kommune

"Skolen og amfiet er bygget i betong og glass. Dette gir dårlig akustikk. Her er det satt opp nye, lyddempende plater for å bedre dette i forhold til hørselshemmede elever. Tak består av vinduer med gardiner og luftemulighet, men fungerer som et drivhus på fine dager, vinduer rett mot kveldssol er sjenerende ved foreldresamlinger etc. på kveldstid."

Rektor, Eigersund kommune

"Behov for solskjerming, gode ikt- og lysløsninger er viktig, ikke gjennomgang/skjerming for gjennomgang/andre. Fint at amfiet er i egen avdeling slik at det kan leies ut på kveldstid. Gode luften-ventilasjonsløsninger er viktig."

Rektor, Tjøme kommune

Bruk

"Vi kaller vårt amfi for kulturarenaen"

Rektor, Fredrikstad kommune

"Vi har et musikkrom der det er to trinn, som vi betrakter som et lite amfi. Dette brukes til undervisning, samlinger med elevene, foreldremøter med mer. Det er absolutt et sosialt samlingspunkt. Det har ikke nok dagslys, men god belysning og bra ventilasjon."

Rektor, Alvdal kommune

"Amfiet er en bred trapp mellom museets to plan. En prosjektor i taket øverst kan vise film. "Lerretet" er en flott gaffelrigg med hvitt seil som til daglig står parallelt med trappen. Når det skal brukes svinges seilet rundt på tvers av trappen nederst, og seilet fungerer som lerret. Elevene får sitteunderlag å sitte på rett på trappens parkett-trinn."

Rektor, Asker kommune

"Vårt amfi er en selvbygd arena for samling av ett trinn elever (60 stk). Brukes mye til informasjonsøkter og forestillinger + film og lignende."

Rektor, Rana kommune

"Vi har et lite amfi i et nyoppusset undervisningsrom. Er usikker på bruken, men er svært fornøyd med at vi kan plassere inn en klasse her, kjøre en læringssekvens på en smart Board og gå ut i selve undervisningsrommet igjen. Brukes også til intimkonserter og små elevframføringer."

Rektor, Bergen kommune

"Amfiet vårt er en samlingshall for alle elevene på skolen. Det ble bygd i 1997 i forbindelse med at skolen ble ombygd for å få plass til 6-åringene. Amfiet blir mest brukt til samlinger for alle elevene og til avslutninger og andre arrangementer på skolen. Kan brukes mer i undervisning, men er lite egnet til sosialt samlingspunkt utover dette. Svært populært som øvingslokale for skolekorps og andre korps/kor på ettermiddags- kveldstid."

Rektor, Oslo kommune

"Vi har i amfiet storsamlinger med hele trinn og avdelinger som er to trinn, cirka 175 elever. Vi har én time hver uke. Kjempefornøyd med det. Dessverre blir dette revet som følge av utbygging. I stedet skal en kultursal ta over med samme formål. Amfiet blir et stort tap for skolen. Et åpent amfi som foreldre og andre lett kan delta i. Et samlingspunkt for skolen som er åpent slik at andre kan få med seg litt av kjerneoppgavene våre."

Rektor, Sørum skole

"Skolen har faste morgensamlinger mandag og fredag morgen i amfiet, for alle elever og ansatte. På fredager også for foreldre. DKS har konserter her. Amfiet brukes også til undervisning. På ettermiddagstid brukes amfiet hovedsakelig til kulturskolen, både som sosialt venteområde og til musikkorps og forestillinger."

Rektor, Øyer kommune

"Amfiet på vår skole er et fantastisk rom, som også brukes som inspirasjonsrom, presentasjonsrom, bibliotek, undervisning og forestillinger. Det ligger midt i undervisningsarealet, er enkelt med trapper og scene som gjør at det oppleves veldig godt i forhold til nærhet og fellesskap ift. scene og publikum."

Rektor, Trondheim kommune

"Amfiet er "hertet" i skolen, og der skjer det mye bra av konserter, framlegg, avslutninger, adventsstund, sang etc. Det er veldig frustrerende at det er vondt å sitte der i mer enn 5 minutter. Det er enda mer frustrerende at vi har dører som slamrer hardt og høres hele

tida. (Det går ikke an å gjøre noe med, sier vaktmester) Det er også frustrerende at de som sitter i amfiet, ser rett inn til kjøkkenet der det kan foregå undervisning samtidig (store vinduer). Vi har ordnet med noen stativer med tepper for å skjule når det er arrangementer i amfiet. Det kan også være forstyrrende at folk i amfiet sitter ganske nært inngangspartiet, og dermed ser alle som går inn og ut av hovedinngangen. Dette KAN jo også være en fordel, på den måten at besøkende ofte kan få observere hva som rører seg på skolen. Heldigvis gjelder det ikke elever, for de har egne garderobes/utganger. Jeg har krysset av ganske dårlig for om amfiet er stort nok. Det rommer ungdomstrinnet og barnetrinnet hver for seg - dumt at vi ikke kan samle alle 270 elevene. Til jul gjør vi det likevel, ved at vi tar i bruk områdene rundt med benker og streng struktur. Da er det kjempegod stemning og en følelse av at vi er en familie som samles i/rundt amfiet."

Rektor, Øksnes kommune

"Dette er et amfi med stoler i den eldste delen av skolen. Amfiet er knyttet til naturfagslaben og brukes når lærer skal vise forsøk og som filmrom."

Rektor, Halden kommune

"Vi flytter inn i ny skole 04.04.16. Vi ser fram til å ta i bruk amfiet, der vi ser føre oss framsyninger, forelesninger mm."

Rektor, Flora kommune

"Vi har samlinger for alle 400 elevene hver måned i amfiet. Det fungerer strålende. Vi kaller det Storstua. Vi har også SFO-basen vår her."

Rektor, Elverum kommune

"Skolen har et lite mobilt amfi som brukes i et felles klasserom til undervisning og klassesamtaler."

Rektor, Kristiansand kommune

"Vi har to amfier. Musikkrommet har et mindre amfi. Rommet er populært og svært mye i bruk. Vi har også et amfi som kan romme et par skoleklasser. Det er uten vindu og med klasserom rundt. Det er ganske lytt mellom rommene. Dette rommet blir benyttet vesentlig mindre."

Rektor, Bergen kommune

"Amfiet vårt rommer maks halvparten av elevene på skolen. Vi bruker amfiet til samlingsstund en gang i måneden i to puljer for at ledelsen får møte alle elevene jevnlig. Det er veldig positivt!"

Rektor, Vefsn kommune

"Amfiet er et areal som kunne vært bedre utnyttet."

Rektor, Bømlo kommune

"Det skal bygges amfi her nå for å samle hele trinn og flere trinn, noe som virker miljøskapende, men også læringseffektivt. Ved felles gjennomgang av stoff, kan vi benytte lærerne til mer veiledning, slik at de ikke må stå å høre på en kollega hele tida osv. Skolens samlingspunkt kan benyttes til foreldremøter og til samling av alle ansatte. Per i dag må skolen sette ut stoler i gymsalen for disse formålene, hvilket er særdeles umoderne og tidskrevende."

Rektor, Steinkjer kommune

"Amfiet er et flott og enkelt samlingssted. Vi har blant annet kor med 1. Til 4. trinn én gang per uke der. Og da med mer enn 300 elever."

Rektor, Lier kommune

"Aulaen ved skolen har blitt en viktig samlingsplass for lokalt kulturliv, og er i bruk hver kveld. I skolesammenheng bruker vi det til bespising hver dag, samlingsstund for hele 1.-10.trinn hver 3.uke, forestillinger tre ganger i året og foreldremøter."

Rektor, Trondheim kommune

"Vi skal rehabiliteres, og i den forbindelse vil vi få to større formidlingsrom, hvor det ene kan karakteriseres som et lite amfi. Amfiet kan brukes til felles undervisning, til kulturelle aktiviteter, til ulike typer motorisk trening og i forbindelse med foreldresamlinger og lokale nærmiljøaktiviteter på kveldstid."

Rektor, Bergen kommune

"Vi hadde trodd at vi ville bruke det mer i undervisningen enn det vi har gjort. Vi har tre amfier. De er relativt små og ble bygget for å gi lys inn til to mediatek. Det tredje ble bygget i inngangspartiet og brukes som lunsjsted for personalet vår/sommer/høst. Det er ikke tak over amfiene noe som gjør dem lite brukervennlig for elevene til å brukes til f.eks. utstillinger, små framføringer, læring osv..."

Rektor, Nittedal kommune

"Amfiet ligger i et kulturhus som er nærmeste nabo til skolen. Skolen disponerer dette fra 07.00 og til 16.30 på kveldstid. Her finnes det kultursal med amfi, bibliotek, kantine, historierom, SFO og en stor idrettshall."

Rektor, Øvre Eiker kommune

Positive holdninger til amfi

"Vi har der i mot utendørsamfi. Dette benyttes ikke! Hadde vi hatt innendørsamfi, så ville dette ha blitt meget benyttet!"

Rektor, Siljan kommune

"Skolen tas i bruk først fra høsten 2016 og er helt ny. I forarbeidene til ny skole reiste vi rundt i Norge og så på en del skolebygg; de aller fleste hadde en slik "trapp". For oss vil den bli hjertet i skolen hvor du finner kantine, inngangsparti, bibliotek, scene, auditorium og musikkrom like ved."

Rektor, Fauske kommune

"I planane til den nye skulen har amfiet ei sentral plassering midt i bygget og blir eit samlingspunkt for skulen. Plassering i forbindelse med kantina gjer at vi forventa at amfiet blir brukt av alle på skulen, både elevar og personalet. Vidare håper vi å få eit sosialt samlingspunkt også for foreldre i samband med foreldresamlingar på kveldstid. Det skal absolutt bli noko skulen skal bli stolt over!"

Rektor, Vågsøy kommune

"Etter å ha vært rektor på en skole med innendørs amfi ser jeg et klart behov. Amfiet må ligge sentralt i skolebygningen, det må være utstyrt med tekniske installasjoner slik at det greit og raskt kan tas i bruk. Det må være stor nok plass på gulvet foran til at det kan brukes til elevforestillinger / presentasjoner av elevarbeider. Amfiet må være så stort at det er plass til det antall elever som skolen er bygget for. Et amfi må kunne brukes til raske beskjeder til alle barn og voksne, underholdning, forestillinger av elever for forelder, møter på kveldstid o.l."

Rektor, Arendal kommune

"Amfi eller samlingshall er viktig for alle skoler. Det er en fordel å ha et lokale hvor hele skolen kan samles eller minst halvparten av gangen."

Rektor, Oslo kommune

"Synes det må være en flott og god planløsning, særlig med tanke på å samle alle på skolen."

Rektor, Berg kommune

"Vi planlegger ny skole med byggestart 01.01.2016. Et sentralt plassert amfi har hatt høy prioritet ved utformingen av rom- og funksjonsprogrammet. Amfiet skal være en sosial møteplass og skal også ligge i anslutning til kantinen."

Rektor, Asker kommune

"Jeg har jobbet i en skole med amfi og samlingslokale. Jeg opplever det som et STORT savn at det ikke er det på den skolen jeg jobber på nå."

Rektor, Larvik kommune

"Jeg har sett amfiløsninger i kombinasjon med scene og multimedieløsninger som helt åpenbart ville ha hatt en stor nytteverdi på skolen. I forbindelse med at skolen ble om- og utbygd i 2006, da den ble gjort om fra barne- til ungdomsskole, var en slik løsning ønsket og inne i bildet. Men kostnadene stoppet muligheten for å få det til."

Rektor, Songdalen kommune

"Viktig å ha et egnet lokale der man kan samle alle elevene/større grupper av elever, samt foreldre."

Rektor, Porsgrunn kommune

"Det er et veldig fint samlingspunkt på større skoler."

Rektor, Tinn kommune

"Burde være obligatorisk på alle skoler!!"

Rektor, Rana kommune

"Har erfaring fra amfi i skolens inneareal og uteareal fra andre skoler. Dette kan være en meget god arena for læring."

Dalgård, Trondheim kommune

"Vi bruker gymsalen ved skolesamlinger. Ser at et uteamfi ville fange opp et behov for et utendørs samlingssted. Et innendørs samlingssted organisert som et amfi ville sikkert være arealeffektivt."

Rektor, Rælingen kommune

"Amfi, eller annet rom hvor man kan samle hele skolen for fellesopplevelser er av uvurderlig verdi for skolemiljøet og det sosiale miljøet. Det gjør det lettere å løfte fram enkeltelever, sørge for enhetlige beskjeder og gi en opplevelse av fellesskap. Har tidligere arbeidet på nybygd skole med amfi og savner dette veldig."

Rektor, Drammen kommune

"For oss vil et amfi innebære: - At vi ikke må legge beslag på gymsalen og la gymtimer utgå når vi skal ha større grupper av elever samlet. - Mulighet til å gjennomføre undervisning i større grupper enn det er plass til i klasserommene."

Rektor, Hokksund kommune

"Vi savner veldig et amfi, og vi jobber med å få dette på plass en gang i framtiden."

Rektor, Eigersund kommune

"Vi skulle gjerne hatt et amfi. Tror det er et veldig brukbart areal på en skole."

Rektor, Bærum kommune

"Lettere å samle hele skolen. Man slipper å rigge med stoler etc."

Rektor, Porsgrunn kommune

"Skolen er meget fornøyd med vårt amfi."

Rektor, Oslo kommune

"Amfiets struktur og samlende effekt virker svært positivt inn på elevenes opplevelse av den sammenhengen som amfiet blir en ramme rundt."

Negative holdninger til amfi

"En merkelig konstruksjon på en barneskole - vi har gymsal med plass til 350 elever. Den fungerer utmerket til ulike samlinger for hele skolen - kan enkelt rigges om til ulike formål og har også tekniske installasjoner for ulike forestillinger, noe jeg ser de fleste amfjer mangler."
Rektor, Tromsø kommune

"Man har nok i liten grad tenkt gjennom hva man skal med et åpent amfi eller kunnskapstrapp som det kalles her. Slik sett faller det litt mellom to stoler, det er ikke spesielt egnet til rekreasjon og sosialt samlingspunkt, og det er ikke spesielt egnet til forestillinger. Litt avslutninger/skolesamlinger/foreldremøter er bruken, men det står mye ledig. Det hadde vært veldig mye mer praktisk i skole- og skolekultursammenheng om det var et lukket og ikke et åpen løsning."

Rektor, Oslo kommune

"Amfiet er mer upraktisk enn de gamle aulaene. Synd Osloskolen har gått vekk fra aulaer og over til kunnskapstrapper (amfjer)"

Rektor, Oslo kommune

"Et amfi i et skolebygg er en utfordring. På den ene siden skal det være et naturlig samlingssted for elever, ansatte og besøkende, hvor amfiet nærmest fungerer som et utvidet klasserom/ læringsareal. På den andre siden skal amfiet samtidig være et areal som tilfredsstiller behovet for diverse elevfremføringer og annen scenekunst (bl.a. Den kulturelle skolesekken). Amfiet som forelesningsareal og amfiet som scene har som regel motstridende behov når det kommer til lys. Vårt amfi har gode lysforhold (dagslys og kunstig lys), men er ikke godt egnet til scenekunst pga. svært få muligheter til lysblending. Jeg mener at fremtidige skolebygg er avhengig av at amfiet ivaretar begge romfunksjonene."

Rektor, Arendal kommune

"Et helt nytt skolebygg reiser seg her ved skolen i perioden 2017 - 2019. Etter å ha besøkt flere nye skolebygg, tenker jeg at et fast amfi ikke er ønskelig. Det er arealkrevende og står åpent og "gaper" når det ikke er fylt. I forhold til arealkravet, vil det bli for lite benyttet, tenker jeg."

Rektor, Ringsaker kommune

Alternativ til innendørs amfi

"Skolen har et mediatek (åpent landskap med 3.trinn sine lokaler til undervisning m/tilgang til data, bibliotek m.m.) hvor alle skolens elever (ca. 300) og ansatte (ca. 40) samles hver morgen til hilsning, kort info og morgensang. Dette tar ca. 10 minutter, alle står, tett i tett, trinnsvis. Fungerer helt greit. I dette mediateket er det samlinger i form av underholdning fra scenen m/trinn- ansvar hver 3. uke. Da sitter alle elevene trinnsvis som publikum med fullt av foreldre i bakgrunnen, sikkert nærmere 400 tilstede m/det trinnet som har samlingsansvar. Dette fungerer svært greit uten amfi."

Rektor, Gjøvik kommune

"Skolen har et fellesrom som kalles Salen. Dette er ikke et amfi. Skolen benytter Salen til personalmøter, foreldremøter, elevfremføringer og litt gym for de minste elevene. Skolen benyttes til trim for voksne på dag/ettermiddag/kveld og fysioterapeut til opptrening for bl.a. eldre. Skolen ønsker å benytte lokalet til kantine. Det er store brukskollisjoner og ulike interesser."

Rektor, Froland kommune

"Vårt amfi er mer av typen auditorium, med plass til 60, godt egnet til undervisning og forelesninger."

Rektor, Ski kommune

"Vårt "amfi" er et auditorium med alle tekniske installasjoner for lyd og bilde. Det har 220 sitteplasser (nok til alle elever på et trinn). Kan også brukes til informasjonsforeldremøter for et trinn. Er egnet for "kino" ...kinolyd med dolby. Trådløse mikrofoner og trådløst datanett. Det leies også ut. Vi har også konserter og forestillinger i auditoriet. Utmerket til forelesninger. Personlig mener jeg at et slikt "amfi"/auditorium er bedre på en skole, enn et åpent amfi mer som ei forvokst trapp slik vi ser i en del skoler. Disse er mer egnet som et sosialt samlingspunkt."

Rektor, Stjørdal

"Har stort allrom som tilfredsstiller storbruksrom Amfi"

Rektor, Tynset kommune

"Vi har et stort auditorium og mener det er viktigere!"

Rektor, Stange kommune

"Skolen har et mediatek vi bruker til mange formål. I tillegg til et velfungerende musikkrom opplever vi derfor ikke å ha behov for et amfi."

Rektor, Sandnes kommune

"Skolen har et forelesingsrom/aula, men ikke et amfi til generelt opphold."

Rektor, Svelvik kommune

"Vi har et område med kantine og kulturrom. Dette er et godt sted for konserter, framvisninger og rekreasjon."

Rektor, Ringerike kommune

"Vi bruker i noen grad trapperom som amfi, men sitter da i vanlig trapp."

Rektor, Lebesby kommune

"Vi har egen gymsal med stor scene, stor felles kantine og stor bibliotek som brukes som samlingspunkter. De fungerer som et møtested."

Rektor, Namsos kommune

"Skole vår har ikke et amfi, men et stort mediatek sentralt plassert midt i bygget. Dette rommet er selve hjertet i skolen og fungerer til daglige samlingsstunder der alle skolens elever er samlet på en gang. De sitter ikke i noen teatersal med amfistruktur men kun rett ned på gulvet."

Rektor, Eidsvoll kommune

"Det er ikke et direkte amfi, men vårt nye mediatek har samme funksjon. Vi har dessuten et uteamfi som også er samlingspunkt ved utearrangement."

Rektor, Sandnes kommune

"Vi bruker gymsal til samlinger med alle elevene, men det å ha et amfi til å samle alle eller deler av elevgruppa tror jeg hadde vært bra for skolen."

Rektor, Vennesla kommune

"Vi har ikke et amfi, men en aula/stort rom for fellesbruk."

Rektor, Sandefjord kommune

Kommentarer fra de som ikke har innendørs amfi

"Vi flytter til nye lokaler. Vi får ikke amfi i nybygget, det er ikke behov ut fra elevgrunnlag 27 elever med spesielle behov."

Rektor, Oslo kommune

"Savner et amfi som et samlingssted for hele skolen samtidig."

Rektor, Iveland kommune

"Amfi inne hadde vært fint, men bygget er nok ikke dimensjonert for det."

Rektor, Skien kommune

"Ser behov for et stort amfi for å kunne samle hele skolen. Vi har ikke noe sted der det er egnet til det. Vi jobber for å få til et ute."

Rektor, Vestby kommune

"Vi fikk ta over "KINO-brakka" etter forsvaret, og den hadde amfi med scene og sitteplass til 170 personer. Vi er en skole som har vært nominert til "Gullsekken", kulturpris i Norge, i to år på rad. Vi fikk "den kulturelle skolesekkprisen" i Nord-Trøndelag i 2012. Kinobrakka ble revet i 2014 for å få plass til en stor barnehage i Sentrum av Steinkjer, og det er et enormt stort savn for etter at vi mistet den. Vi skal bygge ny skole i 2017-2018, og da håper jeg vi kan få et fyrtårn av en skole med aula og fasiliteter som hører til i hjertet av skolen. Det har enorm pedagogisk betydning for oss."

Rektor, Steinkjer kommune

"Skulle gjerne hatt et amfi - som bl.a kunne gjort det lettere i forhold til fellessamlinger og storgrupper. Vi har også snakket en del om et utendørs amfi - i skolens umiddelbare nærhet..."

Rektor, Øvre Eiker kommune

"Vi har behov for en samlingsplass for alle elever og tilsatte, som også kan benyttes som "festarena", ikke nødvendigvis et amfi."

Rektor, Malvik kommune

"Eg vil særs gjerne ha amfi. Eit for 1-2 klassar 60 seter, eit for kring 200 personar. Gjerne slik at ein kan kople på musikkrom eller andre rom eller eit større amfi slik at vi får plass til elevar og foreldre."

Rektor, Fusa kommune

"Skolen har utendørs amfi som brukes i liten grad. Et innendørs amfi kunne ha gitt oss enkel mulighet for å samle alle elevene. Dagens løsning innebærer mye rigging når alle elevene skal samles i kantine. Bord må tas bort og stoler settes opp. Alternativt må elevene sitte på gulvet."

Rektor, Gjerdrum kommune

"Vi skal bygge ny skole og er i startprosess. Det vil bli amfi og vi ser behov for det til samlinger og ulike aktiviteter."

Rektor, Ørland kommune

"Vi ønsker oss et amfi. Behovet er relatert til et økende behov for samlingspunkter, vi deler/viser fram mye mer enn før, både i barne- og ungdomstrinn."

Rektor, Agdenes kommune

"Ser at et amfi har mange bruksområder, men vår skole er ikke egnet til å bygge ut et amfi."

Rektor, Lier kommune

"Vi ønsker oss et flyttbart amfi med stolrekker i en rigg som kan kjøres ut ved bruk. Ellers har vi bruk for golvflata også som akkurat det. Med andre ord en flerbruksløsning."

Rektor, Stjørdal kommune

"Det er et stort ønske om at skolen får både et utendørs- og innendørsamfi. Det vil gjøre organiseringen av undervisning mer fleksibelt. Lærerressursene vil også være mer fleksible. Handlingsrommet til skolen vil være større."

Rektor, Fredrikstad kommune

"Det er selvsagt flott med et amfi, men innenfor en begrenset økonomi mener jeg et allrom/samlingsrom med flatt gulv og scene gir en skole flere anvendelsesmuligheter enn et amfi. Vi har et utendørs amfi/trapp i tilknytning til arealene til de yngste elevene/SFO, men det er begrenset hvor mye vi benytter det i undervisningen."

Rektor, Tønsberg kommune

"Vi har en gymsal vi kan samles i, men det er ikke plass til å samle alle elever og foresatte. De største trinnene sliter vi også å få plass til dersom foresatte skal være med."

Rektor, Grimstad kommune

Norges miljø- og biovitenskapelig universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway